

vergadering **6**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 19 oktober 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
BOODSCHAPPEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1 (2022-2023)	5
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het vernietigende advies van de Vlaamse Onderwijsraad betreffende de centrale toetsen	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Vlor-advies betreffende de Vlaamse toetsen	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlor betreffende de invoering van centrale toetsen	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de adviezen inzake de Vlaamse toetsen	
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Vlor-advies bij het voorontwerp van decreet over de Vlaamse centrale toetsen	51
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende agressie in het amateurvoetbal	62
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bescherming van alle natuur in Vlaanderen	66
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over klachtenbehandeling bij energieleveranciers	70
ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de impact van het uitblijven van federale hervormingen op de uitbetaling van de Europese relancemiddelen aan Vlaanderen	74

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de plannen om asielzoekers onder te brengen in de voor Oekraïense vluchtelingen gebouwde nooddorpen	78
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de moeizame activering van Oekraïense vluchtelingen in Vlaanderen	81
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	85
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoeslag – 1279 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	85
Artikelsgewijze bespreking	86
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft – 1349 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	87
Artikelsgewijze bespreking	87
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	87
ONDERZOEK VAN EEN VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHENDBAARHEID VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER	
Besloten vergadering	87
Stemming over het verzoek	88
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	88
Algemene bespreking	89
Artikelsgewijze bespreking	94
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoeslag – 1279 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	94
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft – 1349 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	95

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	95
MOTIE van Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Hannes Anaf en Björn Rzoska tot besluit van het op 19 oktober 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1454 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	95
MOTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte en Lise Vandecasteele tot besluit van het op 19 oktober 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1455 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	96
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	96
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	100
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	100

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Klaas Sloomans: ambtsverplichtingen;

Adeline Blancquaert, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Bart Claes: geboorteverlof;

Roosmarijn Beckers, Cathy Coudyser, Tom De Meester, An Moerenhout: gezondheidsredenen.

De ministers Hilde Crevits en Bart Somers zijn eveneens verontschuldigd wegens gezondheidsredenen.

BOODSCHAPPEN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 11 oktober 2022 deelt de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers mee dat de Kamer ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig verklaard is.

Bij brief van 11 oktober 2022 deelt de voorzitter van de Senaat mee dat de Senaat zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

ACTUALITEITSDEBAT over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1 (2022-2023)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen.

Het debat is geopend.

U kent de spelregels. Eerst krijgt elke fractie het woord voor een openingsstatement van drie minuten, dan krijgt de regering zes minuten en vervolgens krijgt elke fractie drie minuten waarin ze wel mag worden onderbroken.

Minister Dalle heeft mij laten weten dat hij graag een openingsverklaring zou willen geven.

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, voorzitter, we zijn hier vandaag samen voor een debat over een ontzettend belangrijk thema: de strijd tegen armoede en in het bijzonder de strijd tegen kinderarmoede.

U moet weten dat ik, toen ik in mei de bevoegdheid van Wouter Beke overnam rond armoedebestrijding, na enkele weken overleg met de sector en experts mijn prioriteiten heb vastgelegd voor de resterende twee jaar. Die prioriteiten zijn de volgende. Ten eerste, is er de participatie van mensen in armoede: hun betrokkenheid op het maatschappelijke leven. Ten tweede is er de zorg voor de zogenaamde 'working poor': diegenen die vandaag een job hebben of een job

zoeken, en die vooruit willen, maar daarin onvoldoende worden ondersteund, moeten we ondersteunen om dat ook waar te maken. Ten derde – last but not least – is er de strijd tegen kinderarmoede. Als minister van Jeugd was het voor mij een evidente keuze om daarop in te zetten.

Collega's, ik zal heel duidelijk zijn: elk kind dat opgroeit in armoede, is er een te veel. Maar een kind leeft natuurlijk in een bredere context, een kind leeft in een gezin. En in die zin moeten we het beleid rond de strijd tegen kinderenarmoede ook kaderen in onze bredere politiek om armoede aan te pakken. Dat is ook wat we hebben gedaan met de Septembeerklaring. Denk bijvoorbeeld aan de versterking van de sociale toeslagen in het groeipakket. Dit gaat natuurlijk naar gezinnen, maar komt ook de kinderen in die gezinnen ten goede. Het betekent ook dat het inkomen in beeld komt, dat uitkeringen in beeld komen, dat het woonbeleid in beeld komt. Al die dingen komen in beeld wanneer het gaat over de globale strijd tegen armoede, en zeker voor kinderen is dat uitzonderlijk belangrijk.

Collega's, ik sta hier vandaag voor u als coördinerend minister. Dat was ook de vraag van het Uitgebreid Bureau. Dat is voor mij niet onlogisch. Ik heb de taak om al het werk rond armoedebestrijding van de hele regering samen te brengen en te coördineren. Maar we weten allemaal dat de strijd tegen armoede maar kan worden gewonnen als we daar allemaal aan meewerken. En in die zin is elke minister in die Vlaamse Regering eigenlijk ook een beetje minister van Armoedebestrijding. Of het nu gaat over gelijke onderwijskansen, woonbeleid, kwaliteitsvolle woningen, gelijke kansen, welzijnsbeleid, mijn eigen jeugdbeleid, toegankelijke mobiliteit en openbaar vervoer of energiepolitiek: het zijn stuk voor stuk thema's waar de collega's van de regering hun verantwoordelijkheid opnemen en waar ze ook het verschil kunnen maken in de strijd tegen armoede. En ik reken ook op de collega's om daar ambitieus in te zijn, om samen te werken aan de strijd tegen armoede.

Collega's, u weet dat wij in Vlaanderen voor de coördinatie van het armoedebeleid een centraal plan hebben, het zogenaamde Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA).

U weet ook dat dit actieplan na twee jaar wordt geëvalueerd en bijgestuurd. Ik zal dit ook doen tegen het einde van oktober en we zullen dat in de regering en hier in het parlement verder bespreken. In elk geval zijn er met de Septembeerklaring al uitzonderlijk belangrijke beslissingen genomen die zeer relevant zijn voor de strijd tegen armoede. Ik had het al over de sociale toeslagen maar evengoed de versterking van ons onderwijs, de energiepolitiek, de energiemaatregelen die heel sociale maatregelen zijn, de maatregelen rond huur en dergelijke meer. Dat zijn stuk voor stuk beslissingen die het verschil maken. We moeten dus met heel de Vlaamse Regering verder werk blijven maken van de strijd tegen armoede en zeker ook van de strijd tegen kinderarmoede.

Zijn we er daarmee? Helemaal niet. Het is ook een taak van alle bevoegdheidsniveaus, lokale besturen bijvoorbeeld. We hebben gisteren nog maar in de commissie Welzijn een ontwerp van decreet goedgekeurd waarbij we informatie-uitwisseling met de lokale besturen versterken zodat wij hun sociaal beleid efficiënter kunnen voeren.

Maar ook de federale collega's hebben hier een heel essentiële taak. Denk bijvoorbeeld aan de fiscaliteit, de voorstellen om werken meer te doen lonen en de grote fiscale hervorming die absoluut noodzakelijk is. Vanuit Vlaanderen zullen we daar met de jobbonus ook ons steentje bijdragen. Maar denk ook aan de uitkeringen, al die uitkeringen, die vervangingsuitkeringen, de tegemoetkoming

voor werkzoekenden, voor gepensioneerden, voor mensen die in invaliditeit of ziekte zitten. Federaal is bepaald dat men de ambitie heeft om die uitkeringen tot op het niveau van de armoedegrens te brengen. Ik reken ook op de federale collega's om daar absoluut werk van te maken.

Collega's, u weet dat ik de interministeriële conferentie (IMC) Maatschappelijke Integratie, die verantwoordelijk is voor de coördinatie rond het armoedebeleid, heb samengeroepen. Het is de eerste keer in negen jaar, collega's, dat dat gebeurt. Laat dat even tot u doordringen, de eerste keer in negen jaar dat al die collega's, de federale collega's en die van de verschillende gemeenschappen en gewesten, zullen samenkomen. Die vergadering heeft plaats op dinsdag 25 oktober, volgende week dinsdag. Ik reken op een groot engagement van de federale collega's om te vechten tegen armoede.

Collega's, dat is geen manier om te zeggen dat ik zelf niets kan doen en dat het de anderen zijn. Neen, ik heb daar een coördinerende rol in. Het gaat over grote bedragen en belangrijke maatregelen, maar ik heb natuurlijk ook mijn eigen middelen rond armoedebestrijding, mijn eigen verantwoordelijkheid, binnen Jeugd maar zeker ook als coördinerend minister van Armoedebestrijding. De afgelopen jaren is daar al ontzettend veel werk geleverd, bijvoorbeeld het werk rond de lokale gezinscoaches. We hebben verschillende proefprojecten uitgerold en we gaan naar een evaluatie. De evaluatie zal ook volgend jaar tot verdere resultaten moeten leiden. Ik denk ook aan het project de Wisselaar, waar we informatie-uitwisseling organiseren rond armoedebestrijding tussen lokale besturen om te zorgen dat de best practices daar gedeeld kunnen worden en dat lokale besturen beter gewapend zijn om dat te doen.

Collega's, daar stopt het niet. Met de Septemberverklaring hebben we ook een bijzonder belangrijke bijkomende investering in het vooruitzicht gesteld, specifiek in de strijd tegen kinderarmoede. Er komt een totaalbedrag van 8 miljoen euro bij, 4 miljoen euro in 2023 en 4 miljoen euro in 2024, om de strijd tegen kinderarmoede te versterken. Dat is een stijging van de armoedekredieten van 20 procent. Dat is niet niks.

Wat gaan we daarmee doen? We gaan natuurlijk samen met de sector bekijken waar we accenten kunnen leggen en waar we projecten kunnen ontwikkelen. Maar ik wil in elk geval het lokale niveau versterken. We hebben verschillende actoren die daar fantastisch werk doen, denk aan de centra algemeen welzijns-werk (CAW's), de Huizen van het Kind, scholen-CLB's (centra voor leerlingenbegeleiding), OCMW's en het lokaal middenveld. Ik wil echt verbinding en bondgenootschappen creëren tussen al die instanties die vandaag al fantastisch werk doen, maar soms naast elkaar.

Daarnaast wil ik ook de jongeren in armoede bereiken, ook in grote steden waar ze te bereiken zijn: op straat, op pleinen, in perken. Denk bijvoorbeeld aan het project 'Samen op straat' van SAAMO, dat we breder willen uitrollen. Verder willen we ook focussen op de eerste duizend dagen. Voor kinderen in de kinderopvang maar ook voor kinderen die niet in de kinderopvang zitten, willen we daar echt ondersteunend werken ten aanzien van die gezinnen, samen met het agentschap Opgroeien.

Collega's, ik denk dat ik daarmee een inzicht heb gegeven in de manier waarop wij als Vlaamse Regering en ikzelf als Vlaams minister van Armoedebestrijding willen omgaan met deze uitdaging. Ik wil heel duidelijk zeggen dat iedereen die de strijd tegen kinderarmoede wil aangaan, in mij een bondgenoot en een medestander zal vinden. Elk kind dat opgroeit in armoede is er een te veel. Dat is een strijd die we samen moeten aangaan, met alle beleidsniveaus. Het is een strijd die we alleen maar samen kunnen winnen. Ik reken in die zin daarvoor ook

op jullie engagement, meerderheid en oppositie, op alle beleidsniveaus waarop jullie aanwezig zijn, in de Vlaamse Regering, in de federale overheid en ook in onze lokale besturen. Maar u hebt ongetwijfeld begrepen dat wij vanuit de Vlaamse Regering blijven werken aan een Vlaanderen waar elk kind een mooie toekomst heeft. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, waarom doen wij aan politiek? Ik hoop dat dat een vraag is die we ons allemaal wel eens stellen. En bij mij is dat eigenlijk heel helder. Ik herinner mij nog heel goed toen ik er begin jaren 90 als kind van onder de indruk was dat ik elke vrijdag aan het schooltje dicht bij mij in de buurt geconfronteerd werd met lange rijen aan de voedselbedeling. Ik weet dat ik thuiskwam als klein kind en aan mijn ouders vroeg: hoe kan dat nu? Hoe kan het nu dat in een rijk land als België, in een welvarende regio als Vlaanderen, er mensen moeten staan aanschuiven aan de voedselbedeling, dat er mensen zijn die met honger geconfronteerd worden bij ons in Vlaanderen? Het zorgde er uiteindelijk voor – veel later – dat ik mij politiek begon te engageren.

Het is diezelfde drive die er dan dertien jaar later voor gezorgd heeft dat ik hier naar dit parlement ben gekomen, omdat – en veel mensen zijn ook lokaal actief – die frustratie dat je er lokaal wel aan kunt werken, maar niet heel veel aan kunt doen, begon te groeien. De grote handvaten om er echt iets aan te doen, die zitten hier. Het kindergeld, kinderopvang, sociale huisvesting, dat zijn de zaken. Onderwijs, als er nu iets goed werkt om kinderen echt uit de armoede te halen, dan is het wel ons onderwijs.

En nu sta ik hier, dertig jaar later, en ik moet mij nog altijd exact dezelfde vraag stellen. Want nog altijd zijn er kinderen die met een lege brooddoos naar school gaan. En die kinderarmoede is op die dertig jaar tijd niet gedaald, die is alleen nog maar toegenomen. En ik kan mij daar echt niet bij neerleggen, collega's. Wij als Vooruit kunnen ons daar niet bij neerleggen. En in alle eerlijkheid, ik hoop echt dat er hier geen enkele collega is die zich daarbij wil neerleggen, dat de kinderarmoede nog steeds zo'n groot probleem is. Waarom zitten wij hier anders? Toch om ervoor te zorgen dat elk kind vooruit kan in het leven? En echt waar, er is geen enkel kind dat er zelf voor kiest om in armoede op te groeien, geen enkel kind dat er zelf voor kiest waar zijn of haar wieg heeft gestaan.

En nog verder, kunnen wij het ons als samenleving permitteren dat er kinderen in armoede opgroeien? Hoe vaak hebben wij hier debatten over de arbeidsmarkt, over jobs die niet ingevuld geraken in tal van sectoren, in de zorg, in kinderopvang, in het onderwijs? Kunnen wij het ons dan echt permitteren dat er kinderen zijn die met honger op de schoolbanken zitten en die daardoor niet goed kunnen opletten? Kunnen wij het ons permitteren dat er kinderen zijn die talenten hebben en die niet kunnen ontplooiën, omdat hun ouders de studiekeuze niet kunnen betalen? Kunnen wij het ons dan echt permitteren om te zeggen: het is de schuld van de ouders, wij kunnen daar niets aan doen? Dat is een vraag ook aan u, minister. Vindt u dat ook, dat het de schuld van de ouders is en dat wij daar geen verantwoordelijkheid in hebben?

Collega's, we weten dat er oplossingen zijn. Er zijn oplossingen. Warme maaltijden op school, het gebeurt. We weten dat het werkt. Een maximumfactuur in het secundair onderwijs? Het kan in het basisonderwijs. We weten van verschillende plaatsen dat het ook in het secundair onderwijs kan. Er zijn oplossingen. De vraag die hier vandaag centraal staat in dit debat is: leggen wij er ons bij neer, is het de schuld van de ouders? Gaan wij aanvaarden dat een kind op de acht in Vlaanderen opgroeit in armoede of leggen we ons daar niet bij neer? Dat is de centrale vraag vandaag. Wat gaan we er verdorie aan doen,

zodat we dat eindelijk echt aanpakken in Vlaanderen? (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Goede collega's, minister, goedemiddag. Kinderarmoede is een woord dat bij mij en iedereen in deze zaal zeer straffe emoties oproept, een smet op het blazoen van een welvarende samenleving als de onze. Laat daar geen twijfel over bestaan, en laat dat ook onmiddellijk hier en nu worden gezegd. Ik was mij gisteren aan het voorbereiden op dit debat en vroeg me af wat ik hier aan het spreekgestoelte zou zeggen. Zou ik andere regio's die het slechter doen dan wij doen met de vinger wijzen? Ik kwam echter heel snel tot de conclusie dat niemand, maar dan ook ook niemand daar iets mee is. Als er immers één ding duidelijk is, dan is het dat de strijd tegen kinderarmoede, de strijd tegen armoede nuance verdient, dat de strijd tegen kinderarmoede sereniteit verdient. Ik hoop dan ook dat we vandaag zo volwassen kunnen zijn om het over inhoud te hebben, maar dat we ook niet tegelijk de schijn wekken dat we met één vingerknip alles, maar dan ook alles oplossen.

Er is armoede, en met de ene crisis die de andere opvolgt, kunnen we ervan uitgaan dat die armoede erger wordt, dat alleenstaande moeders het nog moeilijker krijgen, dat steeds meer gezinnen die werken en voor geen enkele sociale maatregel in aanmerking komen omdat ze net iets te veel verdienen, weer uit de boot vallen en dreigen te verzuipen, met alle gevolgen van dien voor die kinderen. Daarmee wil ik niet gezegd hebben dat de doelgroep die wel in aanmerking komt voor sociale maatregelen, het makkelijk heeft. Zij hebben het ook moeilijk. Dat wil ik hier zeker gezegd hebben.

Structurele veeleer dan punctuele maatregelen dringen zich dan ook op. Ik voel immers zo al aan mijn theewater dat iedereen hier vandaag die lege brooddozen-discussie wil doorduwen. Die lege brooddozen hebben bestaan en bestaan nog altijd. Het worden er ook meer. Ik zie dat. Mijn collega's zien dat ook. Wij worden erover aangesproken. Alleen zijn we het niet eens over de manier waarop dat probleem moet worden opgelost. Voor alle duidelijkheid, iedereen doet en vertelt hier vandaag aan het spreekgestoelte wat hij of zij denkt te moeten brengen, maar hoe belangrijk en gevoelig die discussie ook is – en ik wil niet nalaten dat te benadrukken – uiteindelijk gaat het vullen van die brooddozen over symptoombestrijding, met een schijnbare oplossing komen zonder ook maar naar de kern van het probleem te kijken. Collega's, dat is het punt dat ik vandaag wil maken: we moeten ons op een structurele, maar ook een gerichte manier op veel meer voorbereiden en ons niet blindstaren, van de Vlaamse en federale overheid tot de lokale besturen, de OCMW's, de scholen, de welzijnsverenigingen, de brede samenleving en de ouders. Ook de ouders, collega's. We moeten aan inkomensversterking werken. We moeten werken inzake gezondheid en welzijn. We moeten aan gelijke kansen werken. We moeten aan kwalitatief onderwijs werken. We zullen onderling moeten signaleren en daarop ageren. Dat is de kern van de discussie. Alleen samen kunnen wij ons wapenen tegen de weerslag van de wereldwijde crisis en de impact op armoede die op ons en op de rest van dit land afkomen. Diegenen die vandaag denken dat het van één minister moet komen, van één geleding van de samenleving of van de Vlaamse overheid alleen, die dwalen immers, die hebben het mis. We zullen de grotere armoedeproblematiek alleen samen, met de nodige nuance en sereniteit, maar ook met de nodige realiteitszin, kunnen aanpakken. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, collega's, deze week is het Week Tegen Kinderarmoede, een week om dit schrijnende probleem aan te kaarten en

er extra aandacht voor te vragen. Dat is dringend nodig, want elk kind heeft recht op dezelfde kansen en verdient hetzelfde: voldoende voedsel, gezonde leefomstandigheden, degelijk onderwijs en een geschikte vrijetijdsbesteding. Collega's, kinderarmoede is echter een gevolg van armoede onder ouders. We kunnen dat niet van elkaar loskoppelen. Ik denk dus dat we dit debat moeten opentrekken en oplossingen zoeken daar waar het probleem begint. Bij honderdduizend Vlaamse gezinnen staat het water immers aan de lippen. Ze trekken het niet meer.

En de Vlaming voelt zich in de steek gelaten door de overheid. Dit is wat je overal hoort. De bijkomende maatregelen vanuit de overheid zijn een druppel op een hete plaat. Meer en meer werkende mensen kunnen de rekeningen niet meer betalen. Die werkende mensen hebben vaak geen recht op een huursubsidie of een sociaal energietarief. Zelfs tweeverdieners worden in de armoede geduwd. Noodgedwongen moeten ze aankloppen bij de voedselbanken en het OCMW.

Deze regeringen zijn verantwoordelijk voor de bestaanszekerheid van onze gezinnen, maar ze laten hen gewoon in de kou staan. Dit heeft als gevolg dat onze kinderen de dupe worden van het jarenlang gevoerde lakse beleid.

Minister, volgens u moet armoede nu veel hoger op de agenda staan. Op uw initiatief komt er een IMC met alle regeringen in dit land om te bekijken wat er nog meer gedaan kan worden om de mensen te ondersteunen. Dit is broodnodig, minister, want armoede kan men alleen bestrijden door samen te werken, over alle domeinen heen. Er moet dringend actie worden ondernomen, want veel Vlaamse gezinnen krijgen hun rekeningen niet meer betaald.

U bent coördinerend minister van Armoedebestrijding. U hoort hier uw verantwoordelijkheid te nemen om ervoor te zorgen dat de Vlaamse gezinnen en onze kinderen niet nog meer in de armoede worden geduwd.

Minister, met welke concrete voorstellen gaat u naar die conferentie om ervoor te zorgen dat onze gezinnen en kinderen beter beschermd worden? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, opgroeien in een werkarm gezin, thuiskomen in een koud en vochtig huis, schaamte om kleren te moeten dragen die eigenlijk te klein zijn, de verveling die elk weekend toeslaat omdat er in de buurt geen fijne plekken zijn om met andere kinderen te spelen, huiswerk dat niet is afgeraakt omdat er geen laptop was thuis, hobby's die niet kunnen doorgaan omdat het inschrijvingsgeld te duur is, het zijn enkele getuigenissen die we elke dag kunnen lezen op de websites van armoedeorganisaties. Telkens opnieuw als ik dat lees, bekruipt me het gevoel dat dit anno 2022 niet meer mogelijk zou mogen zijn in ons welvarend Vlaanderen. Maar spijtig genoeg leven er in elke stad en gemeente nog steeds kinderen in armoede. Ze voelen zich anders en minderwaardig ten opzichte van kinderen die het wel goed hebben.

Als cd&v nemen we kinderarmoede zeer ernstig. Elk kind dat in armoede leeft, is er één te veel voor ons. Iedereen moet mee zijn in de samenleving waar wij voor staan: wie niet dezelfde kansen krijgt of heeft, moeten we gaan ondersteunen. Wij moeten die vanuit de regering extra meenemen in onze maatschappij. Het is een taak van alle overheden, ook van de Vlaamse overheid.

Enkele weken geleden hebben we hier dan ook uitgebreid gedebatteerd over de Septemberverklaring, met daarin heel veel maatregelen om de armoede te bestrijden en te voorkomen. Denk maar aan de versterking van de sociale toeslagen in het groeipakket, de jobbonus, het beperken van de huurindex voor

energieverslindende woningen, bijkomende maatregelen tegen energiearmoede. Zelden bevatte een begroting zoveel extra maatregelen voor wie het moeilijk heeft. Dit is de juiste keuze van de Vlaamse Regering en voor mij een bewuste keuze die de Vlaamse Regering elk jaar zou moeten maken.

Het is natuurlijk niet alleen een taak die de overheid moet opnemen, maar eenieder van ons. Vandaar wil ik vanuit onze fractie eerst en vooral de waardering uitdrukken voor de vele vrijwilligers die dagdagelijks bezig zijn bij armoedeorganisaties, de lokale besturen die inzetten op lokale sociale maatregelen zoals de sociale kruideniers die in heel veel gemeenten actief zijn, de leerkracht die er op school aandacht aan besteedt, een sportvereniging waar aandacht is voor armoede enzovoort. Ook de lokale besturen, steden en gemeenten, ieder op hun grondgebied, voeren elke dag de strijd tegen armoede.

Minister, ik richt me tot u. U hebt in Vlaanderen deze belangrijke bevoegdheid opgenomen sinds midden mei. En ik ben heel tevreden dat u alvast de verantwoordelijkheid opneemt om vandaag met het parlement in gesprek te gaan en ik hoop ook dat in de andere commissies, met de andere bevoegde ministers, eveneens de nodige debatten zullen worden gevoerd. Dank u wel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind 3 minuten om hier te spreken over kinderarmoede persoonlijk veel te weinig om de problematiek te duiden. In Vlaanderen leven er 130.000 kinderen in een kansarm gezin, maar liefst 1 op de 7 kinderen, en dat zijn er 130.000 te veel. Kinderarmoede, dat gaat eigenlijk om kinderen van arme ouders en dus moeten we aan de slag met dat hele gezin.

Armoede gaat niet alleen over een tekort aan geld. Armoede gaat ook over een gebrek aan participatie, aan een slecht effect op gezondheid, op schoolse resultaten, op hun zelfbeeld, op hun relatie met anderen. Maar jammer genoeg bestaan er geen 'silver bullets', bestaat er geen wondermiddel om die armoede uit onze samenleving te halen. Het is een multifactoriële strijd om op verschillende beleidsdomeinen, op verschillende beleidsniveaus, te voeren.

Als overheid moeten wij gezinnen natuurlijk financieel steunen en dat doen we ook. Het groeipakket is een belangrijk instrument in de strijd tegen kinderarmoede. In het recente begrotingsakkoord heeft men er ook voor gekozen om gezinnen die het echt nodig hebben, een extra toeslag te geven en ook om de groep uit te breiden met 71.000 kinderen. Maar enkel met geld geven lossen we het probleem niet op. We moeten inspanningen doen om mensen echt structureel uit die armoede te krijgen.

Vandaar ook mijn overtuiging dat de hoge inzet op de factor werk echt wel een terechte keuze is. Een job is nog steeds de sterkste hefboom om uit armoede te geraken. We hebben enorm veel openstaande vacatures, dus we moeten werklozen hiernaartoe leiden. Met de jobbonus willen we ook een incentive geven om juist werken lonender te maken. Maar het is ook belangrijk om te investeren in kinderopvang. Dankzij die kinderopvang kunnen ouders gaan werken, kunnen ze een opleiding volgen, kunnen ze naar werk zoeken. Ook kinderen ontwikkelen zich dan beter. En door de bijkomende investering van 115 miljoen euro gaan er ook heel wat inkomensgerelateerde plaatsen bij komen. Dat is een belangrijke eerste stap, maar zeker geen eindpunt.

Inzetten op onderwijs is ook een essentieel element om de vicieuze cirkel van generatiearmoede te doorbreken. We moeten ernaar streven dat ieder kind de kans krijgt om zijn talenten te ontdekken en ook te ontwikkelen. Een diploma behalen is zeer belangrijk om later actief te zijn op de arbeidsmarkt. Een digitale

kloof of honger op school mogen dat niet in de weg staan. Een laptop voor elk kind, beschikbaar internet en een gezonde schoolmaaltijd zijn echt wel nodig.

Kwetsbare gezinnen benutten nog onvoldoende hun rechten, omdat ze niet beschikken over de nodige informatie. Automatische rechtentoekenning is cruciaal. Lokale besturen spelen een belangrijke rol in de strijd tegen onderbescherming. Proactief outreachende ondersteuning helpt gezinnen om in alle levensdomeinen, in samenwerking met alle dienstverleners, die mensen sneller te bereiken en preventief te werken.

Collega's, onze samenleving staat echt wel voor grote uitdagingen. We hebben de covidpandemie, de energiecrisis, de inflatie. We gaan alle zeilen moeten bijzetten, en dat op alle niveaus: federaal, Vlaams, lokaal. Het is een gezamenlijke strijd om geen enkel kind achter te laten. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik zie vandaag bij gezinnen een angst terug die ik al heel lang niet meer heb gezien of gehoord, een angst uit mijn jeugd. Mensen zien een factuur binnenkomen en denken automatisch, ik heb een flexi-job nodig. Ik zie mensen met angst over rekeningen die binnenkomen, existentiële angst die ik alleen maar ken van gezinnen in armoede. Heel veel mensen proeven nu de smaak van armoede in hun mond.

Minister, we hebben deze signalen al eens gekregen deze legislatuur. De vorige keer was dat tijdens de covidcrisis. We hebben toen aangedrongen op heel ernstige maatregelen. Je ziet in de armoedecijfers 2020, die net binnen zijn, dat die maatregelen hebben gewerkt. En dat toont ons iets. Dat toont dat politiek er iets kan aan doen, dat armoede geen fataliteit is, dat u als u wilt, de gezinnen van de Vlaamse Gemeenschap echt structureel kunt wapenen tegen armoede.

Maar het zijn de cijfers van 2020. Experts zeggen dat ze vrezen voor de cijfers die ze zullen zien voor 2022. Zij zien de signalen ook. Ze zien dat de rijen bij de voedselbanken langer worden, onhoudbaar lang. Ze zien dat de mensen bij de OCMW's de toestroom niet meer aankunnen. Ze zeggen dat ze heel bang zijn van de signalen van deze golf, want die groeit naar hun inschatting meer dan de vorige.

Dat betekent, minister, dat er een momentum is. Ik vind het eigenlijk heel spijtig om te zien dat u hier alleen zit ... *(Opmerkingen)*

... want op dit moment is de volledige Vlaamse Regering nodig. U moet een crisiskabinet samenroepen binnen uw Vlaamse Regering om een dam op te werpen tegen de armoedegolf die eraan komt. Die armoedegolf gaat ervoor zorgen dat mensen overspoeld en meegesleurd worden.

Dat crisiskabinet moet drie dingen doen. Ten eerste moet het maatregelen nemen op korte termijn. Maatregelen die de dringendste noden lenigen: gezonde maaltijden voor elk kind, uithuiszettingen weer verbieden, de wachttijd voor een huurpremie van vier naar twee jaar brengen, noodhulp. Ten tweede moet het maatregelen nemen op lange termijn. Die moet men nu plannen en nu beginnen uit te voeren. Men moet ervoor zorgen dat de sociale woningbouw die nodig is, op gang wordt getrokken. Hetzelfde geldt voor de sociale renovatiegolf die nodig is en nu moet beginnen. Want er zal echt een dam nodig zijn om gezinnen tegen deze, maar ook tegen volgende crisissen te wapenen. Ten derde moet het de berekeningen durven te maken. Wat als kinderopvang voor de laagste inkomens gratis zou worden gemaakt? Wat als het groeipakket nu eens echt hervormd wordt? Wat doet dat dan met de armoedecijfers?

Minister, ik heb een vraag voor u. Voor een goed armoedebeleid voor de Vlaamse Gemeenschap, waarin veel Vlaamse gezinnen dreigen meegesleurd te worden, gaat u een crisiskabinet samenroepen om gefocust en dringend werk te maken, zodat de kwetsbaren, die met heel veel dreigen te worden in de komende maanden en jaren, bestand worden tegen deze crisis en de volgende? (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Collega's, minister Dalle, het is frappant dat ik vandaag van de meerderheidspartijen hoor hoe erg armoede is. Armoede is een schandvlek voor de maatschappij.

Maar, beste collega's, armoede is geen natuurfenomeen. Armoede is een gevolg van politiek beleid en van politieke keuzes. En de armoede, beste collega's, neemt toe. De rij van mensen die aanschuiven aan de voedselbanken neemt toe. Het aantal mensen dat aanklopt bij het OCMW neemt toe. Het aantal kinderen dat zonder of met een lege of slecht gevulde brooddoos naar de school gaat, neemt toe. Dat is het gevolg van politiek beleid.

Als jullie werkelijk vinden dat armoede een schandvlek is, dan kun je dat ook aanpakken. Er is inderdaad geen silver bullet om dat aan te pakken, maar wat we kunnen doen, en wat effect heeft, is ondertussen al jaren lang bekend en wordt jaar na jaar herhaald door experts en door organisaties waar armen het woord nemen.

Men zegt hier dat werk heel belangrijk is om mensen uit de armoede te halen. Dat is absoluut zo. Werk is superbelangrijk. Maar mensen die vandaag werken, komen al niet toe. Die slagen er niet in om hun facturen te betalen. Ik kwam gisteren een vriendin tegen. Ze heeft een vaste job, ze heeft een diploma, en ze is alleenstaande moeder. Ze zegt me dat ze van de winkel komt, en dat ze vroeger graag ging winkelen, maar dat het de laatste maanden een hel is. Vlees is veel te duur. Voor drie appels betaal je al 2 euro. Ze vervalt elke week in dezelfde goedkope dingen die ze kan voorschotelen aan haar zoontje. Ze zegt dat ze daar boos van wordt, want ze werkt al elf jaar lang, ze heeft een vaste job, ze heeft geen eigendom, ze heeft geen auto, ze gaat niet op café, ze gaat niet op restaurant, ze koopt enkel nieuwe kleren als iets echt kapot is, maar dan nog kan ze haar zoontje enkel met boterhammen met smeerkaas en een appel naar school sturen. Er ze voelt zich dan een slechte moeder, terwijl ze dat uitlegt. Ze weet dat ze dat niet is, ze doet alles wat ze zou moeten doen om rond te komen, maar het lukt gewoon niet. Ze kan haar zoontje niet geven wat hij nodig heeft.

Dat zijn de verhalen die ons bereiken van mensen die werken. Dan spreek ik nog niet over de verhalen van mensen die in armoede leven, en die hartverscheurende keuzes moeten maken tussen hun energiefactuur betalen of hun huur betalen.

Dat is het gevolg, minister Dalle, van politieke keuzes. Al jaren weten we dat de Vlaamse Regering heel wat hefboomen heeft om armoede effectief aan te pakken. En tot op vandaag gebeurt dat niet. U spreekt over kindergeld. Bij het kindergeld, mijnheer Dalle, wordt er bespaard. De moeder die ik tegenkwam verliest 300 euro omdat het kindergeld niet geïndexeerd wordt. U zegt dat u het kindergeld van 1 naar 2 procent zult indexereren, maar de inflatie is intussen 11 procent. Mensen verliezen, jullie besparen op het kindergeld.

Dat is niet de armoede aanpakken. De wachtlijsten voor sociale woningen groeien. Er komen geen gratis maaltijden op school. Dat zijn dingen die jullie kunnen doen om armoede aan te pakken, en het gebeurt niet. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega's, voor de opmerkingen over dit heel belangrijke thema. Ik zal misschien antwoorden op een aantal punctuele vragen die ik heb gehoord.

Collega Wouters peilde naar wat op de agenda zal staan namens de Vlaamse Regering op de Interministeriële Conferentie Maatschappelijke Integratie, volgende week dinsdag. Zoals ik al zei is die vergadering ongeveer tien jaar niet samengekomen. Het is dus in de eerste plaats zaak om het voorzitterschap duidelijk te stellen, om het huishoudelijk reglement goed te keuren, en om een agenda te bepalen, niet alleen voor die ene zitting, maar ook voor de komende zittingen. Want dit is wel iets dat we regelmatig moeten herhalen.

Wat op onze vraag op de agenda staat, is een gedachtewisseling over de maatregelen die de verschillende overheden nemen rond de energiecrisis. In de Septemберverklaring staan er heel wat maatregelen. Ook in Wallonië, Brussel, de Franse Gemeenschap en op federaal niveau worden maatregelen genomen. We moeten daar een goed zicht op krijgen, maar we moeten ook kijken waar extra maatregelen mogelijk zijn door de verschillende beleidsdomeinen. We willen ook de Europese kindergarantie op de agenda zetten, om te bekijken hoe die door de verschillende entiteiten gerealiseerd kan worden.

Een laatste punt – maar er zijn er nog vele anderen die aan bod zullen komen – is de thematiek van de armoedecijfers. Toen ik in mei minister van Armoedebestrijding werd, was dat een van de eerste dingen die ik moest vaststellen: we hebben heel wat cijfers, er zijn verschillende indexen die betrouwbaar zijn, maar ze spreken vaak over het verleden. De SILC-index (enquête naar inkomsten en levensomstandigheden) van 2021, spreekt bijvoorbeeld over 2020.

We moeten twee dingen doen. Ten eerste moeten we goed weten wat vandaag de realiteit is. Dat is wat professoren 'nowcasting' noemen, zorgen dat we vandaag de realiteit kunnen kennen. En we moeten ook prognoses kunnen doen. Het Nederlandse Planbureau heeft prognoses over armoede, heeft daar duidelijke cijfers over.

Wij vinden het heel evident, normaal, dat we cijfers hebben over economische groei, over inflatie, over tewerkstelling, over werkloosheid, over migratie, over demografische factoren ... Het Planbureau doet dat in België. Het Planbureau deelt dat ook regionaal op. Dat zijn ongelooflijk nuttige cijfers, maar rond armoedebestrijding hebben we dat niet. Daar willen we ook, samen met academici, samen met de federale overheid, werk van maken.

Dat punt van de cijfers vind ik wel heel belangrijk, collega's. Ik ben de laatste om de situatie vandaag te relativieren. Ik heb dat ook onmiddellijk gezegd toen ik startte als minister van Armoedebestrijding, dat we vandaag lage cijfers hebben ten aanzien van het verleden, maar dat dit natuurlijk niet volledig de huidige situatie reflecteert, en dat is vanwege twee redenen. Een eerste reden is wat ik net zei: dat men eigenlijk niet de meest actuele cijfers op vandaag heeft. En ten tweede wordt er in de officiële cijfers gefocust op inkomen, en het zijn natuurlijk de uitgaven die sterk aan het stijgen zijn: de energieprijzen, dat is genoegzaam bekend, en evengoed het ticket in de supermarkt. Dat zijn zaken die enorm gestegen zijn.

Maar ik vind het ook wel belangrijk, wanneer we het hebben over cijfers, om de juiste cijfers te gebruiken. Ik hoorde collega Anaf zeggen dat we altijd maar achteruit gaan, dat het altijd maar slechter wordt. Maar dan maak je wel even abstractie van wat er de afgelopen tien jaar wel gebeurd is. Er zijn enorm veel maatregelen genomen, op Vlaams niveau, op federaal niveau, door lokale

besturen, maar zeker ook in de schoot van deze Vlaamse Regering en in de schoot van vorige Vlaamse Regeringen.

En dat blijkt ook voor een deel uit de cijfers. De SILC-index (Statistics on Income and Living Conditions) staat vandaag bijvoorbeeld voor kinderen, voor minderjarigen op 8 procent. Dat is het laagste cijfer deze eeuw. De kansarmoede-index staat op 12,7 procent. Dat is nog altijd vrij hoog, maar het is al gedaald de laatste jaren. Wil ik daarmee de zaken relativiseren? Allesbehalve. De situatie vandaag is zeer ernstig, is ernstiger aan het worden door die energieprijzen, door de inflatie. Maar we moeten wel de zaken correct citeren.

In dat verband was ik ook wel verrast door de cijfers die vorige week werden geciteerd, die breed werden ingedeeld in de media, en ook werden gedeeld door sommige collega's hier. Maar ik heb niet kunnen verifiëren waar die cijfers vandaan komen. Het zijn geen objectieve cijfers. Als het bijvoorbeeld over de brooddozen gaat, hebben wij ook cijfers over wat men materiële deprivatie noemt. De vraag is dan bijvoorbeeld of elk kind de mogelijkheid heeft om vers fruit en verse groenten te eten. Er is bijvoorbeeld de vraag of men elke dag vlees, vis of een vervangend product kan eten. Daar hebben we cijfers over. Over de brooddozen hebben we geen objectieve cijfers. Het is daarom dat wij het initiatief hebben genomen om daarrond ook een studie te ontwikkelen, zodat we daar een beter zicht op krijgen, en zodat we de vele projecten die vandaag bestaan, ook extra kunnen ondersteunen.

Collega Groothedde, ik ben tevreden dat u vandaag ook aangeeft dat de maatregelen die we genomen hebben tijdens de coronacrisis op federaal niveau en zeker ook binnen de Vlaamse Regering, relevant waren, belangrijk waren, en dat die ook hun effect hebben gehad. Je ziet trouwens ook in die armoedecijfers dat dat ook heeft gewerkt. Het beleid werkt, het beleid van de Vlaamse Regering helpt effectief om armoede en kinderarmoede tegen te gaan. In die zin hebben we geen crisiskabinet nodig, maar zijn we allemaal samen binnen die Vlaamse Regering hard aan het werken in de strijd tegen kinderarmoede.

Collega Vandecasteele, uw engagement en uw verontwaardiging siert u absoluut. Maar alsjeblieft, als u zaken zegt, zorg dan toch dat het niet manifest onjuist is. Zorg alsjeblieft dat het niet manifest onjuist is. U zegt dat er bespaard wordt op kindergeld. Maar in godsnaam, als het gaat over armoedebestrijding ... (*Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Als het gaat over armoedebestrijding, dan hebben we de verbetering van de indexatie van het basisbedrag met 1 procent. We hebben de sociale toeslagen. Collega's, wij investeren daarin 15 euro per maand per kind, structureel. We gaan ook 100 euro toekennen dit jaar, en nog eens 100 euro volgend jaar. En even belangrijk: we gaan ook die groep van kinderen die aanspraak maken op sociale toeslagen, heel sterk uitbreiden. Met meer dan 70.000 kinderen zal dat worden uitgebreid. Zeggen dat er op die manier dan bespaard wordt op kinderbijslag? Sorry, maar dat is de waarheid geweld aandoen.

Collega's, ik denk dat we met heel deze meerderheid, met alle collega's in de Vlaamse Regering, een sterk engagement hebben in alle beleidsdomeinen, allemaal samen. Alleen samen kunnen we die strijd ook winnen. En dat engagement zullen we verder aangaan. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Collega's, het woord is opnieuw aan de Vooruitfractie, ditmaal aan collega Goeman. Er mag wel worden onderbroken. Collega's, ik wil heel duidelijke afspraken maken. Als u vragen hebt, stelt u die aan de persoon die op

het spreekgestoelte staat of aan de minister, maar niet aan elkaar op de banken. Ja? Moeilijke opdracht, collega Daniëls. Ik zie u al fronsen.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, er zitten vandaag kinderen met honger en zonder eten in onze klassen. Er zitten kinderen zonder boeken in de klas, kinderen die nog altijd een laptop met drie moeten delen, als er al eentje is, kinderen zonder eigen kamer, zonder boekentas, zonder winterjas in een rijke regio als Vlaanderen.

U zegt hier: 'Laat ons de cijfers niet relativieren.' Wel, doe dat dan ook niet. Meer dan 150.000 kinderen in Vlaanderen leven in armoede. Dat is de derde grootste stad van Vlaanderen zoals uw voorzitter Sammy Mahdy het ooit zeer terecht uitdrukte.

U komt hier een lijst van maatregelen opsommen van wat de regering doet. Eerlijk, de grote vraag die wij ons vandaag stellen, is: vindt u het als minister van Armoedebestrijding genoeg?

Ik las onlangs in een interview dat u aan politiek doet om te strijden voor de allerkwetsbaarsten in onze samenleving. Vindt u dat de Vlaamse Regering genoeg doet voor al die kinderen die vandaag met honger op de schoolbanken zitten? Hebt u bijvoorbeeld in de regering zelf al voorstellen op tafel gelegd rond gezonde schoolmaaltijden op school? Ja of neen?

Het is een heel duidelijke vraag, denk ik. U hoeft niet te antwoorden, u kunt gewoon knikken. Hebt u daarover al voorstellen op tafel gelegd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik zal misschien eerst antwoorden op de vraag, collega Goeman, of wij als Vlaamse Regering genoeg doen. Ik denk dat we vanuit alle regeringen de taak hebben om nog extra in te zetten op armoedebestrijding. Dat geldt voor de Vlaamse Regering, dat geldt voor de Federale Regering en dat geldt ook voor onze lokale besturen.

Wat de lege brooddozen betreft, weet u dat wij daarrond al heel wat initiatieven nemen. Collega Weyts heeft al heel wat initiatieven genomen en ook de lokale besturen nemen heel wat initiatieven.

Ik geef een aantal voorbeelden. We zetten in Vlaanderen al een aantal jaren in op het stimuleren van gezonde eetgewoonten. We doen dat via educatieve pakketten, ook via de verdeling van groenten en fruit en melkproducten. Dat gebeurt met de steun van Europa. Ieder jaar zijn er meer dan 1100 scholen die deelnemen. In totaal bereiken we 220.000 leerlingen.

Er is het project 'Brooddoosnodig'. Het is een project in 6 Vlaamse steden waar we hard aan werken, samen met het lokale middenveld. Denk aan de vzw Enchanté. We bereiken daarmee 60 scholen en zo'n 20.000 leerlingen.

Er wordt een webinar georganiseerd, samen met lokale besturen en collega Somers, om lokale besturen maximaal te informeren over de verschillende mogelijkheden. Collega Goeman, ik stel trouwens vast dat heel wat lokale besturen fantastische initiatieven nemen. Het is ook op dat niveau dat het efficiënt kan worden aangepakt.

Betaalbare en gezonde voeding voor de jeugd: daar blijven we ook in de toekomst op inzetten. Ook minister van Landbouw Brouns heeft een Vlaamse voedselstrategie waarvan hij de uitrol naar de scholen wil versterken.

We hebben ook – minister Beke heeft dat ingesteld – 2,4 miljoen euro extra vanuit Armoedebestrijding ingezet in de voedseldistributieplatformen: lokale initiatieven die vandaag goed functioneren met steun van de Vlaamse overheid.

Zeggen dat we niets doen, is gewoon onjuist. We moeten er inderdaad op blijven inzetten en verder en sterker in investeren. (*Applaus van Tinne Rombouts, Kathleen Krekels en Karl Vanlouwe*)

De voorzitter: Collega Vaneekhout en De Gucht willen repliceren op wat de minister heeft gezegd.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, de vraag van collega Goeman was eigenlijk heel helder. Het enige wat ik hoor is dat alle beleidsniveaus meer moeten doen en u geeft als een boekhouder opnieuw een oplijsting van wat u al aan het doen bent. (*Opmerkingen bij cd&v en Open Vld*)

En u zegt dat de lokale besturen ook nog het een en ander doen. De vraag was: wat moet er meer gebeuren?

Daarnet kreeg u ook de vraag of het verwijt, laat het ons zo zeggen, dat u bespaart op het groeipakket. En dan komt u hier, op het moment dat de winkelkar voor gezinnen 11 procent duurder wordt, beweren dat 2 percent bijgeven ervoor zorgt dat mensen op het einde van de maand economisch in reële termen meer koopkracht zouden hebben.

Ik vind dat echt onvoorstelbaar. Vandaag leer je een samenleving, en vooral dus ook het beleid, kennen aan hoe ze in een crisis voor de mensen zorgt die het het meest moeilijk hebben. Voor ons is het heel duidelijk: elk kind – en ik heb u dat ook horen zeggen – heeft het recht om een zorgeloos kind te zijn. Maar minister, dringt het tot u door dat wanneer je honger hebt op school, wanneer je ziek bent door schimmel die op de muren staat in jouw woning, wanneer je ouders en jezelf eronderdoor gaan door de hoge energiefacturen, dat er dan niet meer veel ruimte is om gewoon kind te zijn? U bent ook minister van Jeugd en van Kinderrechten.

Minister, beste Vlaamse meerderheid, alle begrip, ja het is crisis, maar al acht jaar lang bestuurt u Vlaanderen met deze zelfde meerderheidsploeg en blijft u zeggen: 'Onze antwoorden, onze recepten zullen wel werken en wij gaan die kinderarmoede aanpakken.' Na acht jaar kunnen we alleen maar zeggen: uw beleid faalt, uw recepten falen, u faalt. Nochtans beschikt u met de hele Vlaamse regeringsploeg over heel wat hefboomen om het verschil te maken. Voorzitter, ik ga mijn punt maken: Onderwijs en Wonen, maar alle urgentie is afwezig. Alle urgentie ontbreekt, alle ambitie is afwezig.

Minister, en ik richt me inderdaad tot het hele parlement, beste Vlaamse meerderheid, u hebt hier in iedere tussenkomst herhaald, ook u minister: 'Elk gezin, elk kind dat in armoede leeft is er een te veel.' Maar voor mij blijft de fundamentele vraag: wanneer stuurt u eindelijk bij? Wanneer zult u eindelijk zorgen – en er geen dogma's meer over hebben – voor gratis gezonde maaltijden in de scholen, voor echte antwoorden op het lerarentekort, waar de meest kwetsbare kinderen en gezinnen het eerste slachtoffer van worden? Wanneer zult u eindelijk werk maken van voldoende ...

De voorzitter: Mijnheer Vaneekhout, u bent eigenlijk al bezig aan de drie minuten die de Groenfractie nog had. (*Rumoer*)

Jawel, u gaat wel heel ver. Maak alstublieft uw punt en stel een vraag aan de minister als u die hebt.

Jeremie Vaneckhout (Groen): *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Voorzitter, ik zal het eventjes beargumenteren. Collega Goeman stelt de vraag 'Vindt u dat er genoeg gebeurt?' en ik krijg een ophijsting van het bestaande beleid van de minister en van de Vlaamse Regering. Ik verwacht op dit moment ook rond betaalbare woningen, ook als het gaat over isolatie en energiezuinigheid

De voorzitter: Dat is duidelijk.

Dat kunt u straks in uw eigen drie minuten ook nog zeggen.

Jeremie Vaneckhout (Groen): ... dat u met nieuwe voorstellen komt, want steeds opnieuw dezelfde recepten naar voren schuiven leidt er alleen toe dat het alleen maar erger wordt. Doe uw job! *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord. Graag 'to the point', alstublieft.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal proberen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister, ik wil met u meegaan in meten is weten. Het is een heel goede zaak dat u nu een studie wilt doen over het aantal lege brooddozen, maar laat ons alstublieft niet wegsteken achter een zoveelste studie. De realiteit is dat er over heel Vlaanderen lege brooddozen zijn. We moeten daar geen studie over hebben, we weten dat. Als je dan kijkt naar wat er vanuit Europa in de Europese kindergarantie staat – dat zijn aanbevelingen die elk land, en wij zijn deel van Europa, krijgt –, daar staat duidelijk in dat er in elk land, in elke school, een gezonde warme maaltijd zou moeten zijn voor elk kind. En voor diegenen die dat niet kunnen betalen, zou dat kosteloos moeten kunnen gebeuren. Dat is de Europese kindergarantie. *(Applaus bij Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA)*

Als we weten dat er op het vlak van leren een achterstand is bij kinderen die uit armoede komen, dan werken wij vandaag in Vlaanderen het gegeven van generatiearmoede in de hand. Mijn vraag is dus heel eenvoudig. Als je kijkt in Ierland, waar men echt een beleid over beleidsdomeinen heen voert dat ervoor zorgt dat er op elke school warme maaltijden zijn voor elk kind, waar men daarin tegemoetkomt, waar men daar echt over grenzen heen kijkt: bent u bereid om samen met uw collega-ministers, en zeker met minister Weyts te bekijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat alvast die 180 dagen mensen naar school kunnen zonder een lege maag? *(Applaus bij Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Dalle, als u antwoordt op wat u gedaan hebt om gratis schoolmaaltijden te voorzien, dan zegt u letterlijk zelf: 'We hebben een project gedaan om gezonde eetproducten te stimuleren.' U moet zelf toch beseffen dat het probleem van mensen in armoede net is dat het moeilijk is om die dingen te kopen? *(Applaus van Jos D'Haese)*

Hoor uzelf bezig. Dat kan toch geen antwoord zijn. Dat is geen antwoord op het probleem van de maaltijden op school. En uw eigen coalitiepartners doen een heftig pleidooi om te zorgen voor gratis gezonde maaltijden op school. Dat zou voor heel wat ouders al heel wat kopzorgen besparen.

Maar vooral, minister Dalle, moet er een structurele aanpak zijn van de armoede. U zegt nu zelf: we besparen niet op het groeipakket. Maar u hebt zelf een pleidooi gedaan, en cd&v doet al maanden een pleidooi, om het kindergeld volledig te indexeren. Dat gebeurt niet vandaag. U hebt beslist om de indexering op te trekken van 1 naar 2 procent, maar de inflatie is ondertussen 11 procent, minister. Moeten we hier een lesje economie geven om uit te leggen wat dat betekent? Het geld is minder waard. U geeft een klein beetje meer bij maar u neemt veel meer af.

De voorzitter: Collega, een concrete vraag alstublieft.

Lise Vandecasteele (PVDA): Daardoor zijn de gezinnen niet in staat om gezonde maaltijden mee te geven in de brooddoos. De vraag is dus inderdaad zeer pertinent: hoe gaat u dat probleem oplossen? *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik vraag het woord omdat het onderwijs hier aangehaald wordt in associatie met de lege brooddozen. Ik had eigenlijk gehoopt dat we niet dezelfde fout zouden maken als voor het zomerreces, toen we het hadden over de onderwijskwaliteit en dat puur en alleen gereduceerd werd tot die lege brooddozen. Het is niet omdat ik die problematiek minimaliseer. Is er armoede? Die is er zeker. Zijn er lege brooddozen? Ja, die zijn er, dat is inderdaad de realiteit. Leven we vandaag in moeilijke tijden? Ja. Zullen die moeilijke tijden nog een tijdje aanhouden? Hoogstwaarschijnlijk. Ik denk dat iedereen tegen die lege brooddozen is en dat iedereen lege magen wil vullen. Maar de vraag die zich hier stelt is: wie moet die lege magen vullen? Zijn het de scholen die deze taak moeten opnemen? Daarop is ons antwoord: neen.

Het is in de eerste plaats de taak van de ouders om die brooddozen te vullen. Ouderverantwoordelijkheid heet dat. Ouders worden geacht keuzes te maken in functie van het welbevinden van hun kinderen. *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Ik hoor al gemor, maar laat ons hierover duidelijk zijn: kinderen mogen inderdaad niet het slachtoffer zijn van het feit dat hun ouders hun verantwoordelijkheid niet opnemen. *(Applaus bij Open Vld)*

Collega's, door enkel en alleen te kijken naar scholen gaan we de zaken niet oplossen. Het probleem stelt zich ruimer en het vergt dus een ruimere en grondiger oplossing, kortom, een structurele oplossing. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Mag ik eerst nog mijn punt afmaken, voorzitter?

We moeten over het schoolmuurtje kijken en verder gaan dan alleen maar die lege brooddozen. Zoals collega Verheyen al aangaf: we moeten kijken naar iets structureels. Wat met vakanties? Wat met avonden, en met ontbijt? Er zijn ook kinderen die geen ontbijt of geen avondeten krijgen. Plus: de oorzaak van een lege brooddoos is niet alleen armoede. Er zijn ook andere problemen: verslavingsproblematieken, vechtscheidingen, psychologische problemen ... Scholen kunnen iets doen, ze kunnen een locatie ter beschikking stellen om die maaltijden aan te bieden, of ze kunnen het OCMW inschakelen wanneer het nodig is. Maar daar stopt het ook. Dank u wel om dit debat niet te verengen tot enkel en alleen de schoolmaaltijden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik hoop dat u echt niet meegaat in het relativiseren van honger en wat honger doet met een kind. *(Opmerkingen bij de N-*

VA. Applaus bij Groen, Vooruit, de PVDA en van Jean-Jacques De Gucht en Orry van de Wauwer)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord!

Elisabeth Meuleman (Groen): Mag ik vragen: wie heeft er hier niet gegeten vanmiddag? En wat doet dat met u? Bent u dan geconcentreerd, en goed aan het opletten? Of hebt u dan de neiging – ik zie het aan uw gezicht, voorzitter – om een beetje 'hangry' te worden en wat minder geconcentreerd te zijn? *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Ik denk dat we allemaal weten wat het met je doet als je niet gegeten hebt. We hebben allemaal wel eens zo'n momentje. Maar als je dag in dag uit onvoldoende hebt gegeten, en dag in dag uit op de schoolbanken zit met een hongerige maag, denk je dat je dan een succesvolle schoolcarrière kunt afronden? Denkt u dat, minister? Ik denk het niet.

Wat is extreem belangrijk om uit de armoede te geraken? We hebben gezien dat er generaties zijn die daarin geslaagd zijn, maar nu slagen we er blijkbaar niet meer in: een succesvolle schoolcarrière is één van de beste sleutels om jezelf uit de armoede te werken. Minister, ik sluit mij dus aan bij de collega's, ook van de meerderheidsfractie, die hier pleiten voor een aanpak van honger op school, voor betaalbare of gratis schoolmaaltijden voor die kinderen die het nodig hebben.

Minister, wilt u dat samen met uw coalitiepartners op tafel leggen, om dat tijdens deze legislatuur in te voeren? *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Kan één maatregel de kinderarmoede oplossen? Minister, ik ben het ermee eens dat dat niet zo zal zijn. De vraag is wel: als je een maatregel hebt die door één coalitiepartner wordt tegengehouden, een maatregel waarvan iedereen weet dat hij wel kan helpen in de kinderarmoedebestrijding, wat zullen we daar dan mee doen? Gaan we die maatregel echt niet invoeren omdat er één coalitiepartner niet akkoord is? U hebt daarnet opgeroepen om de grenzen tussen meerderheid en oppositie te overstijgen als het gaat om de aanpak van kinderarmoede. Ik ben het daar helemaal mee eens. Ik vind het ook heel moedig van collega De Gucht om dat hier vandaag te doen. Hij heeft dat trouwens in de commissie al meermaals gedaan wanneer het over dit onderwerp gaat. Ik vind dat knap van collega De Gucht.

Minister, de concrete vraag is nu voor u – en ik sluit me aan bij collega Meuleman – eigenlijk heel simpel. Waar staat u als minister van Armoedebestrijding? Bent u het eens met de N-VA en met minister Weyts, die zegt dat het allemaal de schuld en de verantwoordelijkheid van de ouders is? *(Opmerkingen bij de N-VA en cd&v)*

Dat heeft minister Weyts wel degelijk verschillende keren gezegd. *(Opmerkingen bij de N-VA en cd&v)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord!

Hannes Anaf (Vooruit): Is het alleen de verantwoordelijkheid van de ouders? Precies alsof die kinderen daar veel aan kunnen doen. Of zullen wij ook als overheid onze verantwoordelijkheid nemen en zullen wij ervoor zorgen dat er geen kinderen met honger op school zitten? Minister, waar staat u? En bent u het met ons en met uw coalitiepartner Open Vld eens om die maatregel in te voeren in ons onderwijs? *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Zijn ouders de eerste partners om kinderen eten te geven? Ja! Maar als kinderen naar school gaan en je ziet dat er ofwel niets ofwel zeer ongezonde voeding in de brooddoos zit, ga je dan als leerkracht tegen dat kind zeggen: 'Sorry, dat is niet mijn bevoegdheid. Het zijn uw ouders. Sorry.'? Maar neen!

Scholen doen het vandaag wel al. Die hebben broden ingevroren in de diepvriezer, per schelletjes van drie. Die hebben een pot choco staan. Die hebben beleg. Die worden nu geconfronteerd met dat probleem en die pakken zelf al hun verantwoordelijkheid op. Je kunt een kind toch niet met honger op school laten zitten? Als wij er allemaal van overtuigd zijn dat kinderen zoveel mogelijk gelijke onderwijskansen moeten krijgen, dan kunnen wij dit niet toelaten. *(Applaus bij Open Vld, cd&v, Groen, Vooruit, de PVDA en van Kris Van Dijck)*

En dat lokale besturen daar ook een heel belangrijke rol in spelen, daar ben ik het mee eens. Wij hebben in onze gemeente een voorstel ingediend juist om meer steun te geven aan scholen. Maar weet u wat bij ons de meerderheid heeft gedaan?

De voorzitter: Collega, we zitten hier in het Vlaams Parlement, niet in de gemeente waar u woont.

Freya Saeys (Open Vld): Zij heeft dat niet gedaan. Het verschilt dus ook weer van lokaal bestuur tot lokaal bestuur. Of je al dan niet wordt ondersteund, zou niet mogen afhangen van de locatie waar je op school zit. Alle kinderen, ongeacht waar ze wonen, moeten die ondersteuning krijgen. *(Applaus bij Open Vld, Groen, Vooruit, de PVDA en van Orry Van de Wauwer)*

De voorzitter: Collega Groothedde, kort alsjeblieft want u bent al de derde of de vierde van uw fractie. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

U hebt het woord gevraagd. Ik weet niet of u dat nog weet?

Celia Groothedde (Groen): Ik zal nadien tussenkomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord. Maar kort alsjeblieft. En liefst met een concrete vraag.

Loes Vandromme (cd&v): Ik zal kort zijn, voorzitter. Al was het maar om te zeggen dat niemand zijn ogen wil sluiten voor kansarmoede.

Collega's, we hebben in de commissie Onderwijs op onze agenda staan dat we een aantal mensen zullen uitnodigen, net om te luisteren en om na te gaan hoe het er op het terrein aan toegaat. Neen, we willen onze ogen niet sluiten. Maar we willen toch wel eens weten hoe mensen er effectief voor zorgen dat kinderen niet met een lege maag in de klas moeten zitten, hoe ze dat aanpakken. We hebben vier mensen uitgenodigd: iemand van een lokaal bestuur van een grotere stad, iemand van een kleinere stad en twee directeurs. Ik denk dat we daar het debat kunnen voeren met de mensen die dit effectief uitvoeren.

Bij dezen wil ik ook nog eens een chapeau geven aan iedereen die dit effectief doet. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: Collega D'Haese, u hebt een concrete vraag?

Jos D'Haese (PVDA): Een zeer concrete vraag, voorzitter. De N-VA zegt hier dat lege brooddozen op school de schuld zijn van de ouders.

De voorzitter: Maar u gaat geen vragen stellen aan ...

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik ga hier even op door. Mevrouw Tavernier, denkt u nu echt dat ouders hun kinderen voor hun plezier met een lege brooddoos naar school sturen? Denkt u nu echt dat dat niet door die mensen hun hart gaat dat ze hun kinderen zonder eten naar school moeten sturen? En in plaats van daar iets aan te doen, in plaats van dat op te pakken en ervoor te zorgen dat die kinderen op zijn minst op school één gezonde maaltijd hebben, wijst u hier naar de ouders, bespaart u op het kindergeld en doet u gewoon verder. *(Opmerkingen bij de meerderheid. Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Hebt u ook een vraag?

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb een zeer concrete vraag, voorzitter, aan cd&v en Open Vld.

De voorzitter: Nee, u hoeft geen vragen te stellen aan ...

Jos D'Haese (PVDA): Steunen jullie het beleid van de N-VA die zegt: 'Dit is niet onze verantwoordelijkheid.'? Of zullen jullie je daar in deze coalitie tegen verzetten? *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Ik zal het aan de minister vragen. Minister, steunt u die standpunten? Steunt u dat beleid van de N-VA die zegt: 'Dat is niet onze verantwoordelijkheid. Wij schuiven dat 100 procent door naar de ouders. Wij hebben er niets mee te zien of kinderen hebben gegeten op de schoolbanken.'? Of neemt u uw verantwoordelijkheid als minister van Armoede en wilt u ervoor zorgen dat die magen worden gevuld op school? *(Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Collega D'Haese, ik heb in het begin van dit debat geprobeerd om spelregels vast te leggen, maar u bent de eerste die ze weer overtreedt.

Collega Van Rooy, u hebt een concrete vraag?

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja, zeer concreet en ook zeer constructief.

De voorzitter: En niet aan iemand op de banken?

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Nee, absoluut niet, voorzitter. Ik heb een zeer concrete vraag voor u, minister Dalle. Want naast minister van Armoedebestrijding bent u ook minister van Media. In die hoedanigheid hebben wij van u kunnen leren dat u maar liefst 3 miljoen euro uittrekt voor 'de bestrijding van nepnieuws' – ik zet die woorden tussen aanhalingstekens. Daarmee past u in het rijtje van de islamitische tiran Erdogan. Ik wens u daarvoor veel proficiat. *(Opmerkingen)*

Maar ik stel u de vraag, minister Dalle en misschien ook aan de linkse meute daar die niet kan zwijgen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega Van Rooy, u kunt nog altijd respect opbrengen voor uw collega's.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het is een kleine rekensom, u kunt dat vast allemaal uitrekenen. Die 3 miljoen euro zogenaamd voor de bestrijding van nepnieuws – om te censureren dus – hoeveel lege brooddozen wilt u daarmee vullen, minister Dalle? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Wat dat laatste betreft: we trekken inderdaad 3 miljoen euro uit voor vijf kwaliteitsvolle projecten met verschillende media-partners en verschillende grote en kleine mediabedrijven. Enerzijds willen we

daarmee mensen weerbaarder maken ten aanzien van desinformatie. Dat is wat we het versterken van mediawijsheid noemen. We focussen daarbij op alle groepen in de samenleving, maar zeker ook op de meest kwetsbare mensen, dus ook mensen in armoede. We willen ook mediabedrijven ondersteunen met betere technologie om desinformatie te ontmaskeren en om hun journalistieke taak te doen. Ik denk dat er voor de rest geen link is met dit debat.

Collega Vandecasteele, het standpunt van de cd&v-fractie over de indexatie van het groeipakket is genoegzaam bekend. We hebben een akkoord gemaakt in de Vlaamse Regering waarbij we op het vlak van de indexatie niet volledig ons partijstandpunt hebben kunnen realiseren. We zijn daar heel eerlijk en transparant over geweest.

Ik heb er wel op gewezen dat we op het vlak van de sociale toeslagen een zeer belangrijke extra investering doen, die trouwens honderden miljoenen euro's zal kosten, om die sociale toeslagen specifiek te versterken en om de categorie van kinderen en gezinnen die daar aanspraak op maken, uit te breiden. Dat vind ik heel belangrijk.

Waar ik het wel helemaal mee eens ben, is dat u zegt dat de aanpak van die brooddozen belangrijk is, maar dat het ook een structurele aanpak van armoede en kinderarmoede vergt. Daar moet de focus zeker op liggen.

Verschillende collega's hebben de vraag gesteld of ik ook de vraag wil bekijken om in alle scholen gezonde maaltijden te voorzien aan alle kinderen. Ik heb geantwoord dat er al heel wat initiatieven zijn en dat we die ook verder zullen uitbouwen met het middenveld, met lokale besturen, om inderdaad gezonde voeding ter beschikking te stellen. De vraag is of wij als onderdeel van het onderwijs alle scholen moeten vragen om dat ook zelf te financieren. Dat is een vraag die een veel grotere impact heeft.

Sommige landen doen dat, denk aan het Verenigd Koninkrijk, waar men dat vandaag doet. Dat maakt deel uit van het pakket dat zij via het onderwijs organiseren. Voor mij zijn daar geen taboes. Het is natuurlijk de bevoegdheid van de minister van Onderwijs. Collega Vandromme heeft daar een goed punt gemaakt. Er is een hoorzitting gepland met experts om dat te bekijken. Dat is uiteraard ook een vraag die enorm veel middelen zou kosten. Onze scholen hebben vandaag niet de financiële mogelijkheid om dat allemaal zelf te betalen zonder steun van lokale besturen en het middenveld. In die zin, collega De Gucht, is dat natuurlijk ook een taak van de minister bevoegd voor de lokale besturen om daarin te investeren. Voor mij zijn daar geen taboes maar ik denk dat het wel logisch is dat we die hoorzitting bekijken en dan op basis van alle informatie dat gaan onderzoeken.

Ik kom dan terug op een aantal uitspraken die worden toegeschreven aan mijn collega-minister Weyts. Ik weet eerlijk gezegd niet waar jullie dat vandaan halen. Ik heb de heer Anaf horen zeggen dat het alleen de schuld zou zijn van de ouders. Ik heb dat mijn collega, minister Weyts, nog nooit horen zeggen. Ik vraag me af waar jullie dat vandaan halen. *(Opmerkingen bij Groen en Vooruit)*

Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Ouders hebben hier zeker een verantwoordelijkheid in. Lokale besturen hebben hierin een verantwoordelijkheid. Scholen hebben hierin een verantwoordelijkheid. We hebben vanuit Vlaanderen een verantwoordelijkheid. Maar alstublieft, laten we niet vervallen in simplismen en als we zaken zeggen of mensen citeren, laten we ons dan beroepen op juiste informatie. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt het over zich baseren op juiste informatie. Kent u het nagelnieuw onderzoek uit de Verenigde Staten, waar er maaltijden ter beschikking zijn gesteld aan gezinnen in armoede waardoor er thuis kwaliteitsvoller eten op tafel kwam, puur omdat gezinnen het geld en de ruimte hadden om inkopen te kunnen doen en om hun kinderen beter eten te kunnen geven? Dit heeft een spill-overeffect, ook binnen het onderwijs dat ontzorgd wordt. Dat zou u met uw verantwoordelijke minister van Onderwijs tevreden moeten stellen, waardoor u er een voorstander van zou moeten zijn.

Minister, ik herhaal mijn vraag. Ik ben eigenlijk in zekere zin heel blij dat de N-VA pleit voor onze bredere aanpak, maar daarna wordt er wel bevestigd dat zo een crisiskabinet eerlijk gezegd absoluut nodig is want dan wordt er onmiddellijk weer ontkend wat het licht van de zon al lang heeft bevestigd. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

De voorzitter: Kunt u ook een vraag stellen?

Celia Groothedde (Groen): Ik wacht even tot de opmerkingen gegeven zijn. Die ga ik nu stellen.

Minister, de collega's bewijzen eigenlijk dat een dergelijk crisiskabinet op dit moment, nu de dreigende crisis over veel gezinnen heen valt, nodig is. Ze bewijzen dat het nodig is om ervoor te zorgen dat de verschillende domeinen bevoegd voor armoede op dit moment in elkaar haken en om tegen armoede een stevig beleid te voeren. U zegt dat u dat al doet. Excuseer, uw coalitiepartners zelf bewijzen dat het niet zo is, dat zij niet op de hoogte zijn, dat zij niet weten wat de effecten zijn en dat zij niet doorhebben wat er op dit moment dreigt voor zeer veel gezinnen in de Vlaamse Gemeenschap. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord bij de repliek van de minister. Of u stelt een vraag aan collega Goeman, die ook nog altijd beschikbaar is.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ah, dat mag ook? Dat wist ik niet.

Voorzitter, ik antwoord op de repliek van de minister. Allereerst is het een goede zaak dat er een hoorzitting komt. Ik nodig iedereen uit om daarnaartoe te komen. Het is belangrijk dat mensen geïnformeerd zijn over de manier waarop omgegaan wordt met die problematiek.

Collega Saeyns heeft het al gezegd: het is een fundamenteel problematische redenering om altijd terug te gaan naar het lokaal bestuur. Dat kan daaraan bijdragen, maar dat heeft er eigenlijk niet de verantwoordelijkheid in. De verantwoordelijkheid is om dit voor elk kind te doen binnen Vlaanderen. Om daarvoor te zorgen, kun je samen gaan zitten maar de structuur zal vanuit Vlaanderen moeten komen. Dat moet structureel aangepakt worden over de beleidsdomeinen heen. Kan minister Somers daaraan meewerken? Dat was een beetje de prik die u wilde geven. Hij zal dat met plezier doen, maar dat zal ook vanuit Welzijn moeten komen. Daar zou een structureel plan voor moeten worden opgemaakt.

En het is perfect mogelijk. Alle landen waar het vandaag aanwezig is, maken een perfect voorbeeld van wat de mogelijkheden zijn. We zijn met de commissie Onderwijs naar Ierland geweest, waar iedereen verbaasd was over de manier waarop men er daar mee omging, zelfs de grootste tegenstanders. Dus hebben ouders geen verantwoordelijkheid? Neen, niemand zegt dat. Maar wij kunnen als samenleving een verschil maken. Want je leert in je jeugd wat je later doet. Vandaag leggen we dat naast ons neer. En ik denk, eerlijk gezegd, dat als we daartoe kunnen komen, dat een hele goede zaak zou zijn. Ik ben er ook van overtuigd, minister, dat u daar een voortrekker in kunt zijn om dit binnen deze legislatuur te verwezenlijken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik ga een vraag stellen aan de minister. Ik ga mijn vraag van daarstraks gewoon nog eens herhalen, want daar is geen antwoord op gekomen.

Eerst en vooral, minister Weyts heeft die uitspraak wel degelijk gedaan in de Franstalige media. Ik kan u het krantenartikel ook doorsturen, als u dat graag wilt. Maar hij heeft redelijk letterlijk gezegd – in het Frans weliswaar – dat het de schuld is van de ouders als de brooddozen leeg zijn.

Ten tweede, en meer fundamenteel, de vraag is hier: bent u het met ons eens dat het een groot probleem is dat er nog steeds kinderen met honger op school zitten? En je hebt een coalitiepartner, Open Vld, die heel duidelijk aangeeft: het is aan de overheid om daarin meer verantwoordelijkheid te nemen en het is aan de Vlaamse overheid om daar ook meer verantwoordelijkheid in te nemen. Wat gaat u concreet doen om dat probleem nu eindelijk eens op te lossen?

En sorry, maar verwijzen naar hoorzittingen binnen de commissie Onderwijs, als je acht jaar een bestuur met de N-VA, cd&v en Open Vld hebt gehad, is op dit moment, als het over kinderarmoede gaat, echt niet meer voldoende. Wat gaat u doen om die honger bij kinderen aan te pakken? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Anaf, ik heb geen controle gedaan van wat collega Ben Weyts allemaal zegt en niet zegt, maar ik ben inderdaad geïnteresseerd in het artikel en het letterlijk citaat. Wij hebben navraag gedaan bij onze collega. Hij zegt dat hij het volgende heeft gezegd: "Ouders die niet aan hun verantwoordelijkheid kunnen voldoen door lokaal sociaal beleid, die moeten geholpen worden. De scholen kunnen niet voor alles oplossingen bieden." Ik ben bevoegd voor media. Mediawijsheid is een van de kerncompetenties die we voorstellen. Dat geldt ook voor parlementsleden wanneer ze lapidair citeren uit persartikelen. (*Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen*)

Wat de fundamentele vraag rond de brooddozen en de gezonde voeding betreft, uiteraard is gezonde voeding noodzakelijk voor de ontwikkeling van een kind. Dat gaat trouwens niet over onderwijs alleen. Als je een mooie toekomst wilt hebben en geen gezonde voeding hebt in je jeugd, is dat een fundamentele bedreiging voor je gezondheid, op dat moment en ook in je latere volwassen leven. Wat dat betreft, zat ik vandaag trouwens nog samen met de Hoge Gezondheidsraad, met de federale kabinetten bevoegd in deze materie, met de mediasector en ook de mensen van Comeos, de Federatie Voedingsindustrie (Fevia) en de adverteerders, om ervoor te zorgen dat er rond gezonde voeding op een goede manier gecommuniceerd wordt en dat de marketing zaken ook niet op een negatieve manier brengt, bijvoorbeeld door ongezonde voeding naar kinderen toe te veel in de kijker te zetten.

U gaat mij nooit horen vertellen dat dat niet essentieel is voor de toekomst van kinderen. En dat is uiteraard, collega's, ook op de schoolbanken essentieel. Als kinderen met honger op school zitten, als ze slechte voeding krijgen, is dat een probleem voor elk kind. Het debat gaat er natuurlijk over dat je er zo goed mogelijk voor kunt zorgen dat dat vermeden wordt, dat kinderen niet in armoede leven, dat kinderen van gezonde voeding kunnen genieten. Daarover bestaan verschillende standpunten en daarover moet je inderdaad een hoorzitting organiseren om te weten wat de beste aanpak is. Zijn het eerder lokale initiatieven, scholen, lokale besturen, het lokale middenveld die daarrond kunnen werken? Of moet je eigenlijk een Vlaanderenbrede en uniforme aanpak hebben die voor iedereen gelijk is? Dat is een debat dat gevoerd kan worden.

Maar eerlijk gezegd, collega's Anaf en Goeman, ik ben absoluut niet onder de indruk van de vraag van Vooruit. Weten jullie dat op 17 oktober 2013 collega Schryvers en oud-collega Deckx aan minister Smet de vraag hebben gesteld wat hij zou doen rond brooddozen? En zeg me niet dat de problematiek van kinderarmoede toen niet erg was. De kinderarmoede-index zat boven de 10 procent, ook geen goede situatie. Weet u wat hij antwoordde, mijnheer Anaf, mevrouw Goeman? Weet u dat? Hij zei: we wachten het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) af. *(Applaus van Peter Van Rompuy en Tinne Rombouts)*

Op 6 november 2013 is dat advies van de Vlor afgeleverd. Hebt u nadien nog iets gehoord van minister Smet over de lege brooddozen? Ik niet, in elk geval. We hebben geen lessen te leren van de Vooruitfractie op dit punt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): De minister klopte zich daarnet op de borst omdat hij opnieuw een interministeriële armoedeconferentie organiseert, voor de eerste keer in negen jaar. Wie was er minister van Armoedebestrijding in de Vlaamse Regering de laatste keer dat dat gebeurde? Ingrid Lieten. Die stilstand van negen jaar is wel een stilstand toen cd&v mee in de coalitie zat, natuurlijk. Dat wordt er dan wel niet bij gezegd. Maar goed, dat advies is er eind 2013 gekomen. In 2014 waren er verkiezingen. Minister, wat is er dan in de jongste negen jaar mee gebeurd? Kunt u daar eens op antwoorden, alstublieft? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Collega Goeman, wilt u repliceren, of wilt u gewoon verdergaan met uw betoog.

Hannelore Goeman (Vooruit): Repliceren, en dan verder.

Aanvullend op wat mijn collega net zei: u zegt dat minister Weyts van alles doet, dat de Vlaamse Regering, waar u bevoegd bent voor de kinderarmoede, van alles doet, maar dat klopt gewoon niet. Het zijn lokale besturen mét socialisten die er vandaag inderdaad op een aantal plaatsen voor zorgen dat er kinderen zijn die niet langer met honger op school moeten zitten. In Brussel ook, in Antwerpen, in Gent, in Leuven, in Roeselare. Minister, die lokale besturen staan er echter alleen voor. Die doen dat met eigen middelen. Niks steun vanuit de Vlaamse Regering. Natuurlijk is dat niet alleen een bevoegdheid van Onderwijs. Dat zou een project moeten zijn van Onderwijs, van Welzijn, van Lokale Besturen, van Gelijke Kansen en van Armoedebestrijding.

Collega's, vandaag gebeurt er echter niks. Gaan we weer eens wachten op een hoorzitting, terwijl we goed genoeg weten wat er moet gebeuren? Vlaanderen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Het gaat over centen. Natuurlijk gaat dat geld kosten. Kunnen we het ons echter permitteren om kinderen vandaag met honger op school te laten zitten? Daar gaat het over. Ik heb hier vandaag bij Open Vld een heel duidelijk antwoord gehoord. Open Vld zegt: 'Ja, Vlaanderen moet een voortrekkersrol op zich nemen. Neen, we mogen de lokale besturen niet aan hun lot overlaten. Laten we een kader creëren, en we zorgen dan ook voor financiering.' Dat lijkt me dan logisch. Minister, wat is het antwoord van cd&v? Vindt u dat ook? Vindt u ook dat Vlaanderen moet meewerken aan een kader om gezonde schoolmaaltijden mogelijk te maken? Dat is mijn vraag. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, ik vrees dat ik in herhaling ga vallen. Mevrouw Goeman, het is gewoon manifest onjuist dat Vlaanderen niet meer financiert. Ik heb het gehad over het project Brood(doos)nodig. Ik heb het gehad

over de voedseldistributieplatformen. Dat zijn zaken die worden gefinancierd vanuit Vlaanderen, die Vlaanderen steunt. Een beetje respect voor de waarheid, alstublieft. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Alle respect voor projecten zoals Brood(doos)nodig. Het is heel sympathiek dat de Vlaamse Regering daar wat geld voor geeft, maar dat is uiteindelijk caritas. Wat is dat immers? Dat zijn ouders aan wie wordt gevraagd boterhammen te smeren voor andere ouders. Dát is niet ons antwoord. Wij staan voor een sterke overheid, die ervoor zorgt dat élk kind iets te eten heeft op school, en dat niet weer afschuift op vrijwilligers en goede bedoelingen van ouders. Ik herhaal dus mijn vraag. Als Open Vld voor is en cd&v is voor, dan lijkt het mij duidelijk dat er een meerderheid is in de Vlaamse Regering, en dan verwachten wij dat er een beslissing komt, dat er eindelijk schot komt in de zaak en dat dat niet weer een loze belofte is die hier wordt gedaan en waar uiteindelijk weer niks van komt. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister Dalle, ik weet dat Onderwijs uw bevoegdheid niet is. U hebt een aantal projectjes van minister Weyts opgesomd en gezegd dat u dat ondersteunt. Wat dat Brood(doos)nodigproject betreft: 64.000 kinderen, dat lijkt misschien veel, maar dat is een druppel op een hete plaat. U kwam ook af met dat fruitproject Tutti Frutti, gesteund door de Europese overheid. Dat is één stuk fruit één keer per week. Denkt u werkelijk dat u daarmee de honger en de armoede gaat bestrijden? Die informatiepakketten, denkt u werkelijk dat u daarmee de honger en de armoede gaat bestrijden? Sorry, u koppelt maar terug naar minister Weyts: het is uw schuld niet. Uw voorbeelden, mevrouw Almaci noemt dat illustratief, ik noem dat pathetisch. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Collega Goeman, we zijn nu anderhalf uur aan het debatteren, en enkel het woord brooddozen komt hier naar boven. Het is toch heel duidelijk gesteld dat er een hoorzitting komt in de commissie Onderwijs, net om te luisteren naar wat er leeft op het terrein en om de minister verder dat kader te geven om binnen te werken. Als er hier dan alleen maar gesproken wordt over de brooddozen, draagt dat weinig bij aan het debat.

We beseffen allemaal dat dat een belangrijke problematiek is, maar heel de armoedeproblematiek is breder dan de brooddozenproblematiek. Ik zou graag het debat op punt willen houden rond de volledige problematiek van armoede. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega, ik vind het te gemakkelijk om u te verschuilen achter weer een hoorzitting. Iedereen weet wat er moet gebeuren.

Ouders moeten inderdaad hun verantwoordelijkheid nemen. Maar wat als ze het niet doen? Kinderen mogen daar nooit het slachtoffer van worden. Dan is er maar één antwoord: de Vlaamse Regering moet haar duit in het zakje doen.

Maar ik zal een ander onderwerp aankaarten. Ik heb nog een vraag voor u, minister. Vindt u echt dat er geen maximumfactuur mag komen in het secundair onderwijs, ja of neen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik hoor hier zeggen dat de projecten die we steunen – trouwens, ze worden niet gesteund vanuit de kredieten van minister Weyts, om helemaal helder te zijn, maar vanuit Landbouw en Welzijn, uiteraard gesteund door Onderwijs –, caritas is, dat het 'projectjes' zijn. Eerlijk gezegd, dat is oneer aandoen aan de mensen die daar het beste van zichzelf geven: vrijwilligers, lokale besturen en het lokaal middenveld. Eerlijk gezegd, op die manier spreken over deze thematiek, dat gaat niet!

Collega Goeman, u spreekt over een sterke overheid die dat moet aanpakken. De lokale besturen, de vrijwilligers, het middenveld, daar gaat het voor u niet over, het moet allemaal centraal vanuit Brussel georganiseerd worden. U zit zelf in de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Hebt u als eens door de Brusselse straten gelopen? Vindt u dat de sterke overheid in Brussel zo goed functioneert? *(Applaus bij de meerderheid)*

Laat het ons eens hebben over – het niveau van de reacties is soms bedroevend – onze visie over hoe we die zaken moeten aanpakken. Voor u moet een sterke overheid dat doen, centraal aangestuurd. We moeten de kinderbijslag afnemen en hierin stoppen. De ouders moeten niet zelf beslissen, de overheid vanuit Brussel moet het allemaal doen. Daar passen wij voor. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck. Applaus bij de N-VA en cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Is dit nu echt hoe we dit debat gaan voeren? *(Opmerkingen en gelach bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

Ja, lach maar. Lach nog maar eens terwijl er thuis mensen zitten die hier misschien op afstemmen en zich afvragen hoe ze volgende maand de factuur van de crèche nog gaan betalen, want die is met 50 euro opgeslagen. Ze kunnen niet zonder die crèche, maar kunnen ze ook niet meer betalen. Lach maar, terwijl middenklassers met een oké job op dit moment een factuur gekregen hebben en zich afvragen welke flexi-job ze er nog moeten bijnemen om volgende maand als alleenstaande ouder nog rond te komen.

Minister, gaat u nu echt zitten wijzen naar andere regio's, terwijl u heel goed weet dat de kansarmoede-index in Antwerpen even hoog staat, omdat het een grootstad is? Gaat u echt beginnen met dat soort vingerwijzingen? U zegt dat we het debat breed moeten houden, dat we niet over brooddozen moeten beginnen, dat we wel over brooddozen moeten beginnen ...

Minister, ons standpunt is duidelijk. Op dit moment moet er een crisiskabinet worden samengeroepen. Dit debat bewijst dat het nodig is, dat er ten eerste ...

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, u hebt straks nog spreektijd.

Celia Groothedde (Groen): Dat klopt, voorzitter, maar er moet wel onderscheid worden gemaakt ...

De voorzitter: Ik zal me inhoudelijk niet moeien, collega. U komt nog aan bod en nu bent u hier weeral aan het woord. De heer Vaneeckhout heeft ook al het woord gevoerd. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Ja, één keer voor zeven minuten.

Celia Groothedde (Groen): Mag ik nog één zin zeggen, voorzitter?

De voorzitter: U mag nog één zin zeggen.

Celia Groothedde (Groen): Heel fijn, want ik wilde eigenlijk nog maar één zin zeggen.

Minister, het is toch duidelijk wat er nu moet gebeuren? Er moet nu noodhulp worden aangeboden. Dat is onder andere een gezonde maaltijd op school maar ook een moratorium op uithuiszettingen.

Maar ten tweede moet u nu ook beginnen met de lange termijn om uw bevolking crisisbestendig te maken. Het is niet eens de eerste crisis deze legislatuur, maar het gaat ook niet de laatste crisis zijn. We moeten dat toch allemaal beseffen in dit halfroond. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): De aanval is de beste verdediging, minister. Het feit dat u hier zo hevig wordt, is volgens mij omdat u zelf weet wat het antwoord is op de vraag ik u heb gesteld. Die vraag is of deze regering genoeg doet om de kinderarmoede aan te pakken. We zitten hier in het Vlaams parlement en het antwoord is 'nee'.

Voor alle duidelijkheid, wij zeggen niet dat de overheid alles zelf moet doen. Wat wij zeggen is dat er moet gebeuren wat er vandaag in Antwerpen gebeurt, met de collega's van N-VA trouwens: het stadsbestuur neemt de regie en lokale scholen mogen zelf beslissen hoe ze ervoor zorgen dat de kinderen iets te eten hebben op school. Maar wat ons betreft, moet dat gebeuren met steun uit Vlaanderen, en die is er vandaag niet.

Ten tweede hebt u niet geantwoord op mijn vraag. Want er is nog een andere, heel concrete, oplossing waarmee we vandaag het verschil zouden kunnen maken voor heel veel kinderen die vandaag in armoede leven, en dat gaat over de maximumfactuur in het onderwijs. Ook daar horen we heel vaak de mening van minister Weyts. Maar ik vraag me af wat uw standpunt is als minister van Armoedebestrijding. Vindt u dat deze Vlaamse Regering een maximumfactuur moet invoeren in het onderwijs?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik heb nog verschillende vragen gehoord.

Ik heb collega Groothedde horen vragen om iets extra's te doen rond de uithuiszettingen. Ik verwijs naar datgene wat collega Diependaele in gang heeft gezet met de Septemberverklaring, waarbij hij eigenlijk heel fors extra investeert in het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen (FBUH) voor lokale besturen, en dat in samenwerking met OCMW's, om effectief te vermijden dat er deze winter uithuiszettingen zouden zijn. Ik denk dat dat een heel erg belangrijk punt is.

Ten tweede zijn er mooie projecten, overal in Vlaanderen, in tal van steden en gemeenten, ook in Antwerpen. En effectief is daar ook Vlaamse steun voor. Zeggen dat dat niet wordt gefinancierd vanuit Vlaanderen, is gewoon onjuist.

Ten derde denk ik dat de maximumfactuur in het secundair onderwijs een afzonderlijk debat waard is. Ik denk dat dat ook thuishoort in een bespreking in de commissie Onderwijs.

De voorzitter: Mag de minister ook nog antwoorden op jullie vragen?

Minister Benjamin Dalle: Mijn persoonlijke insteek in dit debat, dat de minister van Onderwijs uiteraard verder zal voeren, is dat het heel belangrijk is dat scholen initiatieven nemen om de kosten te beperken. Er zijn er ook heel veel die dat doen. We hebben trouwens ook de vzw Krijt, die ter zake initiatieven neemt

en scholen ondersteunt om hun beleid daarin te versterken. Er is bijvoorbeeld de kwestie van de invulboeken, die vrij veel geld kosten. De vraag is of je dat altijd moet doen. Er is de vraag naar buitenschoolse activiteiten. Welke activiteiten bied je aan? Moeten dat altijd de duurste zijn? Er is op het niveau van de scholen heel wat te doen.

Een maximumfactuur voor het secundair onderwijs roept ook heel wat vragen op. Er zijn verschillende kostenstructuren bij verschillende scholen, typescholen, technische scholen, beroepsscholen, algemeen secundair, die verschillende kosten hebben. Dat moet je allemaal in rekening nemen. Daar kan zeker over gesproken worden. Maar je moet dat allemaal meenemen en u weet dat het in ons regeerakkoord niet voorzien is om dat te doen. Betekent dat dat er niets kan gebeuren? Uiteraard niet, er moet heel wat gebeuren. Scholen hebben daar een verantwoordelijkheid in, en ik weet ook dat collega Weyts daar sterk mee bezig is.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, wilt u hier nu echt met de hand op het hart komen beweren dat u denkt dat het voeren van een kostenbewust beleid voldoende gaat zijn om ervoor te zorgen dat er straks geen kinderen zonder boeken op school zitten? We hebben het debat vorige week nog gevoerd over de Kwaliteitsalliantie. Denkt u dat die ervoor gaat zorgen dat er komaf wordt gemaakt met al die dure invulboeken? Uw collega Vandromme heeft daar zelf ook het antwoord op gegeven: dat zal absoluut het geval niet zijn. U kent de realiteit toch ook? Er zijn vandaag dure scholen en goedkope scholen. Er zijn dure opleidingen en goedkope opleidingen. In de praktijk betekent dat dat het ervan afhangt hoeveel uw ouders verdienen wat je kunt gaan studeren. Kapster worden of bakker of kok? Dat zijn toch richtingen waar sommige kinderen talent voor hebben. En vandaag hangt het af van de portemonnee van je ouders of je die richting kunt gaan volgen of niet. Dat is toch onaanvaardbaar? We weten allemaal dat de maximumfactuur het sluitstuk is van elk kostenbewust beleid.

Dus met alle respect, minister, wij voeren hier vandaag een armoededebat. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Als ik u twee concrete oplossingen geef, de eerste is de maaltijden op school, dan zegt u: 'Ja, maar, wij hebben een hoorzitting'. En over de tweede, namelijk de maximumfactuur, zegt u dat u dat nog eens zult bekijken met minister Weyts.

Sorry, voor ons volstaat dat niet. Wat een soort armoededebat voeren wij? U zit hier, u vertegenwoordigt de Vlaamse Regering. En als u het antwoord niet kunt geven, waarom is minister Weyts hier dan niet? Er moet echt iets gebeuren. We blijven vandaag weer hangen in getreuzel en vage beloftes. Ik vraag me echt af of u al die kinderen in armoede in de ogen durft te kijken en te zeggen: deze Vlaamse Regering doet genoeg voor u. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman, in het Uitgebreid Bureau (UB) van maandag 17 oktober 2022 is besproken dat alleen minister Dalle zou worden gevraagd. Uw fractie was als enige tegen, dat klopt. Tegelijkertijd is er ook gezegd – en ik denk al dat ik weet wat u zult zeggen, collega Roszka – dat het de Vlaamse Regering vrij stond om andere ministers af te vaardigen als ze dat nodig vond. *(Opmerkingen bij Groen)*

Minister Dalle is aanwezig. Dat heeft het UB gevraagd.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik wil nog even terugkomen op de maximumfactuur. Inderdaad, collega Goeman, het is zo dat de maximumfactuur is ingevoerd in het

basisonderwijs. Maar u vernoemt er natuurlijk niet bij dat daarbij een heel pak extra werkingsmiddelen voorzien zijn voor het basisonderwijs. Bovendien is er ook in het basisonderwijs nog een armoedeproblematiek. Stellen dat armoede verdwijnt met een maximumfactuur, klopt niet.

Het klopt wel dat we scholen proberen te stimuleren om een kostenbeheersend beleid te voeren. Dat moeten we blijven doen. Maar als u het onderzoek van het Rekenhof bekijkt, dan ziet u dat de grootste kosten die ouders hebben voor hun schoolgaande kinderen de vervoersonkosten zijn. En daarin komt ook de maximumfactuur niet tussen.

We hebben grote stappen gezet met de automatische toekenning van de schooltoelage. In de toekomst moeten we nadenken hoe we die schooltoelage kunnen differentiëren, afhankelijk van de studierichting die men volgt. Maar dat heeft opnieuw een impact op de timing van die schooltoelage. Want we willen die schooltoelage begin september op de bankrekening van de ouders hebben omdat ze dan de keuze kunnen maken om ze te benutten voor de school en de rekeningen die er zijn. Dat zijn zaken die ertoe doen.

Ik wil het debat voeren, maar ik wil ook naar vorige week verwijzen, waar ik heel concreet de vraag heb gesteld aan minister Weyts om aan tafel te gaan zitten met de leveranciers van de boeken. Want zij zijn het die de zwarte lijsten hebben, zij zijn het die verhinderen dat kinderen boeken hebben op school. Dat wilde ik nog een keer concreet stellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil hier toch even op tussenkomen. U zegt dat de ministers zelf beslist hebben wie kwam en wie niet. Ik vind het onbegrijpelijk dat minister Weyts niet aanwezig is.

De voorzitter: Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat het Uitgebreid Bureau heeft beslist in eerste instantie minister Dalle uit te nodigen, maar dat het aan de Vlaamse Regering vrij was om meerdere ministers uit te nodigen. Dat is niet hetzelfde als wat u zegt.

Het gaat erom dat u vindt dat meerdere ministers aanwezig hadden moeten zijn. Dat is de clou van de zaak.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik vind het nog steeds onbegrijpelijk dat minister Weyts hier niet aanwezig is. Waarom is dat? Andere ministers zouden hier ook moeten zijn, ook de minister-president. Het is belangrijk genoeg dat hij hier aanwezig is. Maar goed, dat is jullie keuze.

Onderwijs is zo'n belangrijke factor. U bent antwoorden aan het geven voor minister Weyts. Die zijn u waarschijnlijk ingefluisterd. Maar wat heeft de Vlaamse Regering al gedaan, minister Dalle, in het onderwijs, op het vlak van gelijke kansen en armoedebestrijding? Kunt u mij dat zeggen? Ik kan ook wat antwoorden geven, want ik weet welke antwoorden de minister dan geeft. Hij zal zeggen dat er gratis laptops ter beschikking zijn gesteld. Maar dat zijn eigenlijk geen gratis laptops. Weet u wat er met die laptops gebeurt? De ouders moeten die dan nog zelf betalen.

De voorzitter: Goed, dat kunt u in uw tussenkomst van Groen bespreken. *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en Stefaan Sintobin)*

Elisabeth Meuleman (Groen): In rijke elitaire scholen moeten de ouders die laptops betalen aan 600 euro en nog eens de boeken erbij, minister. Dat is wat er gebeurt.

Of wat zou minister Weyts nog zeggen? Welke projecten heeft hij nog gedaan? Hij heeft een pas ingevoerd die, inderdaad, het schoolgerief garandeert voor mensen die de facturen niet kunnen betalen. Weet u hoeveel er daarvan uitgereikt zijn? Mevrouw Vandromme heeft dat opgevraagd: 1200.

De voorzitter: Stel uw vraag, collega.

Elisabeth Meuleman (Groen): Hoe attractief denkt u dat dit is om de kosten te bestrijden voor een groot deel van de mensen die geen boeken kunnen kopen en die aan het begin van het schooljaar zonder boeken zitten?

Dat is het gelijke onderwijskansenbeleid. Dat is het armoedebestrijdingsbeleid van deze Vlaamse Regering.

De vraag is dus: waarom is minister Weyts hier niet? (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Collega's, mag ik alstublieft vragen – en collega Meuleman, neem dat niet persoonlijk, want het gaat niet over u, maar we spreken hier over een onderwerp dat redelijk gevoelig ligt bij ons allemaal – om een beetje respect voor elkaar op te brengen. Hoe hier over elkaar gesproken wordt, over bepaalde ministers, dat vind ik bijzonder ondermaats. Bijzonder ondermaats. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Meuleman, neem het niet persoonlijk. Ik heb gezegd dat het over iedereen gaat.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb uw uitleg over de beslissing van het Bureau en het overleg binnen het Bureau gehoord, en ik kan me daar toch alleen maar, na het volgen van dit debat – en ik ben geen lid van de commissie ...

De voorzitter: En ook niet van het Bureau.

Bruno Tobback (Vooruit): Wanneer ik de hele tijd hoor verwijzen naar maatregelen over onderwijs, naar ingrepen in het onderwijs, naar maatregelen als uithuiszettingen ... Ik begrijp dat het Bureau de keuze heeft gelaten, maar ik denk dat iedereen die dit debat zit te volgen, en hoort wat het Bureau beslist heeft, en aan de Vlaamse Regering voorgelegd heeft ... Minister, kunt u uitleggen waarom uw collega's – over wier bevoegdheden zowat het hele debat onder- tussen gaat – niet geïnteresseerd waren om te komen? Of waarop de beslissing gebaseerd is om hen thuis te laten? (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, mevrouw de voorzitter, ik ben eigenlijk een beetje verrast, vooral dan van de Vooruitfractie. Het is eigenlijk sinds minister Lieten dat er een minister bevoegd is voor de coördinatie van Armoedebestrijding. Zij was de eerste. Zij heeft dat trouwens voortreffelijk gedaan, als ik een compliment mag geven naar Ingrid Lieten.

De coördinatie van armoedebestrijding houdt ook in dat je binnen de regering de verantwoordelijkheid hebt om af te stemmen met collega's, en dat je naar het parlement toe ook de verantwoordelijkheid hebt om het beleid van heel de regering toe te lichten.

Hier nu komen zeggen dat de Vlaamse Regering het niet belangrijk vindt, omdat de minister van Armoedebestrijding hier aanwezig is, en de anderen niet, dat vind ik eerlijk gezegd die rol oneer aandoen.

Bovendien, collega's, is onderwijs uiteraard cruciaal voor de toekomst van onze kinderen, en voor de strijd tegen kinderarmoede. Maar ik zou het wel een bijzonder grote reductie vinden van het debat, als we hier zeggen dat naast de minister van Armoedebestrijding, ook de minister van Onderwijs er moet zijn, want anders is het geen goed debat. Wat met Woonbeleid? Wat met Housing First? Wat met Welzijn? Wat met Gelijke Kansen? *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Wat met Mobiliteit? Wat met Energie? Alle bevoegdheden van de Vlaamse Regering zijn hierbij betrokken. Ik heb dat ook gezegd in mijn inleiding. Ik heb dat zo toegelicht. En op die manier hebben we dat afgesproken binnen de Vlaamse Regering, om vanuit die coördinerende rol hier alles te komen toelichten. Ik sta ter beschikking voor alle vragen over alle beleidsdomeinen. En als er in detail gepraat moet worden, zal dat zijn met de bevoegde minister in de bevoegde commissie. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb maar een half antwoord gekregen. Om te beginnen onderschrijf ik natuurlijk de appreciatie voor mevrouw Lieten. Ik was in die tijd partijvoorzitter. Ik kan u zeggen dat ze hier niet op haar eentje zou zijn komen zitten om uit te leggen wat al de andere ministers niet deden.

Ik wil er ten tweede op wijzen, minister, dat dat extra pijnlijk en vervelend wordt – zeker in uw positie, en ik kan dat begrijpen, ik voel met u mee, ik sympathiseer met uw uitdaging – wanneer hier in het parlement in het eerste half uur van het debat al blijkt dat er tussen de verschillende meerderheidspartijen vrij fundamentele meningsverschillen bestaan, die hier ook heel uitdrukkelijk geuit worden. Dan is het vrij duidelijk dat de regering niet één enkele schandknaap moet sturen om de zaken op te vangen, maar dat ze allemaal hier moeten komen zitten.

De voorzitter: Ik heb net gevraagd respect te hebben voor elkaar, collega Tobback. *(Applaus bij de N-VA en cd&v)*

Bruno Tobback (Vooruit): Ze moeten hier allemaal komen zitten om het beleid te verdedigen en zaken uit te leggen waar duidelijk vragen over zijn, vragen waar u – met alle respect, meneer de minister – niet altijd de antwoorden op hebt. U zegt dat ook zelf. Als u de antwoorden niet hebt, bel dan met uw collega's en vraag dat ze komen. Naar ik begrepen heb, heeft het Bureau beslist dat ze hier welkom zijn. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u, voorzitter. Ter geruststelling: ik zal het met respect doen, en ik zal het kort houden.

Ten eerste ben ik blij dat de minister zelf aantoont waarom hier andere collega's hadden moeten zitten, over allerlei bevoegdheden heen, waarvoor dank. Ten tweede, aansluitend bij wat collega Tobback brengt, denk ik dat het heel helder is dat onderwijs hier een heel grote rol speelt, en dat de vraag over gezonde gratis maaltijden op school een centrale vraag in het debat is.

Ik denk dat het ook heel erg duidelijk is dat er daarover, binnen de meerderheid in dit parlement – want we zitten hier niet enkel naar een regering te kijken, we kijken ook naar een meerderheid in het Vlaams Parlement – verschillende meningen zijn. Ik zie hier twee meerderheidsfracties die zeggen dat het voor hen een optie is, dat ze daarvoor openstaan, en dat ze er zelfs op aandringen.

Dan had ik het alleen maar correct gevonden naar dit parlement dat de betrokken minister van Onderwijs – die duidelijk, manu militari, de enige is vanuit zijn

fractie die dat binnen de regering blokkeert – het lef had gehad om in het parlement te komen uitleggen waarom hij ook vandaag, met de crisis zoals die er vandaag is, het nog altijd niet de moeite waard vindt om daarover na te denken. Hij wil daar blijkbaar dogmatisch aan vasthouden. Bedankt. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, ik wil gewoon heel even tussenkomen, vooral na de bemerking van collega Tobback. Wanneer we een parlementair debat vragen met verschillende fracties, in meerderheid en oppositie, dan moet je toch ook kunnen begrijpen dat wanneer je een parlementair debat met 124 parlementsleden hebt, die niet allemaal dezelfde toon zullen spreken, en dat je verschillende fracties hebt? Als je vindt dat dat niet kan, en dat het allemaal eenduidig moet zijn wat iedereen van dé meerderheid zegt, dan zou ik zeggen: stop dan met parlementaire debatten.

Laat ons het vandaag ook eens over de inhoud hebben. Welke maatregelen kunnen er genomen worden? Ik deel volop de mening van de minister. Hij is de coördinerende minister. Laat ons met hem het debat voeren, in plaats van het te hebben over wie er wel is en wie er nog zou moeten zijn.

De voorzitter: Oké, maar hebt u ook een vraag?

Kris Van Dijck (N-VA): De regering is hier, de 124 parlementsleden zijn hier. Laat ons het debat voeren als volwassen parlementsleden. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega's, we hebben hier al bijna twee uur een debat over de inhoud. Collega Van Dijck, we hebben hier een debat over concrete maatregelen, onder andere een concrete maatregel van maaltijden op school. En we stellen dan vast dat er over die concrete maatregelen in dat concreet debat geen akkoord komt binnen deze meerderheid, omdat de meerderheidspartijen het fundamenteel oneens zijn met elkaar, en niet tot een akkoord komen.

En dan is het ook logisch dat we vanuit de oppositie vragen dat de minister die die inhoudelijke beslissing en die inhoudelijke keuze tegenhoudt – en waarvan ik merk dat de twee andere regeringspartijen het eigenlijk wel zouden willen – dat hier komt verantwoord in dit debat. Want anders is het natuurlijk geen debat maar een circusnummer, en dan zitten we hier allemaal onze tijd te verspelen.

Als meerderheidspartij en als meerderheidsfractie is het uw verantwoordelijkheid om antwoorden te bieden, gezamenlijk, op de vragen bij burgers. Het gaat om vragen bij burgers die hun kinderen zonder eten naar school moeten sturen, vragen bij scholen die die kinderen in hun klas krijgen, en vragen bij al diegenen die zich armoede aantrekken, en willen dat we daar in ons beschaafde Vlaanderen oplossingen voor vinden, in plaats van meerderheidspartijen die elkaar tegen spreken, en dus blijven vastzitten in vaagheden. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Collega Van Dijck, nog heel kort alsjeblieft. Want nu zijn we met een debat onder jullie twee bezig.

De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik houd mij aan die regel, voorzitter. Ik denk dat de woordvoerder van mijn fractie zo dadelijk heel duidelijk de voorstellen zal poneren die wij als fractie naar voren schuiven.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik heb mij er tot hiertoe niet in gemoeid. Ik vind dat we dat eerst eens rustig moeten bespreken in de commissie naar aanleiding van de hoorzitting. Ik denk dat dat daar beter op zijn plaats zou zijn, maar goed.

Ik heb toch een vraagje aan Vooruit en mevrouw Goeman. Wat een beetje ontbreekt bij uw betoog, is de financiering ervan. Want als je dat doet voor alle leerlingen, dan zit je volgens onze berekeningen direct aan een budget van 950 miljoen euro, jaarlijks, structureel. Dat is niet niks. Dat is 6 procent van ons onderwijsbudget, en daar kun je heel wat andere dingen mee doen op het vlak van kwaliteit van onderwijs. Dat is dus een keuze maken. De vraag is waar je dat geld vandaan gaat halen. Ga je dat weghalen bij de kinderbijslag, en dat daar dan aan geven?

Dan is de vraag ook wat je met vakanties doet. Want kinderen gaan in de vakanties niet naar school, maar moeten dan ook wel eten. Wat met kledij? Er zijn ouders die geen kledij kunnen betalen voor hun kinderen. Ga je die ook op school een uniform aanbieden, zodat iedereen hetzelfde krijgt? Er zijn dus nog heel wat vragen daarover, en ik denk dat daar eens grondig over nagedacht mag worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Er zijn nog een paar dingen. Het moet heel duidelijk zijn dat Vooruit een partij is die wil investeren in kinderen, die ervoor wil zorgen dat er morgen geen kinderen met honger op de schoolbanken zitten, en dat elk kind een boek heeft om te kunnen leren. Want hoe moet je anders kwaliteitsvol onderwijs organiseren? En dat betekent inderdaad dat je keuzes moet maken, mijnheer Laeremans. En wat dat betreft hebben wij geen taboes, dus laat ons dat debat inderdaad voeren.

Maar ik wilde vandaag weten wat deze Vlaamse Regering op korte termijn ging doen om ervoor te zorgen dat kinderen in armoede echt geholpen worden. En ik vind het ook heel veelzeggend dat de ministers die eigenlijk direct verantwoordelijk zijn, hier niet zijn. U coördineert, maar het probleem dat ik daar vooral mee heb, is dat ik vandaag geen antwoord heb gekregen op de vraag of de Vlaamse Regering nu eindelijk echt iets gaat doen aan kinderen met honger op school, of aan kinderen die geen schoolboeken kunnen betalen, door een maximumfactuur in te voeren. Dus hoe je je organiseert, dat kan mij eigenlijk niet schelen.

Wat ik een probleem vind, is dat ik meer duidelijkheid heb gekregen van Open Vld en eigenlijk ook van de N-VA, maar niet van cd&v. Het is weer heel veel enerzijds-anderzijds en daar kopen die kinderen in armoede helemaal niets mee. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Collega's, tot zover mijn oproep tot sereniteit. Ik moet zeggen dat het heel mooi was om te zien en te horen. Ik denk dat diegenen die hier naar kijken dezelfde mening zijn toegedaan als ik. Ik breng ook hulde aan Wallonië en Brussel en het oh zo slechte Vlaanderen dat niets doet en kinderen honger laat lijden, dat niets doet aan armoede. Ik vind het echt verschrikkelijk – het is sarcastisch bedoeld voor degene die het niet doorhad – maar ik vind het echt verschrikkelijk wat ik hier tot nu toe gezien heb. Arm Vlaanderen. *(Applaus bij de N-VA en cd&v)*

Minister, voor u heel veel respect omdat u dit hier vandaag heel goed aanpakt in de twee of drie uur dat we al bezig zijn. *(Applaus bij de N-VA en cd&v)*

Ik wil misschien opnieuw naar de inhoud gaan, want dat is toch wel heel belangrijk als het over kinderarmoede gaat. Ja, ik ga het opnieuw even hebben over de lege brooddozen. Het is veel algemener dan dat – dat weet ik ook, dat weet iedereen –, maar ik wil toch even mijn standpunt en dat van mijn fractie toelichten.

Ik wilde vanop mijn plaats al tussenkomen, maar ik heb dat bewust niet gedaan omdat ik hier ook nog drie minuten had, maar die ben ik intussen aan het verspelen, besef ik.

Minister, om terug te komen op de studie over de lege brooddozen: ik vind het een heel goede zaak dat u een studie laat uitvoeren. Wat zijn de cijfers? Ik heb vorige week nog van mijn eigen middenschool in Bree gehoord dat er lege brooddozen zijn maar dat men er geen cijfer kan opplakken omdat men niet alles ziet. Men ziet enkel wie er een lege brooddoos heeft maar men weet niet of dit van op de speelplaats is of van daarbuiten.

Minister, ik wil u oproepen: het onderzoek is goed, maar ga dieper. Welke zijn de factoren achter de lege brooddoos? Hoe komt het dat kinderen met een lege brooddoos naar school gaan? *(Applaus van Kathleen Krekels)*

Volgens mij – en ik kom er meteen op terug – spelen er ook heel wat andere factoren mee dan enkel armoede. Ik kom er dadelijk op terug.

Minister, ik ben heel blij dat wij vandaag al heel wat maatregelen uit het regeerakkoord die een wezenlijk verschil maken, hebben uitgevoerd of zullen uitvoeren. Wat niet wegneemt dat we bijvoorbeeld de lokale gezinscoaches moeten versnellen. Het is essentieel om zeker probleemoplossend te werken.

We hebben ook al een systeem op poten gezet – ik ben er fier op want ik was een van de indieners – om gegevensdeling tussen Kind en Gezin en de lokale besturen mogelijk te maken. Gisteren hebben we een ontwerp van decreet over gegevensdeling goedgekeurd. Het is zeker al een stap in de goede richting maar ik denk dat het ook tijd is om met de gegevensdeling te beginnen, met alle respect voor de privacy en de GDPR-wetgeving (General Data Protection Regulation), tussen de scholen en de lokale sturen. We hebben tijdens de coronacrisis al gezien, en dat is hier al meermaals aan bod gekomen, dat scholen heel veel detecteren. Ze zien heel veel, maar moeten dat ook kunnen doorgeven. Scholen moeten geen problemen oplossen, ze moeten het armoedeverhaal niet oplossen, daarvoor dient het onderwijs niet. Ze moeten wel gegevens kunnen doorgeven aan organisaties en aan het Sociaal Huis die er wel iets mee kunnen doen, die er verder op kunnen bouwen en het probleem kunnen oplossen. Niet het onderwijs, maar bijvoorbeeld een Sociaal Huis. Ik hoop dus dat het op termijn echt mogelijk wordt dat die gegevensdelingen er op een zo gemakkelijk mogelijke manier, met respect nogmaals voor de privacy ... *(Applaus van Kathleen Krekels)*

Moet ik afronden?

De voorzitter: Ja.

Katja Verheyen (N-VA): Sorry, oké. *(Applaus bij de N-VA)*

Maar ik kan zo meteen nog tussenkomen.

De voorzitter: Uiteraard. U hebt zich tot nu toe ingehouden. Laat u gaan op een respectvolle manier.

Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik wil u eerst bedanken voor het antwoord op mijn vraag van bijna twee uur geleden, maar toch dank u wel.

Minister, u kunt hier met cijfers zwaaien en talloze initiatieven opsommen, maar de realiteit is dat er momenteel onvoldoende wordt gedaan. Dat is het gevoel dat er bij de mensen leeft. Als u onder de mensen komt, dan hoort u dat die hardwerkende Vlaming praat over armoede, ellende, onzekerheid, slapeloze nachten, voedselbanken en bijbehorende stress. Mijn mailbox zit vol met schrijvende verhalen. Ik denk dan vooral aan het verhaal van de alleenstaande mama die het eten uit haar mond spaart voor haar kinderen. Zulke verhalen gaan bij mij door merg en been.

Maar jullie, de beleidspartijen, hebben al decennia de mogelijkheden om het via het beleid voor onze mensen op te nemen en dit soort schrijvende toestanden te voorkomen. Jullie zijn medeverantwoordelijk voor de situatie waarin onze Vlaamse gezinnen zich vandaag bevinden. 130.000 kinderen in Vlaanderen leven onder de armoededrempel. En minister, in crisistijden moeten er keuzes gemaakt worden. Ook onze gezinnen in armoede moeten keuzes maken, vaak schrijvende keuzes tussen eten of verwarming.

Maar deze regering en ook de regering aan de overkant, leggen de verkeerde prioriteiten. Terwijl meer en meer Vlamingen aanschuiven aan de voedselbank, gaan er miljoenen naar ontwikkelingsprojecten in het buitenland. De Vlaamse belastingbetaler betaalt zich blauw aan de migratiefactuur en de miljarden-transfers naar Wallonië. Deze beleidskeuzes die gemaakt worden, hebben niets te maken met het beschermen van onze mensen. Ondertussen zien onze Vlaamse gezinnen dat alles duurder wordt: de huur, de energierekening en de kostprijs voor boodschappen. Al die prijzen swingen de pan uit.

Ik heb een warme oproep: Vlaamse Regering, stel uw prioriteiten op orde. Investeer in sociale woningen. Zorg dat iedereen toegang heeft tot basisvoorzieningen. Garandeer het recht op onderwijs voor elk kind. Zorg dat elk kind naar een jeugdbeweging of een sportclub kan gaan. Garandeer de toegankelijkheid van elke Vlaming tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg en kinderopvang. Maar vooral: zorg dat het Vlaams geld terecht komt bij de Vlaamse gezinnen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het was niet door de micro en het zal niet in het verslag staan, maar ik heb wel collega Vaneeckhout gehoord over de tussenkomst van mijn collega. Hij zegt dat het niet warm wordt. Tijdens dit debat van twee uur ging het niet over armoede, niet over kinderarmoede, maar over lege brooddozen. Dat is inderdaad een aspect van de armoede in Vlaanderen en zeker van de kinderarmoede. Maar over de rest hebben we niet gesproken, wel nog over een hoorzitting, dat heb ik ook gehoord in het debat. Wat ik ook onthouden heb, is inderdaad de verdeeldheid binnen deze Vlaamse meerderheid. Daarin hebt u allen gelijk.

Maar collega Vaneeckhout, mijn collega is de eerste die de olifant in de kamer durft te benoemen. Collega Groothedde heeft ons eigenlijk gelijk gegeven. Zij heeft ernaar verwezen dat de armoedecijfers in Antwerpen en Brussel nog groter waren en dat dat gerelateerd was aan de bevolkingspopulatie. Maar weet u welke bevolkingspopulatie er in die grootsteden leeft? Erkent u dat? Dat zijn vooral allochtone mensen. Wij doen al decennialang aan import van armoede. Daar spreken jullie nooit over. Dat is een van de oplossingen, naast de oplossingen die inderdaad door minister Dalle aangereikt worden. Maar over de import van armoede wordt er niet gesproken. Jullie ontkennen het licht van de zon. Al decennia wordt armoede geïmporteerd via de asielinvasie. U ziet de cijfers iedere

dag. We zien iedere dag de beelden van Fedasil. We zien iedere dag hoe armoede geïmporteerd wordt. Daar spreken jullie niet over. En daar mag niets over gezegd worden, want het zou racisme zijn en dit en dat. Maar erkent u het feit dat de asielinvasie een grote import betekent voor de armoede en in het bijzonder voor de kinderarmoede in dit land? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Als ik het goed gezien heb vragen momenteel drie leden van de Groenfractie het woord. Dat lijkt me net iets te veel. Collega Vaneeckhout, collega Groothedde en collega Almaci, kunnen jullie een keuze maken wie van de drie?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, aangezien ik persoonlijk aangesproken ben, lijkt het me logisch dat ik daarop antwoord.

De voorzitter: Doet u maar, maar u moet ook een vraag stellen.

De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Uiteraard, ik heb een vraag voor collega Wouters, die vooraan staat. Collega Sintobin vindt het blijkbaar nodig... Ik denk dat collega Wouters zeker zelf kan antwoorden als ik haar in het plenaire gremium iets toeroep.

Collega Wouters, ik heb inderdaad gezegd dat ik uw tussenkomst 'niet warm' vond, omdat u pleit voor een warm antwoord op kinderarmoede, maar ik zal altijd passen voor mensen die het nodig vinden om kinderarmoede af te zetten tegenover heel veel andere ellende in de wereld, en tegenover kinderarmoede bij mensen met een andere achtergrond, of in andere landen. Ik zal altijd passen voor een het soort van cynische politiek waarbij men mensen wijsmaakt dat het antwoord om hun armoede aan te pakken erin bestaat dat men andere mensen dieper in de miserie duwt. Daar vind ik inderdaad niets warm aan, en ik word dan heel cynisch als u oproept tot een warm antwoord vanuit de Vlaamse Regering, want er is niets warm aan uw kijk op de samenleving.

De voorzitter: Dat was uw vraag?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Wat denkt u daarvan? *(Applaus bij Groen, cd&v, Open Vld en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Jullie snappen het echt niet, hè? Je kunt niet 'en-en' hebben en je kunt ook niet het OCMW van heel de wereld spelen. Ik vergelijk de politiek ook altijd met een gewoon huisgezin. Een goede huisvader zorgt eerst voor zijn kinderen. Hij zorgt dat ze eten hebben, en warmte en alles wat ze nodig hebben. Als je dan nog over hebt, collega, dan mag je en dan kun je de mensen die buiten aan de deur staan en die honger hebben met plezier helpen. Maar als je zelf tekortkomt om je eigen gezin te onderhouden, en je geeft je eigen kinderen geen eten, maar je geeft wat je hebt eerst aan de mensen die buiten staan, dan ben je niet goed bezig. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

En dat heeft niets te maken met egoïsme of racisme. Dat is gewoon puur gezond verstand. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mevrouw Wouters, kunt u gewoon eens definiëren wie 'onze kinderen' zijn? Vindt u bijvoorbeeld dat kinderen van kleur honger moeten lijden, of zonder boeken op school moeten zitten? *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Dat heeft er gewoon allemaal niets mee te maken. Ik wil alleen maar zeggen dat een goede huisvader de plicht heeft om voor zijn kinderen te zorgen, en de overheid heeft eigenlijk de plicht om eerst voor onze mensen te zorgen. Het gaat er niet over of je mensen van een andere kleur wilt helpen. Als het geld op is moet je keuzes maken. Het kan geen en-enverhaal zijn, dat gaat niet. Het is net hetzelfde als mensen die in armoede leven en keuzes moeten maken: met dit budget kunnen we dit doen, en dat niet. Daar moet je geen wiskunde voor gestudeerd hebben. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega Wouters, u zegt dat het niets te maken heeft met kleur. Maar ik hoor daarnet uw fractiegenoot verwijzen naar de populatie in de steden en 'wat voor een kinderen' er daar zijn ... *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

... en dat het toch niet kan dat die kinderen de kostprijs van ons armoedebeleid zouden bepalen. Heeft het dan te maken met de etnisch-culturele achtergrond? Waarover gaat het? Vindt u dat er bepaalde kinderen zijn in steden die geen recht zouden mogen hebben op ons kinderarmoedebeleid?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mevrouw van het Vlaams Belang, het geld is niet op.

De voorzitter: Collega Wouters is de naam.

Jos D'Haese (PVDA): Mevrouw Wouters van het Vlaams Belang, het geld is niet op. Er is nog nooit zoveel rijkdom in onze samenleving geweest als vandaag. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Gaat u er alle cijfers maar op na: de winsten van de bedrijven in ons land zijn nog nooit zo hoog geweest als in de eerste kwartalen van dit jaar. Maar het is nooit daar dat het Vlaams Belang achteraan gaat. Het Vlaams Belang gaat nooit achter de groten. Het is nooit voor eerlijke fiscaliteit dat het Vlaams Belang gaat, het is nooit tegen de privileges van de politiek dat het Vlaams Belang gaat, het is nooit voor eerlijke lonen dat het Vlaams Belang oproept. Het is niet voor een Europees minimumloon, het is niet voor ...

De voorzitter: U moet hier nu niet heel uw partijprogramma opsommen.

Jos D'Haese (PVDA): Dat is niet waar het Vlaams Belang voor opkomt, mevrouw Wouters. Jullie proberen altijd opnieuw om de mensen te verdelen tussen hen die weinig hebben en degenen die nog minder hebben, om te zorgen dat de groten buiten schot blijven.

Wel, mevrouw Wouters, het is tijd om daarmee te stoppen, want welke kleur een kind heeft of welke afkomst een kind heeft, dat maakt voor mij niet uit. Het moet op school kunnen leren en kunnen eten, en we moeten het niet in de steek laten. Stop met dat verdelend discours en pak eindelijk eens de groten van boven aan, dan kunnen wij de armoede in onze samenleving uitroeien. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega D'Haese heeft ondertussen zijn 'filmke' gemaakt, met ons aan te vallen over de grote bedrijven. Ik weet niet waar u dat haalt, collega D'Haese, maar soit.

Collega D'Haese, ik heb uw riedeltje gisterenavond al gehoord in Terzake, van uw collega Hedebouw. Ik heb er genoeg van. *(Opmerkingen)*

Collega Vaneeckhout, ...

De voorzitter: ... die niet vooraan staat.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Hij heeft mij wel aangesproken. U was er toen nog niet. *(Opmerkingen)*

Kunt u mij zeggen waar ik het woord 'kleur' in de mond heb genomen? Waar ik het onderscheid maak tussen kinderen die hier legaal in Vlaanderen leven, die hier geïntegreerd zijn, die hier met een lege brooddoos naar de klas gaan? Kunt u mij zeggen waar ik dat gezegd heb? Wij zeggen dat gewoon niet! Collega Goeman probeert ons in het hoekje te drummen van kleur en dergelijke. Het is aardig geprobeerd, maar dat zeggen wij gewoon niet! Wees een beetje eerlijk, allemaal, en lees wat wij zeggen. Lees wat wij verkondigen over wie die Vlamingen zijn onder de Vlamingen. Collega Goeman, dan zou u perfect weten dat daar ook mensen van kleur bij zijn.

Ik ben het niet die verwezen heeft naar de 'bevolkingspopulatie' in de grote steden. Het is collega Groothedde die ernaar heeft verwezen. Zij heeft verwezen naar Antwerpen en naar Brussel. Ik kan er ook niet aan doen dat ik moet vaststellen welke bevolkingspopulatie we hebben in die grootsteden. Dat is niet mijn schuld hé!

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Mijnheer D'Haese, u zegt dat het geld niet op is. Wel ja, onze conclusie is dat het verkeerd wordt uitgegeven. Voorzitter, ik denk dat ik op dat punt mijn punt heb gemaakt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Oké. Dat is goed.

Mevrouw Groothedde heeft het woord. U voelt echt de onweerstaanbare drang?

Celia Groothedde (Groen): Als ik twee keer word aangesproken ... De collega is al weggegaan van het spreekgestoelte.

De voorzitter: Ze komt terug.

Celia Groothedde (Groen): Ze zal geen antwoord kunnen geven. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Kunnen we elkaar met respect behandelen, alsjeblieft? Vindt u dat respectvol? Neen. Stel alstublieft een vraag.

Celia Groothedde (Groen): Een collega vraagt welke kinderen dat zijn. Wel, ik ben geboren in Anderlecht. Ik ben een kind dat in armoede is geboren, in dezelfde kraamkamer als mijn moeder. Volgens de statistieken, collega's, ben ik een kind van de migratie. Dat is waarop jullie aan het kappen zijn. Honderd jaar geleden was er in de steden ook een armoedeprobleem. Toen waren het de arbeiderskinderen. Toen werd er ook gekapt op die ouders en op die kinderen. Maar toen waren het die kinderen en die ouders die de welvaart aan het maken waren. Als u uw onderzoek kent, als u echt op de feiten afgaat, dan weet u heel goed dat meer dan 2 procent van onze welvaart uit de migratie komt, dat de migratie ons netto vooruithelpt, dat CEO's vragen om meer migratie omdat onze zorg en onze kinderopvang gebouwd zijn door de mensen die dat soort jobs uitvoeren. *(Opmerkingen en gelach bij het Vlaams Belang)*

U wilt het niet horen? Heel goed, gaat u maar verder met uw fake discours, maar dit zijn de feiten. *(Applaus bij Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Voorzitter, laat mij toe om als een van de jongste collega's in dit halfroond te zeggen dat ik echt wel beschaamd ben over hoe er hier 'met respect' over bepaalde mensen wordt gesproken en over hoe het debat hier deze namiddag is verlopen. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

Maar goed, ik wil to the point komen. Ik hoopte het debat sereen te kunnen houden. Mijn partij is er zich echt wel van bewust dat de strijd tegen kinderarmoede een heel doortastend beleid vraagt. Dat gaat heel ver en dat kan heel ver gaan. Als beleidsmakers moeten we in staat zijn om het gevoerde beleid met een armoedebril te bekijken. Als ik het gevoerde beleid binnen Welzijn bekijk, dan denk ik dat we die armoedebril wel degelijk opzetten. Het preventief en geïntegreerd gezinsbeleid dat vanuit Vlaanderen wordt gevoerd, is er voor alle kinderen, maar het zet vooral in op kinderen die het in deze tijden extra moeilijk hebben. We zetten daar continu stappen in vooruit. Collega Verheyen heeft het daarnet gezegd: gisteren in de commissie Welzijn hebben we een heel belangrijk ontwerp van decreet goedgekeurd dat de lokale besturen nog meer tools in handen zal geven om de strijd tegen armoede op lokaal niveau te voeren.

Ik doe dan ook een bijzondere oproep om die decreten snel in uitvoering te kunnen brengen. Want ik ben ervan overtuigd dat ze echt een verschil zullen maken in de slagkracht van de lokale besturen om de armoedeproblematiek aan te pakken.

Minister, onze partij vertrouwt erop dat u uw coördinerende rol zult opnemen. We zijn er ook van overtuigd dat u alvast binnen uw eigen beleidsdomeinen de nodige gerichte acties zult ondernemen, zoals de verdere uitbouw van de Huizen van het Kind en de lokale gezinscoaches. In dat opzicht kijk ik alvast ook uit naar de verdere bijsturing van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding dat we dan eind deze maand zullen bespreken.

Collega's, ik sluit af. We hebben het hier al veel gezegd, maar ik wil het nog eens herhalen: elk kind dat vandaag in armoede leeft, is er een te veel. Daarover zijn we het vandaag allemaal wel eens.

Wat de impact zal zijn van de huidige energiecrisis op de kinderarmoede is misschien nog niet volledig duidelijk. Maar dat er een impact is, is evident. Het is een goed moment om het gezamenlijke engagement van deze regering om kinderarmoede te bestrijden nog eens te vernieuwen zodat er binnen elk beleidsdomein de nodige prioriteit wordt gegeven aan het thema.

We kunnen ons vandaag niet voorstellen hoe het is om in armoede te leven. Het is dan ook aan ons, aan ons politici, om elke dag opnieuw en op welk niveau dan ook, de strijd tegen armoede te blijven voeren. Ik roep iedereen op om die strijd dan ook te voeren. Ik dank u. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is heel wat gezegd. We hebben het vandaag vooral over de lege brooddozen gehad, maar we weten natuurlijk allemaal dat armoede, kinderarmoede, véél breder gaat dan dat. We weten ook dat kinderen in armoede de laatste jaren het toch wel heftig, nóg heftiger, hebben gehad. De covid-pandemie, het afstandsonderwijs, zorgde voor leerachterstand en minder sociale contacten. Kinderen met een problematische thuissituatie werden minder goed gedetecteerd. Je hebt de oorlog in Oekraïne, een sputterende economie en

ontspoorde energieprijzen en dat maakt het voor veel gezinnen vandaag heel moeilijk.

Maar, ik zal het nog eens zeggen: kinderarmoede is armoede van een gezin. En dus moeten we met dat gezin aan de slag. Armoede kent zeer veel aspecten, armoede is complex. Enkel meer geld geven, zal het niet oplossen. We moeten kijken naar maatregelen om mensen net structureel uit die armoede te krijgen. Werk is daarbij geen voldoende, maar wel een noodzakelijke voorwaarde.

We hebben het hier bijna elke week over de eindeloos lange openstaande vacatures. We moeten er gewoon voor zorgen dat we de mensen die nu niet aan het werk zijn daar naartoe kunnen leiden. Want een job beperkt uw armoederisico.

Een ander bijzonder efficiënt wapen – het is hier al door heel velen gezegd – is onderwijs. Kinderen moeten de mogelijkheid krijgen om op een succesvolle manier les te volgen, om hun capaciteiten en hun talenten te ontwikkelen. Een goede en gezonde schoolomgeving is daarbij heel belangrijk.

En ja, de lokale besturen hebben een zeer belangrijke regierol als het gaat over onderbescherming. Want we kunnen inderdaad heel veel rechten geven, heel veel toelagen. Maar als het niet bij de mensen geraakt, dan blijft het een probleem. Het is dus aan hen om echt maatwerk te verrichten, om mensen te wijzen op hun rechten, om met de mensen aan de slag te gaan. En vaak is dat ook een langdurig traject. Het moet eigenlijk vooral gericht zijn op het feit dat we kinderen en ouders uit hun isolement halen. Want mensen in armoede zitten vaak opgesloten, zitten in een isolement, zijn beschaamd. We moeten hen laten deelnemen aan de maatschappij, we moeten ervoor zorgen dat ze weer meer sociale contacten hebben in de eigen omgeving.

Het kan volgens mij alleen maar door proactief en outreachend te werken. We moeten echt op zoek gaan naar die mensen, en dat in samenwerking met mensen op het terrein, die het dagelijks zien: kinderopvang, scholen, jeugdwerk en noem maar op. Daarmee moeten we aan de slag gaan.

Ik heb het al gezegd, er is geen silver bullet om kinderarmoede uit de wereld te helpen, maar we moeten wel allemaal de ambitie hebben om dat te doen, en dat op elk niveau en elk domein. Ik denk dat alle collega's het al hebben gezegd: elk kind in armoede is er eentje te veel. De lat kan niet hoog genoeg liggen.
(Applaus van Marino Keulen)

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, armoede is een complex probleem. Dat hebben we vandaag gemerkt. Maar geen onoplosbaar probleem, integendeel. Dat is op dit moment heel duidelijk merkbaar in de cijfers en de feiten. Tijdens de covidcrisis heeft onder andere de tijdelijke werkloosheid ervoor gezorgd dat er een sociaal bloedbad werd vermeden. Er waren minder uitgaven voor de mensen die het heel moeilijk hadden en daardoor hebben zij het hoofd boven water kunnen houden. Nu gebeurt het omgekeerde. Op dit moment zijn de uitgaven de pan aan het uit rijzen zodat er ontzettend veel gezinnen aan het verdrinken zijn. Daarom moesten we dit debat vandaag voeren. Maar het had wel een beetje mooier kunnen gebeuren. Het staat ministers natuurlijk vrij om vandaag te komen, maar dat u hier helemaal alleen bent, kunnen we niet anders dan jammer vinden.

Er wordt gezegd dat het zo een moeilijk en onoplosbaar probleem is, maar dat is juist niet zo. Er kan structuur in worden gebracht. Het kan duidelijk worden gemaakt. Het kan worden opgelost.

Er wordt gevraagd om twee soorten maatregelen te nemen: noodhulp en structurele hulp. Onder die noodhulp zit inderdaad het verbod op uithuiszettingen, want u weet evengoed als wij dat het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen op dit ogenblik de noden absoluut niet dempt. Daar horen ook gezonde maaltijden op school bij. We horen immers overal dat er niet alleen minder maar ook oudere boterhammetjes in de dozen belanden, soms met schimmel erop, en dat dat een spill-overeffect heeft. Dat weten we. We weten dat het onderzoek er is. U hoeft het al niet meer te voeren. Er komen gezondere maaltijden thuis op tafel vanaf het ogenblik dat er op school gezondere maaltijden worden aangeboden. Die hoeven niet gratis te zijn voor iedereen. Uw kind en mijn kind hoeven geen gratis maaltijden te krijgen, maar er zijn heel veel kinderen die dat vandaag absoluut wel nodig hebben.

Vervolgens moeten er maatregelen genomen worden op langere termijn. Die moeten wel nu worden genomen, collega's. U moet niet langdurig onderzoek zitten afwachten voor maatregelen die nu kunnen worden uitgehamerd: sociaal woonbeleid waarbij er nu massaal wordt geïsoleerd in die slechte woningen waar mensen effectief geld door de kieren in hun ramen naar buiten zien vliegen, omdat ze zo een klein budget hebben dat ze zich geen betere woning kunnen permitteren; een sociaal woonbeleid waar men nu volop bijbouwt op dit moment, nu men patrimonium kan opbouwen. Dat is immers de sociale lift geweest van onze Vlaamse Gemeenschap, een lift die toch velen onder jullie zich nog moeten herinneren. Er moeten toch, zelfs in dit halfroond, nog heel veel mensen zijn van wie de ouders of grootouders of die zelf, zoals ik, de eersten waren die hogere studies konden beginnen. Die sociale lift werkt vandaag niet meer.

Minister, als u iets doet aan de penurie in de kinderopvang, zal dat een spill-overeffect hebben naar het groeipakket want daardoor kan men mensen activeren en zullen ze werkbaarder werk vinden. Als u iets doet aan die wachtlijst van de sociale woningen, dan gaat u iets doen aan de werkbaarheid want mensen zullen vaste grond onder hun voeten hebben. U kunt elk probleem aanpakken als u het maar gecoördineerd doet en met de wil om het aan te pakken, vandaag. Die wil is er niet, zo is vandaag wel gebleken. Ik hoop dat die er komt in de komende dagen en in de komende weken want het water staat de mensen aan de lippen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We kunnen hier natuurlijk, voorzitter, lijsten maken – en sommige collega's zijn aan die lijstjes begonnen – van wat die Vlaamse Regering allemaal wel al doet en gedaan heeft. Maar één elementje, collega Groothedde, u hebt het uitdrukkelijk over de sociale huisvesting. Deze regering heeft een recordbedrag opzijgezet voor die sociale huisvesting: 4,5 miljard. We weten natuurlijk allemaal, de mensen die met de materie vertrouwd zijn, dat je die woningen niet van vandaag op morgen bouwt. Daar zijn heel wat aspecten mee verbonden die dat belemmeren. Maar de middelen zijn er wel. Dus zeggen dat deze regering er allemaal niet mee bezig is, dat vind ik toch een beetje jammer. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Een theoretisch bedrag opzijzetten, mijnheer Vandaele – dat weet u zelf evengoed als ik –, dat is geen oplossing voor het probleem. Als de sociale huisvestingsmaatschappijen op dit moment worden beziggehouden met een hervorming en niet kunnen bijbouwen, als ten tweede, in steden en gemeenten waar er niet genoeg sociale woningen worden gebouwd, niet wordt ingegrepen door de Vlaamse Regering, dan blijft dat dode letter. Als er in steden en gemeenten waar men meer wil bouwen dan dat objectief, dat daar

niet wordt toegestaan, dan gaat u inderdaad niet aan een voldoende norm geraken.

En op dit moment is de norm van de Vlaamse Regering onvoldoende. Die ligt ver onder de norm van de landen die ons omringen en waar er nu bepaald toch geen hypersocialistisch beleid wordt gevoerd. Kijk naar Nederland, kijk naar Duitsland, kijk naar Oostenrijk of kijk naar Frankrijk. Daar zijn overal meer sociale woningen en een hoger percentage dan in de Vlaamse Gemeenschap. Dus dan kunt u een bedrag opzijzetten, maar als dat bedrag theoretisch blijft, dan is dat een ongelooflijk goedkope uitgave.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is voor mij een nieuw concept, voorzitter, dat een regering bij een begroting een theoretisch bedrag opzijzet, waarmee ze niet van plan is iets te doen. Gewoon, de minister zet een theoretisch bedrag opzij. Waarvan akte.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Vandaele, wat misschien niet theoretisch is, dat is dat vandaag 180.000 mensen die recht hebben op een sociale woning, op de wachtlijst staan. Wat niet theoretisch is, dat is dat die mensen vandaag op een huurmarkt terechtkomen en we ondertussen weten dat een deel van die mensen, met de inflatie, met de stijgende facturen, eigenlijk in de problemen geraken en al diep in de problemen zitten. Wat ook niet theoretisch is, dat is dat deze ploeg – en het is misschien ook een vraag aan de minister – ... Misschien, gezien de context, dat de geesten kunnen rijpen. Mijn fractie vraagt eigenlijk al jarenlang om huursubsidies, om dat debiet, dat volume uit te breiden, omdat steeds meer mensen in de problemen komen.

Er zijn ook een aantal signalen die we krijgen vanuit het Netwerk tegen Armoede. Minister, u hebt daar met de verantwoordelijke een interview gehad, bij het begin, op het moment dat u Armoede als pakket hebt binnengekregen. Zij heeft dat signaal daar ook gegeven, dus is deze Vlaamse ploeg bereid om onder de huidige context, waarin we zien dat toch heel veel mensen in de problemen geraken, bijvoorbeeld het systeem van huursubsidies uit te breiden? Want er zitten nu een pak mensen op de private huurmarkt die op dit moment de eindjes eigenlijk niet meer aan elkaar geknoopt krijgen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Nogmaals, voorzitter, deze Vlaamse Regering doet blijkbaar helemaal niets, ook niet als het over huren en mensen die moeten huren, gaat. U herinnert zich toch, collega's, we hebben hier de debatten over de Septembeerklaring gevoerd. Minister Demir maakt zich sterk dat er geen afsluiting meer komt van energie, gas en elektriciteit. Dat is verruimd. Dat is nieuw, dat is belangrijk, ook voor mensen in armoede. Dat inderdaad het al dan niet indexeren van uw huurwoning gekoppeld wordt aan energienormen, minister Diependaele, dat is nieuw. Dat is zeer belangrijk voor mensen die huren en die in armoede leven, of daar dicht bij zitten. Het vermijden van uithuiszettingen is ook al genoemd.

Er gebeurt dus wel degelijk van alles. Kan er meer? Ja, er kan altijd meer. Maar wat ik vandaag wel nog gezegd wil hebben – ik heb voor de rest niet veel gezegd, we hebben collega's die beter zijn in die materie dan ikzelf –, is dat ik denk dat elke partij hier aanwezig, collega's, van extreemrechts tot extreemlinks, die armoede wil wegwerken. Dat willen we allemaal, alleen hebben we andere

visies op de manier waarop we dat zouden doen, op de remedies waarvan we denken dat ze zouden helpen.

Als ik het debat hier vandaag beluister, dan gaat het heel vaak over de remedies. Het gaat niet over het doel, het gaat over de remedies. Bepaalde partijen hebben een bepaalde oplossing in gedachten, en zolang het die oplossing niet is, ben je niet met die armoede bezig. De oplossing van de schoolmaaltijden, dát is de oplossing, en als je daar vragen bij stelt, als je vraagt of dat wel de beste oplossing is, dan zegt men: 'Zie je wel, je bent niet geïnteresseerd in die armoede-problematiek.' Hetzelfde wat de maximumfactuur betreft. Dat is uiteraard bespreekbaar, maar is dat wel de beste oplossing? Als je die vraag durft te stellen – en dat is niet het antwoord dat jullie willen horen, dat is niet de visie die jullie hebben –, dan ben je automatisch weggezet als een partij – en ik heb het dan uiteraard over de N-VA – die zich blijkbaar niet bekommert om die armoede, die daar niks aan wil doen enzovoort. Collega's, dat is verkeerd. Dat is intellectueel oneerlijk. Ook wij, zoals alle partijen hier aanwezig, willen die armoede, en zeker de kinderarmoede, uiteraard de wereld uit. We kunnen discussiëren over de middelen, we kunnen discussiëren over welke remedies de beste zijn, want het doel is belangrijk, de middelen zijn dat veel minder. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega Vandaele, ik geloof ook oprecht dat bij alle collega's hier in het halfrond het hart breekt als ze met kinderen praten die letterlijk zeggen dat ze vandaag niks bij hebben om te eten op school. We verschillen inderdaad van mening over wat de oplossingen en de remedies zijn. Dat is ook normaal in de politiek. Als wij pleiten voor een maximumfactuur of voor schoolmaaltijden, dan is dat omdat wij ervan overtuigd zijn dat dat werkt, omdat dat in de praktijk al zijn effect heeft bewezen. Goed, daar kunnen we over discussiëren. Wat ons vooral interesseert, zijn de resultaten, is dat kinderen in armoede een eerlijke kans krijgen om iets van hun leven te maken. Mijnheer Vandaele, u kunt dan toch niet ontkennen dat de resultaten na vijftien jaar N-VA in de Vlaamse Regering gewoon te pover zijn, dat er eigenlijk gewoon niks is gebeurd aan die kinderarmoede. Daar kunnen we niet over discussiëren, want dat is gewoon de realiteit. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Goeman, dat klopt natuurlijk niet. We weten dat de situatie vandaag zeker niet slechter is dan zoveel jaar geleden. U weet ook dat dat allemaal gaat over de invalshoek die je kiest en de cijfers die je hanteert. Belangrijk in dezen is inderdaad het doel: die armoede verminderen. En geen gevecht leveren over cijfertjes en wat iemand wel of niet heeft gedaan in het verleden. Ik denk dat we moeten proberen om dit op te lossen, en dat we dat met zijn allen moeten doen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Nog even terugkomend op het debat over sociale woningbouw: het is wel degelijk zo dat het beschikbare budget voor sociale woningbouw nog nooit zo hoog is geweest als tijdens deze legislatuur. Dat is geen theoretisch budget. Dat is een reëel budget dat beschikbaar is. Wel erkennen we, en ook collega Diependaele erkent dat, dat het bouwritme hoger moet, dat daar nog sneller moet worden geschakeld. Daarom heeft hij nog voor de zomer voorgesteld aan de Vlaamse Regering om daar ook verder werk van te maken. Er zijn tal van maatregelen die hij ter zake voorstelt. Dat zijn ook de gemengde projecten, in private ontwikkelingen ervoor zorgen dat er niet alleen private appartementen ter beschikking zijn, maar dat er ook wordt ingezet op

sociale woningen of betaalbare woningen daarin. Dat is dus een belangrijk element.

Ook in de Septemberverklaring zijn belangrijke elementen opgenomen. Collega Groothedde relateert het belang van het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen. Dat zijn belangrijke maatregelen, waarmee vooral ook het lokaal netwerk wordt versterkt en aangesproken. De maatregel van collega Diependaele rond het beperken van de index op de huur is een goed voorstel, is een goede beslissing. Ik stel vast dat dat trouwens ook navolging krijgt in andere gewesten.

Ik denk dat het debat over huurpremies en huursubsidies naar aanleiding van de Septemberverklaring is gevoerd. Voor mij is één ding duidelijk, en dat geldt trouwens voor heel het armoedebat en ook voor dat debat over sociale woningbouw: eenvoudige oplossingen zijn niet voorhanden. Ik zal me niet bezighouden met 'naming and shaming', maar bijvoorbeeld in het Brusselse Gewest hebben ze een zeer onvoldragen systeem van huurondersteuning, en daar hebben ze 51.000 mensen op de wachtlijst voor sociale woningen. 51.000 op een bevolking van 1,2 miljoen mensen, dat is zeer substantieel. Wij zitten met een wachtlijst van ongeveer 180.000 voor 6,5 miljoen mensen. Dat is ook substantieel, dat is veel te veel, maar we blijven er wel werk van maken.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik volg het debat met interesse. Het uitgangspunt moet altijd het kind zijn. Kinderen in armoede zijn kinderen van arme ouders. Het is al gezegd: ouders kunnen we op hun verantwoordelijkheid wijzen of op het gebrek eraan. Kinderen kunnen daar niets aan doen.

Als men dat ruimer gaat bekijken, moet men inderdaad ook objectief naar feiten kijken. Vergelijkingen met het buitenland met een hoger aandeel sociale huisvesting slaan eigenlijk nergens op. In Nederland mag een arbeider dromen van een sociale huurwoning. Het beleid laat hem geen eigenaar worden. Hier, in Vlaanderen, zijn die mensen meestal eigenaar van hun woning. Dat is een stuk de erfenis voor de volgende generatie. Dat is een stuk de verborgen rijkdom van deze regio.

Ik spreek met de ervaring van zes jaar minister van Sociale Huisvesting, als je ergens in een regio ging investeren, nam de wachtlijst met 20 à 25 procent toe. Eigenaars vanaf 70 jaar begonnen plots hun rekening te maken en waren bereid om hun woonst over te laten aan kinderen of kleinkinderen, of die te verkopen, en waren plots kandidaat voor een sociale woning, net omdat die kwalitatief was en heel betaalbaar inzake huurprijs. We moeten dat allemaal heel genuanceerd bekijken.

Het probleem daar is om de budgetten op te krijgen. Het is na tien, vijftien jaar nog altijd hetzelfde. De aannemerssector, een heel typische sector in Vlaanderen, die sociale woningen en appartementen bouwt, krijgt er maar tweeduizend per jaar, als het meevalt, rechtgetrokken. Als we spreken over vierduizend halen we alle administratieve dossiers erbij die een bouwvergunning hebben, waar de bouwwerken eventueel al bezig zijn, maar de capaciteit is niet groter. Daardoor, welke budgetten we ook uittrekken, is dit deels symbolisch, omdat men ze niet omgezet krijgt in woningen.

Een laatste punt, uit Nederland, vaak het gidsland, een land bij uitstek met sociale woningen, komen ze nog altijd met duizenden de grens over. In Nederland zijn in de grote steden de wachtlijsten voor een appartement of woning, collega Groothedde, plus tien jaar. Ze krijgen daar de mensen gewoon niet meer gehuisvest.

Ieder kind in armoede is er een te veel, maar de statistieken gaan inderdaad in de goede richting. Het zal altijd te weinig zijn, daar mogen we nooit in berusten, maar dat is ook een wiskundige realiteit.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega Groothedde, u stelt dat de sociale woningen niet gebouwd geraken omdat wij de maatschappijen bezighouden met een moeilijke oefening naar een woonmaatschappij. Dat dat een moeilijke oefening is, daar zijn we het absoluut over eens. Dat dat veel vraagt van de sociale huisvestingsmaatschappijen en verhuurkantoren, daar ben ik het ook mee eens. De doelstelling van heel die oefening is om de toeleiding voor mensen die recht hebben op een sociale woning veel gemakkelijker te maken, dat moet u toch ook onderschrijven.

U weet net zo goed als ik dat tot op vandaag mensen zich moeten inschrijven op de wachtlijsten van sociale huisvestingsmaatschappijen, elders op de wachtlijst van een sociaal verhuurkantoor, terwijl ze absoluut niet weten wat het verschil is tussen die twee, aan welke verschillende voorwaarden ze moeten voldoen, welke woning ze kunnen toegewezen krijgen. Als ik nood hebt aan een woning, of die woning nu eigendom is van de maatschappij, of de woning gehuurd wordt op lange termijn door een maatschappij, dat zal me worst wezen, als ik maar een huurwoning krijg toegewezen. Die toeleiding wordt veel gemakkelijker en ik vind dat een goede doelstelling en zeker een hefboom.

Ik hoor collega's Vandaele en Goeman hier zeggen dat we allemaal de strijd tegen armoede en zeker tegen kinderarmoede willen voeren. Het is een ernstig en complex probleem, en dat klopt.

Maar drie zinnen later, mevrouw Goeman, hoor ik u weeral vervallen in simplisme en zegt u dat deze Vlaamse Regering niets doet. Laat ons stoppen met het alles of niets. Laat ons stoppen alsjeblieft met het zwart-wit. Er worden een aantal maatregelen genomen. Zijn dat er genoeg? De vraag van elke politicus en dus van alle 124 hier moet zijn wat we kunnen doen om kinderarmoede de wereld uit te helpen. En de cruciale vraag van elke partij, van elke politicus, moet zijn: welke maatregelen helpen? (*Applaus van Wilfried Vandaele, Gwenny De Vroe en Karin Brouwers*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mevrouw Schryvers, ik vind inderdaad dat we het debat eerlijk moeten voeren. Dus ik neem mijn woorden terug. Het is niet dat de Vlaamse Regering niets doet in de strijd tegen kinderarmoede. Maar geef nu eens antwoord op de vragen die u daarnet zelf gesteld hebt, want dat was eigenlijk ook de vraag in mijn betoog. Vindt u dat de Vlaamse Regering genoeg doet?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega Goeman, ik kan u eerlijk zeggen, dat ook ik politica ben geworden vanuit de drive om de situatie voor mensen te verbeteren. Collega Anaf, uw fractiegenoot, is hier daarstraks begonnen met een getuigenis van hoe hij kinderen op straat tegenkwam of met een lege brooddoos naar school zag gaan en hoe dat dat zijn drijfveer geweest is om aan politiek te doen. Ik durf er van uitgaan dat iedereen hier zo'n drijfveer heeft en dat het dus aan ons allemaal is om ook persoonlijk elke keer weer die vraag te stellen. En dan komt het erop aan om in alle beleidsdomeinen een aantal maatregelen te nemen. Niet hic et nunc opsommen welke maatregelen werken en die zullen het voor de volgende tien jaar doen. Neen, het komt erop aan om telkens opnieuw dezelfde

vraag te stellen. Wat kunnen we hier meer doen? Dat is nu gebeurd in de Septemберverklaring met een aantal bijkomende maatregelen. Maar is dat genoeg? Wat mij betreft, moeten we dat inderdaad nog veel meer doen. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Er wordt hier gezegd dat we niet het gevecht over cijfertjes moeten voeren. Het moet geen gevecht zijn maar het gesprek moet wel degelijk over cijfers gaan. In de afgelopen vijftien jaar is de kinderarmoede verdubbeld. Dat is een cijfer dat telt en dat is een cijfer dat ons allemaal ontzettend zou moeten bezighouden. De manier waarop de rekeningen vandaag stijgen voor mensen, dat is een cijfer dat telt. Dat zou ons vandaag tot absolute en onmiddellijke actie moeten aanzetten, allemaal samen. En dat is ook de oproep die we hier vandaag hebben gedaan.

Niemand heeft de vraag gesteld of er hier bepaalde fracties de armoede niet willen uitbannen. Niemand. Wat er wel gevraagd is of u dit moment alsjeblieft uithuiszettingen wilt verbieden. Want het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen wordt maar door een beperkt aantal OCMW's gebruikt. Dat fonds heeft vorig jaar maar 213 aanvragen gehad. Dat fonds draait vierkant en werkt niet in de praktijk. Dat is wat we zeggen. Dus vragen we nu om uithuiszettingen te verbieden.

We vragen om de wachttijd van de huurpremie te verminderen van 4 tot 2 jaar, omdat er op dit moment, zoals collega Rzoska aangeeft, 180.000 mensen op een wachtlijst staan. En mensen vrezen of ze volgende maand nog een woning zullen hebben. Als u het hebt over elk kind dat telt, dan gaat het ook daarover. Het gaat ook over kinderen die op een gegeven moment geen woonst meer zullen hebben en op die manier naar school zullen gaan.

Dat gaat over ons die vragen om nu incassobureaus op school te verbieden. Zorg ervoor dat er een maximumfactuur in het onderwijs wordt ingevoerd. Collega Schryvers, u zegt dat die budgetten niet opgeraken en dat we een betere toeleiding naar sociale woningen moeten hebben. Maar door de communicatie die vanuit de Vlaamse Regering komt, weten mensen vandaag dat als ze een sociale woning aanvragen, hun spaarboekje zal worden gecontroleerd. Daar zijn ze bang van en dat heeft een afschrik-effect. Binnenkort gaat u regels invoeren waardoor een lokale binding nodig is voor sociale woningen.

De voorzitter: Nu gaat u verder dan de vragen die hier gesteld zijn.

Celia Groothedde (Groen): Het wordt helemaal niet makkelijker, het wordt er moeilijker op gemaakt voor de mensen. Mensen in armoede of mensen die in een scheiding belanden, verhuizen heel vaak. Dat is de realiteit vandaag. Eigenlijk hebt u met uw vele tussenkomsten bewezen dat wat we vragen nodig is, namelijk dat nu een crisiskabinet binnen de Vlaamse Regering wordt opgericht. Als u dat vandaag niet doet, gaat u zich dat binnen een aantal maanden ronduit beklagen.

Als het vandaag niet gebeurt dan gaat die boemerang u binnen een paar maanden echt in het gezicht slaan.

Dit is geen politieke vraag. Dit is een menselijke vraag, omdat mensen zich zorgen maken hoe ze deze en volgende maand nog zullen doorkomen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Laat het heel duidelijk zijn, mijnheer Vandaele en collega's van de meerderheid, dat enig borstgeklop over hetgeen de Vlaamse Regering doet om de armoede aan te pakken echt wel niet door de beugel kan. Echt niet.

Mijnheer Vandaele, uw partij is al vijftien jaar lang, bijna onafgebroken in de Vlaamse Regering. De armoedecijfers zijn verdubbeld. U zegt dat de cijfers vandaag wel meevallen. U moet eens gaan horen wat de cijfers zijn. U moet eens gaan luisteren naar de mensen. Mensen komen niet meer rond. Vandaag, afgelopen maand, weten mensen gewoon niet meer hoe ze in godsnaam hun facturen moeten gaan betalen. Ze moeten kiezen om of hun huur of hun energie te betalen. Er komen steeds meer mensen in de problemen.

Het klopt dat het een verschil in visie is. Want uw partij, mijnheer Vandaele, wijst op de mensen die het probleem zijn. Ik hoorde het daarjuist opnieuw: de ouders zijn verantwoordelijk voor het vullen van de brooddoos. Maar ondertussen laat u na om de structurele maatregelen te nemen die al jaren gekend zijn en door organisaties al jaren herhaald worden op het vlak van onderwijs, maximumfactuur, maaltijden, wonen, sociale woningen, betaalbaar wonen, kindergeld. Versterk de sociale toeslagen. Geef mensen deftig kindergeld en bespaar niet via de indexering. U laat dat allemaal na en u wijst de mensen terecht. Dat is een probleem.

Bovendien zien we dat vandaag steeds meer mensen moeten aankloppen bij sociale organisaties om te horen hoe ze kunnen worden geholpen. Maar op die organisaties gaat u ook besparen. Sociale organisaties zoals Samenlevingsopbouw, de CAW's, de organisaties waar armen het woord nemen, zeggen tegen mij dat ze mensen een warm onthaal willen geven, maar dat zelf de verwarming niet meer kunnen opzetten. Want ook daarop bespaart deze Vlaamse Regering. Al vijf jaar worden hun werkingsmiddelen niet geïndexeerd. Dat is geen armoedebeleid. Met dit beleid gaat de armoede alleen maar toenemen. Ik ben het beu dat we hier jaar na jaar te horen krijgen dat armoede een complex probleem is, terwijl zeer duidelijk is wat er zou kunnen gebeuren. *(Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Vraagt er nog iemand het woord? Neen.

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: In organisaties als Samenlevingsopbouw, beter bekend vandaag als SAAMO, en de verenigingen waar armen het woord nemen gaan we investeren. We hebben net 550.000 euro vrijgemaakt voor energiekosten in het najaar. We gaan ook de volgende jaren extra investeren. Maar dat is punctueel.

Voorzitter, als ik mag, wil ik graag een aantal beschouwingen meegeven bij het einde van dit debat. Ik ben naar hier gekomen om het armoedebeleid van de Vlaamse Regering nader toe te lichten en uit te leggen en te verdedigen. Vanuit mijn bevoegdheid om het armoedebeleid te coördineren en vanuit groot respect voor iedereen die is tussengekomen, wilde ik de ambities en de acties van de Vlaamse Regering toelichten en in detail daarover het gesprek aangaan. Ik wilde bijvoorbeeld ook van gedachten wisselen over wat we specifiek doen aan kindarmoede met 8 miljoen euro aan extra projecten. Het is duidelijk dat dit thema enorm leeft. Ik heb heel wat reacties gehoord van alle fracties in dit halfroond. Soms zijn het emotionele reacties, wat ik goed begrijp, want het is ook een zeer emotionele kwestie.

Ik heb een aantal woorden gehoord – boekhouder, schildknaap, circusvoorstelling – waarvan ik dacht 'oei, dit is niet waarover het gaat'. De essentie van dit debat is de strijd tegen armoede die we gezamenlijk moeten aangaan. We

moeten dat in respect voor elkaar doen. Ik heb een oproep gedaan om over de partijgrenzen heen, meerderheid en oppositie, in alle instanties waar we aanwezig zijn – federaal, in Brussel en in lokale besturen – de handen in elkaar te slaan om vooruitgang te boeken op het terrein, met concrete projecten, met de steun van heel wat medewerkers, collega's en vrijwilligers.

Ik betreur dat het vandaag vaak een moeilijk debat was, dat het vaak niet over de essentie ging, als u het mij vraagt. Maar ik denk dat we daar echt mee vooruit moeten.

Ik wil misschien twee punten aanhalen, voorzitter, waarvan ik denk dat we het erover eens zijn. Een: elk kind in armoede is en een te veel. Ik hoor hier van alle fracties die gedeelde zorg, dat we daar hard tegen moeten vechten. Twee: er bestaan ook geen wondermiddelen in de strijd tegen armoede. Er is geen enkele overheid in ons land, en trouwens ook niet in andere landen, die een panacee, een wondermiddel, heeft gevonden om armoede en kinderarmoede aan te pakken.

Wel zijn er heel wat maatregelen die we moeten nemen, op alle beleidsniveaus. In Vlaanderen, vanuit de Vlaamse Regering, zeker. Verschillende collega's hebben er al naar verwezen: tegen het eind van de maand gaan we het geactualiseerd VAPA voorstellen, ons actieplan vanuit Vlaanderen. We zullen dat grondig bespreken, ook met jullie, om te kijken wat we daar nog extra kunnen doen. Wij zullen in elk geval voortwerken.

Laat het ook een oproep zijn aan alle fracties, om op alle domeinen waar we aanwezig zijn, en op alle beleidsniveaus, samen werk te maken van die strijd tegen armoede, en zeker ook tegen kinderarmoede. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Groen, Vooruit en de PVDA kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De moties moeten uiterlijk om 17.20 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaike De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Ik zou graag de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel van decreet over de jobbonus.

De voorzitter: Is het oké als we ons daar later over uitspreken? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, ik schors de vergadering tot 17.05 uur.

– De vergadering wordt geschorst om 16.50 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.05 uur.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het vernietigende advies van de Vlaamse Onderwijsraad betreffende de centrale toetsen

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Vlor-advies betreffende de Vlaamse toetsen

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlor betreffende de invoering van centrale toetsen

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de adviezen inzake de Vlaamse toetsen

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Vlor-advies bij het voorontwerp van decreet over de Vlaamse centrale toetsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's hier massaal aanwezig, jullie hebben wellicht ook het advies gelezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), minister, met daarin vertegenwoordigd de ouders, de scholen, de vakbonden. En die waren toch wel bijzonder kritisch over het voorstel van de invoering van de Vlaamse toetsen.

Minister, ik wil een ding nuanceren: ze zijn niet ronduit tegen. Zij zijn niet tegen een vorm van kwaliteitscontrole. Sommigen vonden het nodig om dat in de pers te schrijven en het hele onderwijsveld af te schilderen als een bende conservatievelingen die het status quo willen bewaren en niks willen doen aan de onderwijskwaliteit. Dat is niet waar. Ze zijn alleen tegen deze vorm van Vlaamse toetsen, zoals ze voorliggen, minister. En dan kan ik hun kritiek toch echt wel voor een stuk volgen.

Waarom? Zoals het voorstel voorligt, schuilen daar een aantal grote gevaren in. Wat zijn die gevaren? Dat er een ranking wordt gevormd van scholen die heel goed scoren en scholen die minder goed scoren, waardoor je concurrentie gaat aanwakkeren tussen verschillende scholen. En dat is geen goede zaak.

Men vreest dat de toetsen zoals ze nu voorliggen, de kwaliteit niet zullen versterken. Wat gaan we krijgen? Een 'teaching to the test', en een vernauwing van het onderwijs tot die zaken die getest zullen worden, namelijk een stukje van Nederlands, een stukje van wiskunde, maar niet alles. Men zegt ook dat de alternatieven niet zijn onderzocht. Er zijn andere vormen mogelijk, die volgens hen beter zullen zijn. Ze zeggen ook dat u aankijkt tegen eenzelfde probleem dat

u hebt gehad met de eindtermen. U gaat zodanig inbreken in de vrijheid van onderwijs dat het weleens zou kunnen dat alles naar het Grondwettelijk Hof moet, en dat u daar weer met lege handen zult staan, omdat het Grondwettelijk Hof dit zal vernietigen omdat het ingaat tegen de vrijheid van onderwijs.

Mijn vraag is dan ook heel concreet, minister. Hebt u die kritiek gezien? Wat gaat u daarmee doen? Bent u bereid om de nodige wijzigingen aan te brengen om naar het onderwijsveld te luisteren, en aanpassingen te doen die nodig zullen zijn om van dit verhaal een goed verhaal te maken? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, misschien moet u nog eens op de bel drukken. Want ik denk dat de collega's niet doorhebben dat we opnieuw gestart zijn.

De voorzitter: Ik had nochtans heel duidelijk gezegd 17.05 uur, en iedereen kan klokkezen. Jullie kunnen dat, dus de anderen kunnen dat ook, denk ik.

Loes Vandromme (cd&v): Laat mij duidelijk zijn, minister, dat mijn grootste zorg de kwaliteit van ons onderwijs is, en dat elk kind in Vlaanderen, waar dan ook, goed onderwijs krijgt. Die zorg delen we, minister.

En net daarom stel ik ook vragen over de inspectie, over de professionalisering van leerkrachten, over de Vlaamse toetsen. En net vanwege die bezorgdheid, minister, stel ik dus ook vragen over onze Vlaamse toetsen, over het onderwijsbudget. Het is toch wel een grote hap uit dat onderwijsbudget dat naar die Vlaamse toetsen zou gaan. Dus er is geen andere optie; die toetsen moeten slagen.

Maar als je kritische vragen stelt, minister, dan word je nogal eens gemakkelijk in de hoek gezet van diegenen die geen voorstander zijn van toetsen. Laat het me voor de laatste keer herhalen: dit klopt niet. Want ik geloof echt wel dat data over de leerprestaties van onze leerlingen een goed kompas kunnen zijn om het onderwijsbeleid uit te tekenen.

Maar toch zijn er vragen, minister, vragen die de Vlor ook stelt, vragen die ik in het verleden ook heb gesteld over de juridische inbedding van de toetsen. Is wat voorligt voldoende om rankings te voorkomen? Is wat voorligt wel effectief genoeg om de kwaliteit van ons onderwijs te dienen? Is wat voorligt, naast inspectie en andere instrumenten die de kwaliteit van ons onderwijs willen borgen, niet te erg sturend vanuit de overheid? Zijn er voldoende flankerende maatregelen om onze scholen ook echt sterker te maken om aan de slag te gaan met die data? Dat zijn allemaal vragen die al gesteld zijn geweest, minister.

Vanuit cd&v willen we heel uitdrukkelijk vragen om net op zoek te gaan naar dat draagvlak, net op zoek te gaan naar de momenten om met de onderwijsactoren echt te onderhandelen.

Minister, wat zult u doen om dat noodzakelijk draagvlak voor de toetsen verder vorm te geven?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, zoals mijn collega's al uitvoerig hebben toegelicht, heeft de Vlaamse Onderwijsraad een advies gepubliceerd over een van uw stokpaardjes, de Vlaamse toetsen. De Vlor is toch wel zeer kritisch en heeft drie fundamentele bezwaren. Ik ga ze nog eens kort opsommen omdat ik denk dat het heel belangrijk is om die discussie over de inhoud te voeren.

Ten eerste is er geen enkele garantie dat u daarmee de kwaliteit van het onderwijs – wat u zegt – gaat verbeteren. Ze zeggen dat het onderwijs twee dingen nodig heeft: meer tijd en meer middelen. Met die toetsen pakt u eigenlijk tijd af en pakt u middelen af. Er is dus geen enkele garantie dat de onderwijskwaliteit daardoor verbetert.

Ten tweede zeggen ze dat de Vlaamse toetsen die u wilt installeren, ertoe zullen leiden dat de scholen resultaten met elkaar zullen vergelijken. Het is net de bedoeling dat de resultaten worden besproken in het schoolteam, dat er wordt bekeken wat men goed doet en wat niet. Opnieuw is er geen enkele garantie dat er geen rankings zullen ontstaan en dat die rankings niet naar buiten zullen komen. Het advies zegt letterlijk: 'De vraag is niet of dat gaat gebeuren; de vraag is wanneer dat zal gebeuren.' Als er rankings ontstaan tussen de goede en de slechte scholen, zal de onderwijsongelijkheid verder toenemen.

Ten derde zegt de Vlor dat het voorstel schuurt met de vrijheid van onderwijs. Scholen zullen op termijn les gaan geven in functie van de testen – teaching to the test – om in de rankings niet te ver naar beneden te zakken en dat botst met de vrijheid van onderwijs.

De Vlor vreest dat het project wordt afgeschoten door het Grondwettelijk Hof.

Minister, zult u het advies ter harte nemen? Wat zijn uw concrete antwoorden op die toch wel fundamentele kritieken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, telkens als er een Europese studie verschijnt – PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), PISA (Programme for International Student Assessment) – waarin Vlaanderen achteruitgaat op het vlak van onderwijskwaliteit, zijn er in dit Vlaams debat terecht grote vragen: 'Minister, wat gaat u daaraan doen?' Dat is belangrijk, want wij zijn niet alleen parlementsleden die moeten instaan voor die ondertussen 17 miljard euro van de Vlaamse belastingbetaler, maar we zijn ook ouder of erbij betrokken. Dus vind ik het als parlements lid niet meer dan normaal dat we niet afhankelijk zijn van internationale onderzoeken om de vinger aan de pols te houden voor onze onderwijskwaliteit, maar dat we kunnen kijken naar eigen onderzoek en eigen monitoring. Eigen monitoring – niet alleen voor ons –, die ook iets zegt over leerlingen en scholen, en waarmee de scholen ook aan de slag kunnen.

Ik was echt verbijsterd dat de Vlor, en dat is de strategische adviesraad onderwijs die een strategisch advies moet geven over hoe de onderwijskwaliteit omhoog kan gaan, eigenlijk 'neen' zegt. Ook op alle andere dingen die we doen zeggen ze: 'Neen, neen, neen.' Ik kan alleen maar tot de conclusie komen dat de Vlor eigenlijk vindt dat het al bij al oké is met de onderwijskwaliteit. Wel, collega's, die mening deel ik niet.

Ik moet me nuanceren. Het gemeenschapsonderwijs, de ouders van het gemeenschapsonderwijs, en het provinciaal onderwijs Vlaanderen hebben tegen dit advies gestemd. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) hebben niet gestemd want ze waren niet aanwezig. Er waren maar achttien stemmen aanwezig.

Ik lees dan in het SERV-advies – en dat vind ik toch opvallend – en ik citeer: "De Vlaamse toetsen zijn een wetenschappelijk onderbouwd instrument om informatie te verzamelen Vlaanderen breed over de mate waarin leerlingen (...) de eindtermen Nederlands en wiskunde behalen. Even belangrijk is dat ze de leerwinst meten (...). De echte meerwaarde van deze toetsen voor de SERV is dat ze

netoverschrijdend worden afgenomen, bij alle leerlingen en met een grote continuïteit.”

Minister, wat is uw reactie op die twee recent uitgebrachte adviezen die diametraal tegenovergesteld zijn? (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, collega's, als ik een van de belangrijkste lessen uit onze studiereis naar Ierland mag aanhalen, dan is het toch wel dat ze daar doordrongen zijn van het besef dat ze de kwaliteit en de kwaliteitsdaling van hun onderwijs samen moesten opkrikken met onder andere degelijke gestandaardiseerde lerarenopleidingen, met een stevige inzet op geletterdheid en rekenvaardigheid van in de lagere school. Hun aanpak werkte wel degelijk. We kunnen daar in Vlaanderen best een puntje aan zuigen. Elke school, elk net op kwaliteitsvlak zijn eigen ding laten doen, zoals we dat hier gedaan hebben, heeft ons niet echt vooruitgeholpen, integendeel. Wij staan dus zeker achter het idee van de Vlaamse toetsen om concreter te meten waar de problemen zitten en we vinden het eigenlijk jammer dat die er op dit moment nog niet zijn.

Maar het Vlor-advies legt een aantal pijnpunten bloot die we niet kunnen negeren. Wij gaan als Vlaams Belang niet akkoord met de principiële bezwaren uit het advies, maar we delen wel de praktische bekommernissen met het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) en het provinciaal onderwijs.

Ik had hierover verschillende vragen ingediend. Ik zal er een nemen. Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat het decreet juridisch voldoende onderbouwd wordt zodat het de toets van het Grondwettelijk Hof zou doorstaan? Want de kans bestaat toch als u dit zo doorvoert, dat er een of meerdere onderwijsverstrekkers richting het Hof zullen gaan om dat aan te vechten. Een tweede juridische veldslag kunnen we echt missen als kiespijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In functie van de realisatie van de doelstellingen vervat in het regeerakkoord zijn we niet bepaald over één nacht ijs gegaan. Want als er gevraagd wordt wanneer ik echt met de onderwijsverstrekkers ga spreken en onderhandelen: wij hebben nog niet anders gedaan. Het is vrij uitzonderlijk dat in de genese van een ontwerp van decreet zo vroeg alle stakeholders betrokken worden. Daarvoor is er specifiek een stakeholdersforum opgericht, waar ook de Vlor in het begin deel van uitmaakte, maar waar de Vlor er vervolgens voor gekozen heeft om er geen deel meer van uit te maken. Dat is ieders keuze. Maar ik ben dus tevreden dat wij al een eerste goedkeuring hebben kunnen realiseren in de schoot van de Vlaamse Regering.

Vervolgens is dat inderdaad voor advies naar de SERV en de Vlor gegaan. Ik heb niet iedereen ook horen verwijzen naar het advies van de SERV want de SERV is eigenlijk groot voorstander van de invoering van de Vlaamse toetsten en zegt dat dit een heel sterk instrument is om de onderwijskwaliteit te versterken. Ik ben het daar volmondig mee eens want dit kan ervoor zorgen dat we de kwaliteit kunnen monitoren op regelmatige basis.

Er werd hier inderdaad verwezen naar het internationaal onderzoek, maar die hebben maar plaats om de x aantal jaar en ze zijn gebaseerd op een steekproef. Centrale toetsen gelden voor alle leerlingen in het vierde en het zesde leerjaar en in het tweede en het zesde jaar secundair onderwijs en met een vaste periodiciteit, namelijk altijd op die momenten. Dat geeft ons een goed overzicht over de evolutie van de kwaliteit van ons onderwijs.

Ten tweede levert dat heel zinvolle informatie voor de scholen zelf omdat zij zich vervolgens kunnen vergelijken met vergelijkbare scholen. Ik kan me niet inbeelden dat er geen scholen, leerkrachten en directies zijn die nieuwsgierig zijn naar hoe zij het doen op het vlak van Nederlands en wiskunde ten aanzien van vergelijkbare scholen, of ze werkpunten hebben of het goed doen.

Ten derde levert het toch ook essentiële informatie op op het individuele niveau voor leerlingen en ouders, om te kijken hoe de leerlingen evolueren, hoe ze zitten in de percentielen of decielen.

Het is dus zinvolle informatie ten bate van onze onderwijskwaliteit. Het is niet dat we duizend recepten hebben om te kunnen werken aan die onderwijskwaliteit. Dit is een recept dat zijn deugdelijkheid bewezen heeft want het wordt in het buitenland heel ruim toegepast. Wij zijn een uitzondering. Maar hier zegt men dan altijd: 'Minister, wat gaat u toch doen? Zulke toetsen invoeren, dat is onzeker!' Maar het bestaat al. Het bestaat overal, behalve bij ons. Wij zijn de uitzondering, de rest is de regel. Ik respecteer elk standpunt, maar het moet wel uitgesproken worden. Ik heb de indruk dat niet iedereen de moed van zijn eigen overtuiging heeft, dat we soms in zo'n schimmenspel zitten. Op het Vlor-advies wil ik straks bij de repliek graag punctueel ingaan, maar ik beperkt me nu tot de grote lijnen.

Want sommigen zijn voor gestandaardiseerde toetsen, maar voor de eigen gestandaardiseerde toetsen. Dan zijn het per definitie geen gestandaardiseerde toetsen meer. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

Ik vind dat we dan wel een schimmenspel aan het spelen zijn. Ik ga even in op de grote kritieken. Ik denk dat uw samenvatting vrij correct is, mijnheer De Witte. U vraagt of dit een nuttig instrument is in functie van de onderwijskwaliteit? Ja! Omdat het overal in de rest van OESO-landen (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) bestaat en zijn deugdelijkheid heeft bewezen, en het blijft bestaan. Dan kunnen we misschien de vraag stellen: zijn wij verkeerd, of is de rest van de wereld verkeerd? Ik denk dat het onze fout is geweest dat we die kans hebben laten liggen. We moeten die kans dus grijpen.

Ten tweede wordt de vraag gesteld of een en ander wel in verhouding staat tot de vrijheid van onderwijs. Sommigen achten de vrijheid van onderwijs ondergeschikt aan de onderwijskwaliteit. Ik vind dat niet. Ook juridisch kun je het wel onderbouwen, en dat doen we ook, dat een overheid mag bepalen wat kinderen en jongeren moeten kennen en kunnen, en je mag dat ook toetsen.

De derde vraag ging over de rankings. De Grondwet laat uitzonderingen toe. Is dat een complexe materie? Ja, net daarom hebben we juridische experts een decretale regeling laten uitschrijven die in het decreet vervat zit. Ik heb wel de indruk dat het Vlor-advies niet bepaald getuigt van een open blik en niet objectief de voor- en nadelen in kaart brengt. Er is geen woord en wederwoord. Over de thematiek van openbaarheid en over de thematiek van vrijheid van onderwijs had men bijvoorbeeld twee keer één expert. Dat is iemand wiens mening ik absoluut respecteer, maar wiens mening ook al bij voorbaat publiek bekend was. Men wist dus op voorhand wie men zou uitnodigen en wat zijn standpunt zou zijn. Ik zou dan denken dat men ook iemand uitnodigt om wat tegengewicht te bieden. Dat is woord-wederwoord, voordelen en nadelen. Dat is niet gebeurd.

Bovendien lees ik daar nergens enige referentie naar het buitenland. Nergens! Niet alleen wanneer het gaat over de test zelf, en de deugdelijkheid ervan en de bijdrage tot de onderwijskwaliteit, maar ook wanneer het gaat over de rankings en over de openbaarheid van bestuur. En over hoe het rijmt met de vrijheid van onderwijs. Wij zijn niet het enige land waar er vrijheid van onderwijs in de Grondwet staat, en niet het enige land waar er een openbaarheid van bestuur geldt. Maar er is geen enkele referentie naar de regeling in de Franse

Gemeenschap, of in Duitsland, Tsjechië of Slovenië. Ja, Ierland. Geen enkele referentie daarnaar. Dat vind ik dus eigenlijk wel een gemis.

Mijnheer De Witte, als het gaat over ongelijkheid, dan snap ik echt niet dat linkse partijen tegen centrale toetsen kunnen zijn. Dan slaat uw ideologisch kompas tilt. Want het is wetenschappelijk aangetoond dat bij uitstek scholen die lager scoren de grootste baat hebben bij centrale toetsen. Dat is een wetenschappelijke bevinding. Ten tweede: de grote verschillen tussen scholen worden door die centrale toetsen net gemilderd. Dat is wetenschappelijk aangetoond. Dat draagt dus bij tot meer gelijke kansen en tot de bestrijding van de ongelijkheid. Ik denk dus dat dit zeker op dat vlak een absolute stap vooruit is.

Er wordt ook gesproken over draagvlak in het onderwijs. Wel, ik kom heel veel mensen tegen in het onderwijsveld en ik stel daar de gedragenheid vast. Ik weet dat er tegenstemmen zijn en dat er tegenwerking is. Ik accepteer standpunten en stellingen als ze uitgesproken worden, en vanzelfsprekend gaan wij nu in de schoot van de regering ook aan de slag met die adviezen van de SERV en de Vlor. We gaan hopelijk ook de volgende stap zetten naar een goedkeuring in de schoot van de Vlaamse Regering, en vervolgens ook naar de Raad van State, zodat enkele juridische bekommernissen misschien ook beantwoord zullen worden.

Ten gronde, dames en heren: er zijn geen duizend recepten in de strijd voor een betere onderwijskwaliteit, maar het is wel onze verdomde plicht om die recepten die de toets van de praktijk doorstaan hebben en hun deugdelijkheid bewezen hebben, prioritair te gaan invoeren in Vlaanderen. Dat gebeurt ook in de rest van de wereld, en het is onze verdomde plicht, in de strijd voor meer onderwijskwaliteit, om deze centrale toetsen in te voeren. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, nog eens: de Vlor en ook mijn fractie zeggen dat ze carrément tegen centrale toetsen zijn. Zij stellen een aantal vragen. Het is legitiem om vragen te stellen. Ja, we moeten naar het buitenland kijken, maar die buitenlandse toetsen zijn 2.0. Toetsen die minstens even goed of beter zullen zijn dan die toetsen daar, en niet min-2.0, waarbij we stappen achteruitzetten en het onderwijs een stukje gaan vernauwen omdat we heel eng zullen toetsen op bepaalde aspecten van Nederlands en wiskunde, en de rest verwaarlozen, waarbij er onderwijs zou worden gegeven in de vorm van 'teaching to the test' en het onderwijs in Vlaanderen zou worden vernauwd. Dat is een ongerustheid, een bezorgdheid die ik deel, en een bekommernis die we niet uit de weg mogen gaan. We moeten dus goed bekijken hoe en waarvoor ze worden gebruikt en wat we zullen testen. Dat zijn allemaal legitieme vragen waarover nog onvoldoende debat is geweest in dit parlement. Minister, ik zou dus willen vragen of wij een debat ten gronde kunnen voeren.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Als scholen in een grootstedelijke context, waar er een groot lerarentekort is, scholen die het moeilijk hebben om het hoofd boven water te houden, als die scholen het dan niet goed zouden doen, op welke manier zult u die dan ondersteunen? Kunnen zij dan rekenen op extra middelen en extra ondersteuning van deze Vlaamse Regering?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ja, ik heb mijn huiswerk gemaakt. Ik heb het advies van de SERV ook gelezen, en ik citeer ook. Daarin staat dat de SERV vraagt om verder onderzoek naar de impact van de toetsen en de randvoorwaarden. De SERV vraagt om omzichtigheid in de omgang met de data. De SERV zegt dat de

meerwaarde in de praktijk zal worden bewezen. Dat zijn net de punten waarover ik ook vragen heb gesteld, minister.

Bovendien vind ik dat we in dit debat ook veel te veel voorbijgaan aan wat er al is. Er wordt heel vaak gezegd dat we in Vlaanderen niet toetsen. Dit klopt niet. We starten niet van een wit blad. Dat is nefast voor het vertrouwen van de mensen die dagelijks bezig zijn met ons onderwijs. Minister, ik ben ervan overtuigd, en ik hoop dat u dat ook met mij deelt, dat leerkrachten en directeurs veel meer moeten worden gezien als de architecten van ons onderwijs, als de krachten die er effectief mee aan de slag gaan. We moeten stoppen met te vertrekken vanuit wantrouwen. Vandaar mijn vraag: welke stappen zult u ondernemen om dat wantrouwen en die bekommernissen weg te nemen?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, er is ten eerste geen wetenschappelijke consensus dat centrale toetsen per definitie leiden tot beter onderwijs. Die consensus is er niet. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

Neen, er is het onderzoek van 10 februari 2021 van een consortium, waaronder de KU Leuven en verschillende wetenschappelijke instellingen, dat zegt dat dat niet per definitie leidt tot beter onderwijs.

Ten tweede, u verwijst naar andere OESO-landen. Het is niet zo dat alle OESO-landen goed scoren in het onderwijs. Dat is net het punt! Er is geen wetenschappelijke correlatie tussen de twee.

Drie, en mevrouw Vandromme verwees er naar: er wordt heel veel getoetst in Vlaanderen. Het TALIS-onderzoek (Teaching and Learning International Survey) van 2018 zegt dat de Vlaamse leerkrachten significant meer toetsen. Het PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) zegt dat er nergens meer wordt getoetst dan in Vlaanderen. Een leerling in Vlaanderen legt gemiddeld drie- tot vijfduizend toetsen af. Er zijn gestandaardiseerde toetsen. Er zijn elf wetenschappelijke onderzoeken.

Minister, waarom gaat u niet in op het wetenschappelijke debat over wat nu exact de link is? U neemt tijd en geld weg, maar er zijn heel veel toetsen. U antwoordt er niet op.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Witte, die vraag kan ook worden gesteld in het rapport van de Vlor. Ik heb nog eens bekeken welke onderzoeken zij allemaal gebruiken internationaal, maar dat is toch ook wel beperkt.

Collega's, ouders – en dat zijn de belastingbetalers – vragen hoe het nu eigenlijk gesteld is met de kwaliteit in ons onderwijs. Als ik de doorlichtingsspiegels van de Vlaamse onderwijsinspectie bekijk van de afgelopen jaren, moet ik zeggen: 'Goed!'. Als ik de internationale vergelijkingen bekijk, moet ik zeggen dat wij keihard achteruitgaan. Onze toppresterders, maar ook onze laagste presterders. Dat moet ons zorgen baren. De ouders willen die centrale toetsen niet. Maar dan vraag ik mij wel af wat daar achter schuilgaat. Ik citeer, ook uit een recent onderzoek: "Centrale examens zijn een kostenefficiënte manier om de leerprestaties te verhogen op een sociaal faire manier."

Als dat vertrouwen zo belangrijk is, collega's, en iedereen, alle scholen en koepels, zijn ervan overtuigd dat hun onderwijs zo top is, dan zullen de resultaten van die toetsen toch ook top zijn? Waar moet men dan voor vrezen?

Minister, de vraag in tweede orde is dan inderdaad hoe we dat vertrouwen, vooral in de scholen en de leerkrachten, kunnen versterken, want daar moet het gebeuren.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt alle voordelen van de centrale toetsen nog eens opgesomd. Wees gerust, wij staan daarachter, wij onderschrijven die.

U hebt kritiek gegeven op het rapport van de Vlor, dat het te weinig onderbouwd is op juridisch vlak en dat er geen referentie is naar het buitenland. Daar kan ik u ook in volgen.

Maar wat ik u niet heb horen zeggen, is dat we hier en daar toch een beetje moeten bijsturen. U zegt dat u het zult meenemen en nog eens zult bekijken. Maar ik neem aan dat het toch nog eens grondig mag worden bekeken.

Ik heb een bijkomende vraag. Hoe zit het dan met de eindtermen? Want die toetsen zijn gebaseerd op die eindtermen. En als dat herzieningsproces niet tijdig klaar is – en in de lagere school moeten ze nog helemaal worden herwerkt – hoe gaan we dat dan doen? Zullen we rondkomen met de timing voor die centrale toetsen? Ik vrees dat het te krap wordt en dat we dat misschien beter naar september verschuiven.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, ik heb een flashback naar een eerdere discussie over de eindtermen. Minister, u zei daarnet dat u alle stakeholders op tijd hebt betrokken. Bij de eindtermen is hetzelfde gebeurd. Ik vond uw tussenkomst van daarnet trouwens een van de betere die u al hebt gegeven, want ik sluit daar eigenlijk perfect op aan. Ik vind dat er ook andere zijn, maar dat weet u. *(Opmerkingen)*

De realiteit is dat we maar om de x-aantal jaar testen. We testen alles. Constant verwachten wij kwaliteit, op alle mogelijke vlakken. En bij dat wat ervoor zorgt dat er kwaliteit is voor onze toekomst, namelijk ons onderwijs, gaan we om de x-aantal tijd meedoen aan een gestandaardiseerde proef, namelijk Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) en PISA. En dan zeggen we op het einde: 'Oei, wacht even. We hebben een probleem. We zijn ongelooflijk gezakt in die testen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we die weer omhoog krijgen?' We zijn naar Ierland geweest, we hebben daar gezien op welke manier dat moet gebeuren. Daar is de realiteit dat meten weten is. De realiteit is dat we hier een duidelijke manier moeten vinden ...

De voorzitter: Dus, uw vraag luidt? *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*.

Ja, ja, maar iedereen heeft maar een minuut, anders had u een actuele vraag moeten indienen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Daar hebt u gelijk in.

Mijn vraag is eigenlijk heel eenvoudig. We hebben het katholiek onderwijs dat er opnieuw voor kan zorgen dat we in de problemen komen, doordat we dit niet kunnen realiseren. Dit moet worden gerealiseerd voor de toekomst. Op welke manier zullen we ervoor zorgen dat we inderdaad sterk genoeg staan om dit erdoor te krijgen en het Grondwettelijk Hof mee te hebben in dit verhaal? *(Applaus van Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, zoals ik vorige week ook in de commissie heb gezegd, zijn centrale toetsen wat ons betreft een nuttig instrument of kunnen ze een nuttig instrument zijn om de kwaliteit van ons onderwijs te monitoren, op voorwaarde dat ze natuurlijk doen wat ze beloofden te doen. En heel eerlijk, daar bestaat vandaag gewoon nog te veel onduidelijkheid over. En dan zwijg ik nog over het gevaar op rankings.

De vraag die voor ons centraal staat is vooral: wat is een sterke school? Een sterke school is een school die leerlingen de grootste leersprong laat maken. En als we eerlijk zijn, is het gemakkelijker voor scholen die sowieso al veel kansrijke leerlingen hebben om ze te laten springen over een lat of nog verder, dan voor scholen met veel kansarme kinderen die dan net over de lat geraken. Dat is een betere school. Voor ons kan zo'n centrale toets echt een instrument zijn om die eindelijk de erkenning te geven die ze verdienen. Maar ook omgekeerd: de scholen die zogezegd goed zijn, of die de perceptie hebben goed te zijn, maar dat eigenlijk niet realiseren, kunnen dan worden aangepakt.

Maar de vraag is: wat betekent dat? Daar horen we veel te weinig over in het debat. Hoe zullen scholen feedback krijgen? Hoe zullen we ze daarvoor versterken? Er wordt altijd gezegd dat we daar dan mee aan de slag gaan. Maar wat betekent dat? Wat is die verplichte remediëring? En vooral: is er ook een optie dat op een dag scholen dichtgaan? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Ik overloop de vragen punctueel.

Eén: er wordt gevraagd wanneer het parlementaire debat daarover mag losbreken. Ten eerste, we zijn er nu opnieuw over bezig. Maar ten tweede, het is een ontwerp van decreet, dus dan komt het inderdaad naar de commissie en naar het parlement en mag het debat uitvoerig worden gevoerd.

Maar ondertussen zijn wij wel al bezig met het draagvlak en met ervoor te zorgen dat er vertrouwen is. Ja, heel concreet gaan wij aan de slag met het onderwijsveld, niet via de Vlor, maar via infosessies, via werkgroepen. Eerlijk waar, daar krijg ik maar enkel positieve feedback van leerkrachten en directies. Die zeggen: 'Wij zijn benieuwd, wij willen echt weten hoe wij scoren op Nederlands en wiskunde en zelfs op veel meer als het even kan, maar laat ons even kijken naar Nederlands en wiskunde, ten opzichte van vergelijkbare scholen. Dan kunnen we op regelmatige basis echt aan de slag met wetenschappelijk gevalideerde toetsen.' Daar is nu niet bepaald grote onrust over, hoor. We gaan nog veel meer infosessies en werkgroepen op dat vlak laten plaatsvinden.

Ik kom tot de vraag over en de tegenkanting tegen 'teaching to the test'. Blijkbaar geldt dat in het buitenland ook niet, het is enkel voor Vlaanderen een groot bezwaar. Het gaat enkel over Nederlands en wiskunde, de basisvakken, de essentiële vakken. Als er dan door die toetsen een beetje meer aandacht naar Nederlands en wiskunde gaat: toppie, goed hé! Daarenboven is dat weer typisch een argument dat blijkbaar enkel geldt voor onze Vlaamse toetsen maar niet voor de toetsen die vandaag bestaan, want de interdiocesane proeven focussen veelal ook maar op twee vakken en op een derde optievak. Is daar dan geen 'teaching to the test'? Neen, het is enkel voor die Vlaamse toets maar niet voor de eigen toets. Die is keigoed! Maar een centrale toets? Ja, dat is juridisch toch problematisch.

Er wordt ook iets gezegd over de timing. Voor alle duidelijkheid: de toetsen worden nu eigenlijk al klaargemaakt en wij focussen op de invoering in april-mei 2024 – er is dus afdoende tijd – en een kalibratieoefening bij 21.000 leerlingen in

2023. Als er geen andere stokken in de wielen worden gestoken, is die timing normaal gezien heel haalbaar.

De taakbelasting is ook weer zo een selectief argument. Dat geldt blijkbaar wel als argument voor de centrale Vlaamse toetsen maar niet voor de eigen toetsen, terwijl de centrale toetsen digitaal worden afgenomen en automatisch gecorrigeerd. De bijdrage van de school bestaat erin om de toets af te nemen. Dat is het. Die taakbelasting valt wel mee. Blijkbaar geldt dat argument dan niet voor de bestaande toetsen, de OVSG-toets (Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten) of de interdiocesane proeven. Wel, daar geldt zelfs een beetje meer taakbelasting dan met de introductie van de Vlaamse toetsen.

We hebben inderdaad een budget voorzien en dat wordt dan omschreven als een grote hap uit het onderwijsbudget, 13,5 miljoen euro voor vijf jaar. Dat is nog geen 3 miljoen euro per jaar, in verhouding tot een onderwijsbudget van 15 miljard euro. Als dit een bijdrage kan leveren aan de onderwijskwaliteit, dan denk ik: 'Money well spend'. Amai. Nog geen 3 miljoen euro per jaar in een budget van 15 miljard euro. Als dat zelfs maar in uw meest pessimistische vooruitzichten een kleine bijdrage levert aan onze onderwijskwaliteit, dan zijn dat goed bestede centen, denk ik dan.

Men vroeg zich ook af of men dat in het vierde leerjaar wel digitaal zou kunnen. Wel, onze peilingen die we zelf al jaar en dag organiseren, doen we ook in het vierde leerjaar, ook digitaal. Dat is dan geen probleem. Zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan wat betreft de tegenkantingen.

Maar goed, we gaan ermee verder. Maar wees u er allemaal wel van bewust dat wat wij gaan invoeren, bestaande praktijk is, waarbij we kunnen leren uit het buitenland. Wij zijn ten opzichte van de rest van de wereld het dorp van Asterix, maar zonder toverdrank. Wij hadden een toverdrank als Vlaamse natie, onze onderwijskwaliteit, die ons welvaart en welzijn gebracht heeft, waarvan wij vandaag nog profiteren. Dat was onze toverdrank. Dat vat raakt leeg en dat moeten we vullen. We moeten opnieuw investeren in die onderwijskwaliteit. Er zijn geen duizend recepten, maar er is een recept dat zijn deugdelijkheid heeft bewezen in het buitenland. Dus laat ons in het dorp van Asterix ook die Vlaamse toetsen invoeren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dat moet de N-VA-definitie van democratie zijn, dat u zegt: het debat mag hier gevoerd worden, maar we gaan ermee vooruit en we zijn al informatiesessies aan het geven, en iedereen is laaiend enthousiast. Dat vind ik een vreemde manier van inspraak en democratie in dit parlement. *(Opmerkingen bij de N-VA. Applaus bij Groen)*

Ten gronde, minister: je kunt dat minimaliseren, maar er zijn 18 van de 22 onderwijspartners – die vertegenwoordigen hun achterban, dat zijn koepels, dat zijn vakbonden – die zeggen dat zij dat niet zien zitten, dat ze heir fundamentele vragen en opmerkingen bij hebben. Wat gaat u doen? Gaat u nog een keer dezelfde fout maken en lijnrecht tegen de onderwijspartners die uw beleid moeten uitvoeren gaan staan, de messen trekken, op oorlogspad gaan? Of gaat u samenwerken om tot iets te komen dat gedragen is en waar je resultaat kunt boeken? Wat zal het zijn, minister? *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, in het regeerakkoord staat er expliciet – en ik hoop het u wellicht niet voor te lezen – dat er gewerkt wordt aan een decretale basis voor Vlaamse toetsen, net om een antwoord te bieden op alle vragen die er

zijn. En u haalt het eigenlijk zelf al aan: we zijn er al mee bezig. Er zijn al allerlei operationele en financiële keuzes gemaakt.

Maar, collega's, sta het mij toe, en ik heb het al vaak gezegd: operationalisering komt na de goedkeuring van een decreet. Ik denk, minister, dat dat echt het probleem is: het draagvlak dat wat zoek is. En als ik, samen met u, wil hopen dat die Vlaamse toetsen echt willen landen, dat we echt willen hebben dat ze ontwikkelingsgericht zijn, dat we echt willen dat scholen effectief groeien op het vlak van kwaliteit en kwaliteitszorg, dan is het echt broodnodig dat u echt luistert naar de onderwijsactoren. *(Applaus bij cd&v, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, er zijn geen duizend recepten om de onderwijskwaliteit te verbeteren, daarover zijn we het eens. Maar als er, mijns inziens, een belangrijk recept is, dan is dat een leerkracht voor de klas die tijd heeft om les te geven. Daarover zijn we het toch ook eens? En nu doet u hier alsof de toverdrank de centrale toetsen zijn. Daarover is geen wetenschappelijke consensus.

Weet u wat ik erg vind, minister? Als er een duidelijke lijn is in uw beleid, dan is het dat u niet luistert naar het werkveld. We hebben heel de discussie gehad over de eindtermen: het is in uw gezicht ontploft. We hebben heel veel discussie gehad over kleutertjes een jaar laten overdoen in de kleuterklas: het zal in uw gezicht ontploffen. En we hebben nu een discussie over die centrale toetsen. De strategische onderwijsraad van uw eigen ministerie zegt dat ze dit geen verstandig idee vinden. En u balanceert alle argumenten van tafel op een paar minuten. U zegt in de pers dat een deel van het veld in een kramp schiet als je iets probeert te doen aan de onderwijskwaliteit. Minister, dat is geen inhoudelijk debat. Ik verzoek u, ik vraag u om in te gaan op de inhoud en voor een keer de communicatie achterwege te laten. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's parlementsleden, collega's ouders, het is niet meer dan normaal, denk ik, dat wij ook proberen om die onderwijskwaliteit te monitoren met onze eigen instrumenten. En dat is wat deze Vlaamse toetsen gaan doen in het volledige verhaal. Ik hoor hier collega's oproepen om naar het Vlor-advies te luisteren. Maar er zijn ook mensen die hebben tegengestemd. Daar moet dan niet naar geluisterd worden of hoe moet ik dat begrijpen?

En ik vind het zeer goed, minister, dat u inderdaad met het veld aan de slag gaat. Want als u dat niet zou doen, zou hier de kritiek zijn dat de minister niet met het veld aan de slag gaat. Dan gaat het over draagvlak. En het draagvlak, collega's, dat is daar waar onderwijs gebeurt: de school en de klas. En ik hoop dat diegenen die als actor in de Vlor zitten hun oor te luisteren leggen bij de school, de leraar en de klas, en dat zij daar meebouwen aan draagvlak en niet de boel opstoken tegen dit instrument, dat handig is voor scholen, voor leerkrachten, voor ons als parlement, voor ons allemaal. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende antwoorden.

Als Vlaams Belang hebben wij geen probleem met de grondwettelijke vrijheid van onderwijs, want die heeft onze scholen in het verleden een stuk beschermd tegen progressieve onderwijsideeën van bepaalde van uw voorgangers. Maar het is

geen vrijbrief om te blijven pappen en nathouden in tijden van decennialange kwaliteitsdaling. En de Vlaamse centrale toetsen zien wij zeker als het essentiële onderdeel van de remedie, niet enkel voor de Vlaamse belastingbetaler – meer transparantie, waar voor zijn geld – maar vooral om de scholen een instrument te geven om de koe bij de horens te vatten.

Vrijheid betekent ook verantwoordelijkheid en verantwoording.

Ik wil eindigen met een citaat van Dirk Van Damme van deze week: "De samenleving heeft vertrouwen in het onderwijs, maar als dat op los zand is gebouwd, is het niet duurzaam." In de mist verder rijden helpt niemand, niet onze Vlaamse samenleving, niet onze scholen en vooral niet onze leerlingen zelf. (*Applaus bij het Vlaams Belang en van Gwendolyn Rutten*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende agressie in het amateurvoetbal

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Minister, we zijn 7 speeldagen ver en ondertussen zijn er al 190 gevallen van agressie in het amateurvoetbal gemeld. Dat konden we deze ochtend horen in de media. Het gaat zowel over verbale als over fysieke agressie op en naast het terrein.

Er zijn toch al heel wat campagnes gevoerd. Denk maar aan de campagne #doedegijdathuisook, initiatieven van fair play en de fairplaycompetitie. Ondanks die bestaande campagnes blijven de meldingen echter oplopen. Er moet dus eigenlijk nog wel wat meer gebeuren. Er moet breder worden ingezet op sensibilisering, maar ook op het attenderen op normen en waarden, zeker ook in de sportwereld.

Ook in het professioneel voetbal lopen er een aantal maatregelen, op federaal niveau dan. Collega Franky Demon heeft bijvoorbeeld een wetsvoorstel ingediend tegen geweld tegen stewards. Ook heeft minister Verlinden in mei een campagne gevoerd, getiteld 'Samen voor veilig voetbal'. Ik denk dat ook in die sector bewustwording echt wel belangrijk is en dat wij daartoe ook ons steentje moeten bijdragen.

Voetbal Vlaanderen heeft ondertussen ook laten weten dat ze zich bewust zijn van het probleem en dat ze hier zeker ook aan willen meewerken.

Minister, vandaar heel concreet mijn vraag aan u: welke initiatieven gaat u nemen, samen met Voetbal Vlaanderen, om de agressie in de voetbalsector te verminderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Agressie of elke vorm van grensoverschrijdend gedrag kunnen we natuurlijk niet dulden. Daarom gaan we daar in het sportbeleid – vind ik – heel actief mee aan de slag. In eerste instantie doen we dat algemeen: we hebben aan sportfederaties als voorwaarde opgelegd om te worden gesubsidieerd dat er een integriteitsbeleid moet worden gevoerd, dat men moet werken met gedragscodes, dat men moet werken met contactpersonen, de zogenaamde aanspreekpunten integriteit (API's).

Heel specifiek wat voetbal betreft: voetbal is natuurlijk een brede volkssport. Om u een idee te geven, er worden in Vlaanderen jaarlijks enkel al op amateurniveau 250.000 wedstrijden gespeeld. Het voetbal rapporteert ook over alle incidenten, met een vaste periodiciteit. Vandaar natuurlijk dat er ook meer melding wordt gemaakt en dat het soms wel wat meer aandacht krijgt. Wat dat rapporteren betreft: het gaat over 0,3 procent van die 250.000 wedstrijden op jaarbasis. In 0,3 procent van de gevallen wordt er melding gemaakt van een probleem van welke aard ook. Ik zeg niet dat het dan gaat over agressie. Dat is gewoon een probleemmelding. Maar goed, dat is zelfs nog te veel in verhouding, en we willen dat cijfer naar beneden krijgen. Ik heb wat dat betreft in Voetbal Vlaanderen gelukkig echt een goede, proactieve partner.

Naast die algemene maatregel die geldt voor alle sportfederaties, zijn er specifieke maatregelen voor Voetbal Vlaanderen. Zij hebben zelf een actieplan uitgewerkt, onder de noemer #doedegijdathuisook. Dat is echter nog maar net uitgerold, en sommige aspecten moeten nog worden uitgerold in de praktijk. De introductie van de fairplayouder is ook nog maar net gestart. Verder komt er een fairplayrangschikking naast de puntenrangschikking. Ook zijn er de duizend aanspreekpunten, de integriteitsverantwoordelijken, en er volgt nog een sensibiliseringscampagne. Je kunt dus veel zeggen en kritiek geven op voetbal, maar het is wel bij voetbal dat bij uitstek het voortouw wordt genomen wat de problematiek betreft.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Minister, dank u wel. Ik ben het zeker met u eens als u zegt dat agressie nergens op haar plaats is, dus ook niet in de voetbalwereld. Ik wil ook zeker de voetbalsector niet viseren. Het is echter natuurlijk wel belangrijk om een goede samenwerking met Voetbal Vlaanderen – en u geeft aan dat u die hebt – te blijven hebben om toch ook die 0,3 procent probleemmeldingen te kunnen wegwerken. Daarvoor dus zeker ook onze steun.

Maar we zien ook natuurlijk, minister, dat er door corona een breder maatschappelijk probleem van agressie gekomen is, dat mensen veel mondiger geworden zijn. Dat uit zich dan ook al eens tijdens een voetbalmatch. Is het misschien mogelijk om met de minister van Samenleven eens een bredere sensibiliseringscampagne op te zetten om een aantal aspecten van sport, spel, samenleving en gezin onder de aandacht te brengen?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, er zijn nieuwe functies in het voetbal zoals de fairplayouder. Daarmee wil Voetbal Vlaanderen het jeugdvoetbal sensibiliseren rond kwetsend gedrag. Zoals u al zei is er ook het actieplan: #doedegijdathuisook. Dergelijke campagnes blijken geen vruchten af te werpen, het wordt blijkbaar zelfs erger. Natuurlijk zijn die campagnes nog niet zo lang bezig, u verwees er ook naar. Iedere vorm van agressie is er uiteraard een te veel, maar is er echt een zwaar probleem in het voetbal? U relativeerde het zelf met die 0,3 procent.

Hebt u indicaties dat er in andere sporten gelijkaardig wangedrag voorkomt?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, minister, Rinus Michels zou gezegd hebben – het kwam niet van hem, maar hij maakte het wel bekend –: voetbal is oorlog. Ik zou eerder zeggen: voetbal is ook passie. Dat blijkt inderdaad als je naar het gedrag van spelers en soms ook supporters kijkt, dat steekt daar schril bij af. Ik wil zeker een lans breken om het beleid verder te zetten. Kunt u in decreten en

dergelijke onderstrepen dat we wat Voetbal Vlaanderen nu doet echt ondersteunen? Ik dank de collega voor de vraag, op die manier komt dat hier weer in de actualiteit. Ze moeten dezelfde weg blijven opgaan. Het is aan eenieder op en langs het veld om de knop om te draaien. Ik ben zelf voetbalsupporter, je bent rap geneigd om eens iets te roepen; daarom niet direct lelijke woorden, maar iets als 'scheidsrechter, wat doe jij nu weer?'. Dat is dan nog braaf. *(Gelach)*

De voorzitter: Mijnheer Van Dijck, uw spreektijd is om.

Kris Van Dijck (N-VA): Persoonlijk feit, voorzitter! Ik geef toe, ik heb zondag op een bepaald moment gezegd: 'Scheids, wat doe je nu?'. *(Opmerkingen)*

Dat moet het gedrag van eenieder zijn en ik zou zeggen met Voetbal Vlaanderen: laat ons die weg verder volgen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, we hebben hem gevonden: de meest beschaafde voetbalsupporter in Vlaanderen. *(Gelach)*

Ik zou erbij willen zitten om het te geloven.

Ik sluit me wel graag aan bij de zeer terechte vraag van collega De Rudder. Minister, u hebt allebei gelijk. Het gaat over een zeer beperkt aantal, u zegt 0,3 procent, vanmorgen sprak men over 1 procent van het aantal wedstrijden. Maar Voetbal Vlaanderen zegt ook wel dat er een onmiskenbare stijging is van het aantal gevallen en dat dit heel opvallend is. Ze verwijzen zelf ook naar de psychologische effecten na corona. Alle experts hebben tijdens corona aangehaald dat de pandemie een effect zou hebben op de samenleving. Dat zouden we pas zien na de pandemie. Dat merken we nu dus op de sportvelden. Het probleem met die vormen van agressie is de impact op de kinderen, op de omstaanders, op de vrijwilligers. Daarvan moeten we wel de kentering inzetten, anders krijgt het grotere gevolgen die we toch proberen te vermijden. Voor wie dat meemaakt, is de hele week om zeep. Het blijft nazinderen in de volgende matches.

Minister, ik sluit aan bij mevrouw De Rudder. Kunt u samenzitten met uw collega's, met om het even wie, en voor een plan zorgen om ook in de sport de effecten op het mentaal welzijn van corona beter in kaart te brengen?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, voorzitter. Minister, de verhalen rond agressie, discriminatie en geweld in amateur- en jeugdvoetbal zijn niet nieuw maar ze worden steeds erger. We kunnen natuurlijk blijven campagnes lanceren, fairplayouders aanstellen, en dat is ook nodig. Maar zolang agressie en geweld op en rond die voetbalvelden niet keihard worden aangepakt, gaan ze niet stoppen.

Onze jeugdvoetballers zien vaak op heel jonge leeftijd al het gedrag van racisme en discriminatie en horen termen die niet op een veld horen en ze nemen dat vaak mee naar het volwassen voetbal. Het moet duidelijk aan het verstand van de ouders gebracht worden dat dat niet hoort bij sport. Het is juist dat dossiers worden opgesteld maar we moeten durven benoemen dat het probleem bij de bestraffing zit. Er worden zelden grote boetes uitgeschreven voor dergelijk zwaar gedrag. Er zijn zelden wedstrijden zonder publiek en het gaat elk weekend over minimum 25 meldingen van zware agressie.

– *Joke Schauvliege, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Dus we proberen het hier te minimaliseren. Maar het gaat niet, zoals de collega beweert, over het tegen een scheidsrechter zeggen dat hij niet juist bezig is. Nee, ik heb het over zware agressie met 25 meldingen elk weekend. Ik heb dan ook één vraag voor u, minister. Wanneer gaat u stoppen met enkel en alleen van die campagnes op te zetten, en gaat u ook eens pleiten voor zware straffen bij racisme, geweld en discriminatie? Dank u. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als eerste is het misschien belangrijk om mee te geven of dit uitzonderlijk is of dat we dit ook aantreffen in andere sporten. Ik kan wel zeggen dat de conclusie van een recente Nederlandse studie over het voorkomen van agressie in alle teamsporten was dat in vergelijking met de precoronaperiode nu meer mensen een korter lontje hebben.

Ten tweede, uw concrete vraag naar een campagne is al ter harte genomen. In het kader van het actieplan #doedegijdatthuisook wordt dit najaar een sensibiliseringscampagne uitgerold. Ten derde vind ik de ouder- en supporter-betrokkenheid waarop Voetbal Vlaanderen inzet wel ook heel belangrijk. Dat vind ik heel goed. Dat gaat over responsabilisering, ook van de mensen langs de kant.

Tot slot wil ik nog even meegeven dat, wat mij betreft, de verantwoordelijkheid van de topsporters nog meer aandacht zou mogen krijgen. Ze hebben een voorbeeldfunctie, zowel in negatieve als in positieve zin. Wij stellen altijd een trickle-downeffect vast. Wanneer je bepaalde handelingen of agressie-uitingen ziet in het topvoetbal, dan zie je ook onmiddellijk de week daarna bij de jeugdwedstrijden het effect ervan in bepaalde gebaren die worden gemaakt of gekopieerd door onze jonge spelertjes. Dus ik denk dat op dat vlak onze topsporters echt goed moeten zijn doordrongen van het idee dat ze niet alleen met hun goede handelingen en prestaties inspirerend werken, maar ook met hun negatieve gedragingen. Daar moeten we verantwoordelijk voor zijn.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Tot slot, iedereen is wel gepassioneerd bezig. De heer Van Dijck getuigde over zijn eigen agressie afgelopen zondag. Ik zou niet weten waar hij zich benadeeld voelde door een scheidsrechterlijke dwaling. Ik kan me niet voorstellen dat u zich enigszins bekocht voelde. Het is uiteindelijk 0,3 procent, dat is nog altijd te veel. Wij werken eraan. Maar ik moet echt erkennen dat we met Voetbal Vlaanderen op dat vlak tot op heden de meest vooruitstrevende sportfederatie zijn. (*Applaus van Kris Van Dijck. Gelach*)

De voorzitter: Mevrouw de Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Dank u wel minister, ook voor uw hoopgevende antwoorden. U gaf aan dat die voorbeeldfunctie een heel belangrijk element is en dat ondersteunen wij ook. We moeten iedere vorm van agressie zeker verbannen. Vanuit onze partij pleiten we zeker ook voor veiligheid op en langs de voetbalvelden, en dat natuurlijk op alle niveaus en voor iedereen, zowel in het professioneel als in het amateurvoetbal. Laat ons hopen dat de goede samenwerking met Voetbal Vlaanderen die er op dit moment is, en de bestaande en de komende campagnes alleen maar hun vruchten op het terrein zullen afwerpen. Zo kunnen we toch opnieuw die agressie uit de sportwereld krijgen. Dan kunnen we nog veel genieten van heel veel mooie voetbalmatches waarin het spannend kan zijn maar waarin het vooral veilig moet zijn en waarin het vooral respectvol moet zijn ten opzichte van elkaar. Dank u wel. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bescherming van alle natuur in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, Vlaanderen beschikt over Europees beschermdde natuur, over topnatuur. Dat is natuurlijk iets om trots over te zijn. U doet uw best om die natuur te verbeteren en te beschermen, zoals Europa ons dat vraagt. Dat kan ik alleen maar toejuichen. Want het gaat niet goed met die natuur in Vlaanderen. Verbeteren en beschermen is ook iets dat we van een minister van Natuur kunnen verwachten.

Maar, minister, we hebben veel meer natuur dan alleen die topnatuur. En die andere, eerder gewone natuur, die is vogelvrij. Ik geef u daar twee voorbeeldjes van. Nog altijd wordt in 90 procent van de aanvragen tot ontbossing in woon- en industriegebied een positief advies afgeleverd door de Vlaamse administratie. Ik vroeg de cijfers op en het blijkt dat vorig jaar ongeveer 40 kilometer haag en heg zomaar is verdwenen uit ons landschap. Het werd illegaal vernietigd.

De topnatuur is natuurlijk superbelangrijk, maar de gewone natuur is ook zeer kwetsbaar. Het beleid dat op dit moment door deze regering wordt gevoerd, schiet op vlak van bescherming van de gewone natuur, tekort. Dat is nochtans zeer belangrijk want u kunt maar de topnatuur beschermen als u ook inspanningen levert voor alle natuur. Mijn vraag is dan ook de volgende, minister.

Welke inspanningen zult u leveren om alle natuur in Vlaanderen te beschermen, niet alleen de Europees beschermdde natuur? Zult u uw administratie – het Agentschap voor Natuur en Bos, dat toch de behoeder van alle natuur in Vlaanderen zou moeten zijn – de opdracht geven om ook buiten de topnatuur een beleid te voeren, zodat alle natuur in Vlaanderen beschermd is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Schauvliege, in uw vraagstelling die ik ontvangen heb verwijst u naar een opiniestuk in De Morgen van twee milieujuristen, maar u moet de volledige waarheid zeggen. Een van die juristen is ook een schepen van Groen. Kwestie dat we ons aan de feiten houden vandaag. *(Applaus bij de meerderheid)*

Zeggen dat we de natuurzorgplicht van het artikel 16 dat in ons Natuurdecreet ingeschreven staat niet naleven, klopt niet. Ik kan u tal van voorbeelden geven. Denk bijvoorbeeld aan de verschillende aanvragen voor veehouderijen die we geweigerd hebben op basis van dat artikel 16, natuurzorgplicht. Het gaat daar niet allemaal over Europese topnatuur. Het gaat daar ook over gewone natuur. Denk ook aan de beoordeling rond die gascentrales. De laatste keer, bij de gascentrale van Engie, ging het over natuurzorg, waardoor we dat hebben geweigerd.

In dat kader wil ik erop wijzen dat lokale besturen ook vaak beslissingen nemen. Ik verwijs naar Gent, waar u ook in het bestuur zit. Het Sterrebos en de Wondelgemse Meersen zijn er van cruciaal belang. Het gaat over een kostbaar stuk natuur waarvoor uw partijgenoten een gunstig advies hadden verleend waardoor wij, toen het dossier in beroep is gekomen, hebben gezegd 'neen, we gaan dat niet doen'.

Dus zeggen dat we niets doen, klopt niet. Maar dat we nog werk hebben, daar ben ik het mee eens. En dan vergeet ik nog te vermelden: stikstof ...

De voorzitter: Dat kunt u straks nog doen.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, 40 hectare haag en heg die verdwenen is op een jaar tijd, dat kan toch wel tellen, zou ik denken. Mijn vraag is vooral: welk beleid zult u voeren om ervoor te zorgen dat we dat niet meer tegenkomen?

U lanceerde in het regeerakkoord een oproep voor Vlaamse parken en landschapsparken. In die Vlaamse parken wordt natuur gerealiseerd, in de landschapsparken wilt u de focus leggen op het beschermen van landschap. In totaal zijn er dertien kandidaturen. Daarvan zijn er tien in Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant; drie in Oost- en West-Vlaanderen. Minister, dat decreet is er nog altijd niet. Welke inspanningen zult u leveren? Wanneer komt dat decreet, en zal het ertoe bijdragen dat die natuur, de hagen en heggen waarover ik het heb, al die natuur in dat landschap, beschermd zal zijn, zodanig dat we volgend jaar, in plaats van 41 hectare minder, net hagen en heggen bij krijgen? Welke inspanning zult u leveren? (*Applaus van Stijn Bex*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, u weet: als het over natuur en natuurbeleid gaat, dan ben ik het heel vaak eens met uw woorden. Ik kan me in veel gevallen zelfs aansluiten bij de voorbeelden die u geeft ter illustratie van waar u die woorden in de praktijk brengt. Alleen zijn we stilaan ruim over de helft van deze legislatuur. Of die milieujuristen lid zijn van Groen of van iemand anders, verandert de wet niet, maar het verandert vooral ook de cijfers niet. We zijn stilaan op het moment dat we naar het nettoresultaat zullen kijken van wat u hebt gerealiseerd met die woorden. Dan gaan we niet meer over casussen en over voorbeelden in deze of gene zijn stad of gemeente spreken, maar over het totaal.

Is er inderdaad beschermde natuur bij gekomen? Is er minder dat verdwijnt? Wordt er minder gekapt? Wordt er minder legaal en illegaal verwijderd? Die 4000 hectare bos die we bij zouden krijgen, staat die er stilaan, of zijn we nog altijd maar aan een fractie daarvan? Met andere woorden, minister, ik doe een oproep. Ik zou graag hebben dat u naar het nettoresultaat kijkt, de cijfers op tafel legt, in plaats van er met kleine voorbeelden altijd onderuit proberen te muizen. (*Applaus van Maxim Veys en Steve Vandenberghe*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u, minister. Het regeerakkoord is heel duidelijk. Er zijn ambitieuze doelstellingen op het vlak van natuur, ook op het vlak van extra opnames in natuurbeheer, ik dacht 20.000 hectare. Er is extra aandacht voor bossen, natte natuur, waterrijke gebieden en de groenblauwe dooradering die we extra willen. Het regeerakkoord is daar heel ambitieus over.

Uiteraard steunen we u volop in dat beleid. Ook wij zijn natuurlijk geïnteresseerd – en ik denk dat we dat in onze commissie zeker eens kunnen aankaarten, of er een gedachtewisseling over houden – om eens te zien waar we de dag van vandaag staan. Ik denk in ieder geval dat we heel duidelijke en goede beslissingen hebben genomen, en we kijken uit naar het resultaat.

Als ik toch nog een vraag mag stellen voorzitter ...

De voorzitter: Absoluut.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik denk dat het ook belangrijk is om toekomstgericht meer aandacht te geven aan het natuurinclusief bouwen, dus zo bouwen

dat we nog meer respect hebben voor de bomen die er staan. Ik zou graag willen weten welke acties toekomstgericht zullen worden genomen om meer bomen te sparen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, natuurzuinig zijn is heel belangrijk. Maar er is ook een transversaal gegeven. Dat wil zeggen: we hebben het deze morgen en ook gisteren gehad over zwerfvuil en sluikstorten. Het heeft allemaal te maken met hoe wij hier leven in Vlaanderen. Dan is mijn vraag: hoe gaat u dat doen met het bevolkingsaantal? Er komt alleen maar bij. Met auto's? Er komen er alleen maar bij. De wegen, industrie, energie ... Er wordt elke keer meer ruimte ingenomen. Wat zult u daartegen doen, om toch zekerheid te geven aan de mensen die hier al wonen? Kunnen we ook iets ondernemen en daar is een keer een stop op zetten om te vermijden dat we meer en meer bevolking krijgen in Vlaanderen? We zijn al klein genoeg.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil me graag aansluiten bij deze vraag omdat het duidelijk mag zijn dat natuur en bescherming van natuur belangrijk is; ik denk dat iedereen heel duidelijk is in dat standpunt. Natuurlijk leeft men in het maatschappelijk gegeven en zijn er verschillende maatschappelijke uitdagingen waarop antwoorden moeten worden geboden. Soms zorgt het fragmentarisch eruit pikken van het een of het ander ervoor dat we in een andere context denken.

Collega, u zei dat er geen bescherming is voor natuur. Ik moet vaststellen dat soms zelfs bedrijven die aan zelfrealisatie van natuur doen, de volgende dag ermee worden geconfronteerd dat een vergunning niet meer wordt afgeleverd. Met andere woorden, er is dan weer een heel sterke bescherming voor bijgecreëerde natuur. Ook daar denk ik dat we eens moeten over nadenken.

Minister, ik wil u uitnodigen – en ik heb begrepen dat ook collega Steenwegen vanmorgen in het debat heeft aangegeven daar ook mee over te willen nadenken – om het debat te voeren over hoe scherp soms decretaal uitspraken worden gedaan over bescherming van natuur, en dat binnen een integrale visie.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat we zoveel mogelijk natuur moeten bewaren, daarover zijn we het min of meer eens. We kennen het verhaal van de poldergraslanden en van de zonevreemde bossen. Mensen krijgen wel eens de indruk dat er meer natuur is dan er natuur bij komt, maar dat is natuurlijk niet zo. Wel verhoogt de kwaliteit ervan en verbetert de bescherming.

Tegelijkertijd zijn we er nog steeds niet in geslaagd om de oppervlakte die we vijftig jaar geleden als natuur in de gewestplannen hebben bestemd, ook echt voor natuur te bewaren. Ik hoop dat we er op een bepaald moment wel in slagen om die balans goed te krijgen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik dank jullie voor de vele vragen.

Ik wil toch heel duidelijk zeggen dat onze wetgeving heel duidelijk is als het gaat over natuurbescherming. Ik pas die wetgeving dan ook consequent toe. Ik denk dat het ook logisch is dat we dat doen en dat ook alle lokale besturen dat doen.

Ik wil er ook op wijzen dat we eind dit jaar ongeveer 100.000 hectare natuur onder effectief natuurbeheer gaan zetten. Dat betekent dat er beheersplannen

voor moeten komen, dat er toegankelijkheidsregels voor zullen komen. Het gaat ook over het beschermen van de natuur.

Het houtkantenplan is ook opgesteld door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en is zo goed als klaar.

Het parkdecreet, mevrouw Schauvliege, staat ook op de agenda van de regering voor deze vrijdag.

Als er natuur is, moet men ook handhaven. Ik blijf dat belangrijk vinden. Er zijn 33 natuurinspecteurs. De historische achterstand is weggewerkt. Er zijn ook nog 6 extra inspecteurs aangeworven. Als ze stuiten op illegale boskap of natuur die illegaal is verdwenen, dan wordt er een herstelmaatregel opgelegd.

U zegt dat er niets is gebeurd voor de Blue Deal. Het is ongezien wat deze regering daarvoor heeft gedaan. Twee jaar geleden zijn we ermee gestart. Bij de begrotingsbesprekingen hebben we beslist om nog eens 150 miljoen euro vrij te maken om werk te maken van die groenblauwe dooradering.

Collega De Vroe heeft verwezen – terecht – naar de natuurinclusieve ontwerpen die ook in het klimaatadaptatieplan zitten. Nog niet zo lang geleden heeft de regering dit goedgekeurd.

Mevrouw Schauvliege, ik vind het ook jammer dat u doet alsof het Agentschap Natuur en Bos zomaar alles gunstig adviseert. Dat is niet altijd het geval. Soms gaat het bijvoorbeeld over een stuk grond, een bouwgrond gekocht door een jong koppel. Vindt u dan dat het agentschap hen dat moet ontzeggen? Ik zou dat wel eens willen weten.

We hebben wel met het Agentschap Natuur en Bos samengezeten en gezegd dat de adviesverlening wat accurater mag. Ik denk dat ze dat het laatste halfjaar ook wel doen.

Ten slotte, als het gaat over de bescherming van de natuur, denk ik dat nog geen enkele regering het heeft aangedurfd om de stikstofproblematiek aan te pakken. Deze regering wel. We hebben al een grote stap voorwaarts gezet. Nederland kijkt ook naar ons voorbeeld. Er is nu een openbaar onderzoek en we zijn de bezwaren aan het verwerken. Ik hoop om tegen het einde van het jaar ook dat dossier af te ronden. Het is toch wel een historische doorbraak. Waarom doen we dat? Net om de natuur die er is in Vlaanderen, te beschermen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, uw antwoord toont net aan wat ik wil aanklagen, namelijk dat u heel veel inspanningen doet om die topnatuur – de Natura 2000-gebieden en de habitatrichtlijngebieden – te beschermen en dat is goed. Daarin steunen wij u. Maar de natuur die daar niet onder valt, wordt op dit moment onvoldoende beschermd. U zegt dat het ANB zijn werk goed doet. Zij zullen zeker op het vlak van topnatuur hun werk zeer goed doen, maar ik stel toch nog altijd vast dat er 200 hectare per jaar ontbost wordt met toestemming van het ANB. Dat gaat ook over bos dat waardevol is. Daarover gaat het, minister. U moet een beleid ontwikkelen dat niet alleen georiënteerd is op die hele waardevolle topnatuur, maar ook op de gewone natuur net omdat die topnatuur daar baat bij heeft. Minister, ik roep u dus op: sloop de muren tussen die verschillende soorten natuur en zorg ervoor dat alle natuur in Vlaanderen beschermd is.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over klachtenbehandeling bij energieleveranciers

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (Vooruit): Minister, er zijn deze dagen twee soorten van klanten bij energieleveranciers. Een soort zit al maanden met angst voor de toekomstige factuur. Die betaalt nog voorschotten, maar twijfelt op dit moment of de eindafrekening hoog, heel hoog of extreem hoog zal zijn en pijn zal doen. Er is een tweede soort, dat zijn mensen die vandaag al een voorstel gekregen hebben om het voorschot aan te passen. Ik denk niet dat er bij iemand een voorschot was dat goedkoper was dan het vorige. Dat is in een aantal gevallen zeer hoog, maar uitlegbaar. In een aantal gevallen is het ook extreem hoog omdat – dat is ondertussen wel duidelijk – een aantal leveranciers bezig zijn met geld op te halen bij hun cliënten omdat ze cash nodig hebben en eigenlijk al een voorafname nemen op mogelijke toekomstige hoge energieprijzen. Dat is op zich ook een verwerpelijke praktijk, maar dat valt een beetje buiten deze vraag.

De logische reactie van heel veel mensen op die berichten is natuurlijk om informatie in te winnen, contact op te nemen met de leverancier en te vragen wat ze kunnen verwachten. Wat zijn de problemen? Wat zijn de redenen? Daarbij stellen we vast dat die mensen massaal op chaos of op een muur botsen.

Op zich is dat gezien de grote drukte ergens wel begrijpelijk. Maar als ik aan de andere kant naar de V-test kijk, dan zie ik dat de VREG daarin bijvoorbeeld dienstverlening als een criterium opneemt. Als ik naar Nederland kijk, dan zie ik dat het ACM (Autoriteit Consument & Markt) daar bij het afleveren van leveringsvergunningen het criterium dienstverlening aan de klant als een criterium meeneemt.

Ik wil met mijn vraag niet zeggen dat het allemaal uw schuld is, maar ik stel vast dat bij het afleveren van leveranciersvergunningen in Vlaanderen blijkbaar het criterium klantvriendelijkheid, dienstverlening of toegankelijkheid ofwel niet voldoende gedefinieerd is ofwel niet voldoende gehandhaafd is. In ieder geval is de situatie zoals ze nu is onaanvaardbaar. Welke van de twee is het?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik deel uw mening. Vandaag ontvangen we twee soorten klachten, zowel via de Vlaamse 1700-lijn, het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en Fluvius, maar ook via de Vlaamse Ombudsdienst en de federale collega's. Enerzijds gaat het over de voorschotten. Ten tweede is het inderdaad zo dat men niemand aan de lijn krijgt als men belt naar de energieleveranciers.

Wat wij altijd doen, wat de praktijk is en we hebben daar ook nog eens met de VREG contact over gehad: zij zeggen dat als er klachten zijn – en dat is de bevoegdheidsverdeling in dit land – over het netbeheer of over de Vlaamse openbare dienstverlening, dat zij dan optreden. Als het gaat over consumentenbescherming, dan treden de federale collega's op. We hebben in het verleden altijd goed samengewerkt en dat nog altijd zo. Collega De Bleeker heeft heel terecht vanuit Consumentenbescherming gezegd dat zij dit niet meer pikt en dat zij zal optreden. We hebben ons daar ook achter geschaard. Wij hebben ook gezegd dat als er informatie nodig is, als we iets bijkomend kunnen doen, dat we dat dan ook graag zullen doen.

We zien dat ook bij de Economische Inspectie. Als we vroeger bij een energieleverancier zaken zagen die niet koosjer waren dan speelden we dat altijd door,

en dan traden de Economische Inspectie en het federale niveau ook op. We gaan dat ook hier doen.

In de V-test is het bijvoorbeeld zo dat de mensen niet kunnen vergelijken, wanneer het gaat over voorschotten. Klopt het wel wat de energieleverancier zegt in verband met de voorschotten? Er is geen benchmarking. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) is er nu mee bezig om in die V-test ook een voorstel van voorschot mee op te nemen. Zo kunnen mensen effectief vergelijken en een benchmarking doen om te zien of datgene wat ze van hun energieleverancier krijgen wel klopt. Denk bijvoorbeeld aan Mega, dat daarin toch wel een grote fout heeft gemaakt. Ik denk dat er nog wel energieleveranciers zijn die verwachten dat mensen bank gaan spelen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Daarom is de VREG bezig met die oefening om in de V-test ook een voorstel van voorschot op te nemen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik beschouw dat als een constructief antwoord. Ik denk dat we er allemaal belang bij hebben ... ik denk dat er bijna niemand is die niet met deze problematiek kampt. We hebben nog niet allemaal naar de leverancier gebeld, maar ik denk niet dat er iemand is die vandaag niet met die vragen zit.

Dit is een stresstest voor heel dat systeem, zoals we er nog nooit een gehad hebben en hopelijk ook nooit meer zullen krijgen. Ik kan dat alleen maar vaststellen. De VREG doet naast het afleveren van vergunningen ook het controleren en handhaven daarvan bij de leveranciers, zowel op het vlak van financiële stabiliteit als op het nakomen van de verplichtingen. Ik wil oproepen om in de samenwerking tussen federaal en Vlaams eens te kijken om daar ook een heel duidelijke verplichting van toegankelijkheid voor klanten, beschikbaarheid van een callcenter en beschikbaarheid van informatie in op te nemen. Dat kan ook als criterium voor eventuele sancties en schrapping van een vergunning opgenomen worden. We moeten hieruit toch lessen trekken. Dit is gewoon niet ernstig. Er zijn mensen bij wie het gaat over bedragen die een half maandloon uitmaken, soms zelfs meer.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik vind het een interessante vraag die u stelt, collega Tobback. Ik denk dat we hier zelfs niet moeten spreken over wiens verantwoordelijkheid het is, federaal of Vlaams, want de mensen die de factuur moeten betalen kijken naar ons, omdat wij ermee bezig zijn. Als we moeten spreken over het schrappen van een vergunning, dan garandeer ik u dat dit de nodige tijd zal vragen. Dat moet onderzocht worden, met wederwoord, enzovoort enzovoort.

De verhalen zijn nochtans schandaleus. De voorschotten die men aanreket zijn gewoon te hoog. Wij spelen gewoon bank. Domiciliëring verplicht? Neen, dat is niet verplicht. Ik denk dat er eigenlijk maar één methode is: de schandpaalmethodiek. Hang ze allemaal op de sociale media, met straffe voorbeelden, zoals in Terzake gebeurd is. Dat moeten we doen. Ik vind het puur schandaleus. Meer woorden ga ik daar niet aan vuilmaken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ja collega's, het is inderdaad een interessante vraag. Op een moment dat de mensen met de handen in het haar zitten is het heel logisch dat ze ook op zoek gaan naar meer informatie. Om dan op eindeloze wachtmuziekjes te botsen in plaats van antwoorden te krijgen is natuurlijk bijzonder enerverend en frustrerend.

Er is ook nog een tweede probleem. Er is een belangrijke verantwoordelijkheid van de energieleveranciers, maar er is ook nog een tweede aspect dat we moeten belichten. Er is nog een continue bron van informatie in het vooruitzicht, namelijk via de digitale meter. Maar wat stellen we vandaag vast? Dat die uitrol met horten en stoten gaat. Dat is één. Twee: dat de software niet slim genoeg is waardoor het geen slimme digitale meter is, maar de digitale meter eigenlijk dom gehouden wordt, en de informatie niet doorstroomt naar de energieleveranciers.

We zijn het allemaal eens over het eerste luik, maar mijn vraag over dat tweede luik van de digitale meters is: hoe kunnen we die uitrol versnellen, en hoe kunnen we ervoor zorgen dat ze ook slimmer worden ingezet?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): We hebben inderdaad Vlaamse hefboomen in handen om de leveranciers te verplichten om klantvriendelijk te werk te gaan, ook in deze energiecrisis. We hebben vanuit onze fractie vorig jaar nog een voorstel gedaan om komaf te maken met de verplichte voorschotfacturen. Onder tusschen hebt u dat gerealiseerd, minister.

We hebben ervoor gezorgd dat de grote energieleveranciers inderdaad een formule moeten aanbieden op basis van facturatie van reëel verbruik, zonder voorschotten. Zeker op een moment dat het bijzonder moeilijk blijkt te zijn om op een correcte manier een voorschot te gaan berekenen lijkt deze optie wel bijzonder interessant voor de klanten. Maar ze wordt alleen nog te weinig gebruikt, en er zijn ook nog leveranciers die ze niet aanbieden .

Dus, minister, wilt u die regeling verbreden naar alle leveranciers? Nu zijn het enkel de grote leveranciers die verplicht zijn om dit aan te bieden. Wilt u ervoor zorgen dat elke tariefformule, zowel voor elektriciteit als voor aardgas, ook toegankelijk wordt zonder verplicht voorschot? Op die manier kunnen we vermijden dat er iemand bank moet spelen voor gelijk welke energieleverancier.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Er is natuurlijk weinig zo frustrerend als bellen naar een helpdesk van een leverancier of van iets anders, en dan ellenlang te moeten wachten of zelfs niemand aan de lijn te krijgen. Als de hoorn al niet wordt ingehaakt – wat dus allemaal voorkomt. Maar wat ik hier tot hiertoe hoor, is natuurlijk allemaal symptoombestrijding. Want waarom bellen zoveel mensen naar hun energieleverancier? Omdat deze Vlaamse Regering, minister, er niet in slaagt om eindelijk eens die energiefacturen naar beneden te krijgen. U kwam zeer laat na de zomervakantie op de proppen – u herinnert zich de Septemberverklaring, die dan werd uitgesteld – met ocharme 5 euro per jaar, met ocharme 30 euro in 2023, eenmalig. U geeft de Vlamingen een korting van 35 euro op energiefacturen die honderd keer zo hoog zijn.

Minister, hebt u ondertussen wél uw huiswerk gemaakt en geld gevonden om de energiefactuur nu eens eindelijk echt te doen dalen?

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Mijnheer Tobback, voor uw doen bent u erg braaf, vind ik, want het is gewoon niet serieus. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Ja, ik mag hem wel uitdagen want ik vind dat al die energieleveranciers van dit parlement, van de Vlaamse Regering, van de Federale Regering dezelfde boodschap zouden mogen horen. Dit kan niet. De collega heeft het gezegd: mensen

zijn geen prefinancierders, ze moeten geen bank spelen om de energieleveranciers te helpen.

Staatssecretaris De Bleeker heeft een initiatief genomen. Ik ben heel blij te horen dat u met haar in contact bent. Twee sterke vrouwen samen, minister, moeten, gesterkt door dit parlement, een vuist kunnen maken naar de energieleveranciers.

Er is ook de terechte vraag van dit parlement om ervoor te zorgen dat het in de praktijk mogelijk wordt om het maandelijks reële verbruik gewoon te betalen. Die twee elementen gaan hand in hand. Minister, treedt u mevrouw De Bleeker bij in het ultimatum dat ze gesteld heeft om binnen de week resultaat te boeken en anders op te treden en onze tanden te laten zien? (*Applaus bij Open Vld en van Maaïke De Rudder*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Uiteraard. Ik ben ermee begonnen te zeggen dat collega De Bleeker doet wat zij moet doen in haar bevoegdheid. Het zou nogal raar zijn indien ze het niet zou doen. Dat zou niet mogen. Daarom heb ik ook gezegd dat wij dat ten volle steunen. Zij is 'in charge'. Zij doet Consumentenbescherming. Er is een federale staatssecretaris van Consumentenbescherming. Als zij vandaag niet zou optreden, zou dat nogal raar zijn. Ik vind dat heel terecht. Zij heeft onze volle steun, ook als ze informatie nodig heeft of wat dan ook. Wij steunen dat.

Collega Van Rooy, u bent misschien vergeten dat we 1 miljard euro hebben vrijgemaakt voor alleenstaanden, voor gezinnen, noem maar op. Niet om een cheque uit te delen, maar wel om woningen te renoveren. Dat loopt heel goed. De Vlamingen hebben massaal de weg naar de isolaties gevonden. Dat is goed want wij weten vandaag niet hoelang deze crisis zal duren.

Ik heb wel een vraag en een taak voor u. Als ik u zou zijn, dan zou ik in de VREG – u weet dat alle politieke partijen daarin zijn vertegenwoordigd – dat chequeje van het Vlaams Belang ... Daar waar ze de Vlaming kunnen vertegenwoordigen, wordt dat niet ingevuld. Ik zou zeggen, mijnheer Van Rooy, neem uw verantwoordelijkheid. Als u beweert dat u de Vlaming wilt vertegenwoordigen, doe dat dan ook want het is daar dat het capaciteitstarief wordt beslist waarop u continu kritiek hebt.

De leveringsvergunning die de VREG afgeeft aan energieleveranciers gaat vooral over financiële zaken. Men kijkt vooral de financiële onderdelen. Dienstverlening zit daar niet in. We moeten bekijken of we dat kunnen meepakken. Dat betekent dat de wetgeving moet veranderen. Ik denk dat dat via het parlement het snelst kan. We moeten via het parlement een initiatief nemen om aan de wet toe te voegen dat dienstverlening even belangrijk is. Dan kunnen we de vergunning handhaven en ook intrekken.

Ik deel de frustratie van de collega van Groen over de uitrol van de digitale meter. Ik heb die meermaals overgemaakt aan Fluvius. Op dit moment is ongeveer 30 à 35 procent uitgerold. Want als je een digitale meter hebt, kun je inderdaad een maandelijks afrekening krijgen. Fluvius zegt echter dat dat veel te moeilijk gaat. Ik vind dat ook. Maar helaas is Vlaanderen, zoals u weet, geen aandeelhouder van Fluvius. De lokale besturen zitten erin. Ik zie hier heel veel burgemeesters. Beste burgemeesters, schepenen, zij die in de raad van bestuur zitten, breng dit alstublieft over, want naar mij luisteren ze niet.

Ook over de distributienettarieven heb ik heel duidelijk aan Fluvius gezegd dat het niet het moment is om die distributienettarieven in die factuur te draaien.

Maar goed. Ik doe een oproep aan eenieder, over de partijgrenzen heen, om daar toch een iets actievere rol te spelen binnen Fluvius.

Ten slotte, collega Tobback, ben ik het met u eens: het is alle hens aan dek. Collega De Bleeker is daar op dit moment inderdaad mee bezig vanuit de bevoegdheid Consumentenbescherming. Het heeft geen zin om verdeeld op te treden, want dat zou in het voordeel van de energieleveranciers spelen. Maar wij zullen doen wat we moeten doen en we volgen het mee op. Ik hoop echt en geloof ook wel dat collega De Bleeker daarin de nodige stappen zal zetten. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Dank u wel, minister. En dank u wel collega's voor het enthousiast ondersteunen van mijn pleidooi. Ik wil u erop wijzen dat u merkt dat, indien u dat doet, ik eigenlijk een heel redelijk man ben. *(Gelach. Applaus)*

Beschouw het als een hint.

Minister en collega's, collega Gryffroy, u doet de suggestie om hen aan de schandpaal te nagelen. Natuurlijk is het een schande en natuurlijk moeten we hen aan de schandpaal nagelen. Maar daar stopt onze job niet. Onze job begint daar en stopt pas wanneer er ook is geregeld dat het niet meer kan gebeuren.

Minister, ik heb een suggestie. Het idee dat het aanbieden van een deftige toegankelijke klantenservice geen deel uitmaakt van een financieel plan dat je moet voorleggen om een vergunning te krijgen, is eigenlijk bizar. Dat zou daarin moeten zitten. Als dat er vandaag niet in zit, is dat een vergetelheid die we nu nooit meer mogen vergeten of negeren. Dat je financieel gezond genoeg moet zijn om niet aan je klanten te moeten vragen om de voorschotten voor u te betalen om te kunnen rondkomen, is ook deel van het financieel plan en dat zou ook moeten worden gehandhaafd.

Ondanks het feit dat we het allemaal eens zijn over waar we zouden moeten komen, kunnen we vandaag alleen maar vaststellen dat we de instrumenten vandaag niet hebben, dat we dat moeten aanpassen en dat we dat samen moeten doen. Ik ben zeer blij dat we dat in dit parlement samen kunnen doen. Als we het daarover niet eens waren, dan zou ik mij nog veel grotere zorgen maken. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: U bent momenteel een opgelucht man.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de impact van het uitblijven van federale hervormingen op de uitbetaling van de Europese relancemiddelen aan Vlaanderen

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, de Europese Commissie heeft enige tijd geleden een fonds in het leven geroepen om de lidstaten te ondersteunen bij de investeringen in de heropleving van hun economie, het Herstelfonds. Ook België heeft geld gekregen uit dat fonds. Zoals dat gaat in ons land moeten die middelen dan worden verdeeld tussen de federale overheid en de deelstaten. De Europese Commissie is verstandig geweest: ze deelt niet gewoon geld uit, maar koppelt daar hervormingen aan. Ze vraagt structurele hervormingen om de overheidsfinanciën van de lidstaten weer gezond te maken.

Daar knelt het schoentje. Normaal gezien zullen we dit najaar een eerste schijf uitbetaald krijgen. Maar een van de mijlpalen die moesten worden gehaald, is die federale pensioenhervorming. We lezen nu in de krant dat de Europese Commissie daar opmerkingen over maakt en signaleert dat we die mijlpaal niet dreigen te halen en bijgevolg die middelen ook niet zullen krijgen.

Minister, kunt u bevestigen dat de Europese Commissie die zorg heeft uitgedrukt? En wat is dan de impact op de Vlaamse overheidsfinanciën en op de uitvoering van ons herstelplan Vlaamse Veerkracht? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Coel, dank u wel voor uw vraag. Laat me eerst één ding heel duidelijk zeggen, en we hebben het in het verleden ook altijd zo gezegd: wij willen ons plan uitvoeren. We waren een van de eerste regio's of landen in Europa die effectief een relanceplan op poten hebben gezet. Wij hebben van in het begin ingeschat dat er altijd een mogelijkheid is dat we niet alle middelen krijgen of wat dan ook. Dus hebben we aan de Vlaamse samenleving duidelijk gemaakt dat het plan er komt. We gaan dat uitvoeren. Dat betekent niet dat het niet belangrijk is voor onze begroting om te weten wat de eventuele inkomsten zijn en wat we eventueel zouden krijgen van de Europese Unie. Daar gaat uw vraag over, zeer terecht.

We weten dat er mijlpalen en streefdoelen zijn gesteld rond hervormingen die we moeten halen. We kennen die. We wisten op voorhand wat die zouden zijn. We hebben daar nu commentaar op gekregen. Bij de Vlaamse mijlpalen die wij moeten halen, hebben we geen vragen gekregen maar op het federale niveau is dat wel het geval. Meer bepaald over de pensioenhervorming en nog een paar andere zaken moeten er dingen worden uitgeklaard.

Ik moet wel zeggen dat het hier gaat over de voorbereiding van een betaalaanvraag. Die betaalaanvraag is nog niet ingediend, maar de Europese Commissie begeleidt wel al om te zorgen dat zodra die betaalaanvraag is ingediend, men minder gemakkelijk kan weigeren. Het is een beetje zoals een leerkracht die u helpt bij het beantwoorden van uw examen voor je het indient. Dit om maar aan te geven dat er op dit moment nog niets verloren is.

De verordening zegt wel zeer duidelijk dat als die mijlpalen en streefdoelen gehaald worden, er mogelijk geen betaling volgt. Er is wel degelijk op gehamerd dat die mijlpalen en streefdoelen moeten worden gehaald, althans dat is wat de verordening zegt. De Europese Commissie heeft ook al laten verstaan dat ze pensioenhervormingen wel degelijk heel belangrijk vindt.

Wij hebben altijd gezegd dat iedereen voor zijn eigen deur moet keren en iedereen moet zorgen dat zijn eigen begroting op orde is. Als dat gebeurt, is heel de straat proper. Maar hier zijn we ook zeer voorzienig geweest want we hebben een samenwerkingsakkoord afgesloten. Ik moet hier voorzichtig over zijn want pas morgen krijgen we het advies van de Raad van State, maar daar staat wel degelijk in, in de artikelen 10 en 11, dat als een van de overheden verantwoordelijk is voor het niet halen van die streefdoelen en mijlpalen, zij daar ook financieel verantwoordelijk voor is. In artikel 11 staat dat op het moment dat een niet-uitbetaling van de Europese Commissie, mocht het zover komen, groter is dan hun aandeel, men wel met een verdeling zit. Dan kan dat niet anders. Maar we hebben wel een zeker vangnet opgebouwd in dat samenwerkingsakkoord. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, dank u wel. Ik ben ten eerste blij dat u herbevestigt dat het herstelplan Vlaamse Veerkracht onverkort zal worden

uitgevoerd, maar des te belangrijk is natuurlijk dat daar ook inkomsten tegenover staan, want minder Europese inkomsten is meer Vlaamse schulden, ongeacht hoeveel inkomsten we krijgen, als we dat plan integraal gaan uitvoeren.

Ik ben ook blij dat u zich al hebt ingedekt tegen het mogelijk in gebreke blijven van de collega's van de andere entiteiten. Ik ben wel benieuwd wat de Raad van State daarover zal zeggen. Maar ik mag hopen dat we ondertussen zelf niet in gebreke blijven en dat onze mijlpalen onverkort worden uitgevoerd. Ik vroeg me af hoe ver het staat met de realisatie van meer specifiek de Vlaamse mijlpaal, namelijk de acht 'spending reviews'. We hebben die vastgelegd en die zouden worden uitgerold. Is dat op schema?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Vooreerst is het een goede zaak dat die partijen die aanvankelijk zeer kritisch waren over het Europees relancefonds, nu op de eerste rij staan om ervoor te zorgen dat we het geld zeker binnenhalen. Ik vind dat een goede zaak en ik ben blij dat het in die richting evolueert en iedereen nu vierkant achter dat Europees relancefonds staat.

Ik heb ook altijd gezegd dat het niet vrijblijvend is, en dat blijkt nu ook. Ik ben blij dat u zelf het argument naar voren haalt dat daar voorwaarden aan gekoppeld zijn en dat die deze keer ook zullen worden afgedwongen, want er zijn andere landen waar de schijven al niet toegekend zijn omdat zij hun hervormingen niet hebben doorgevoerd.

Wat de federale hervormingen betreft, zou ik het een goede zaak vinden dat Europa extra druk zet om ervoor te zorgen dat de hervormingsplannen, zowel voor de pensioenen, maar ook voor de fiscale hervorming, er ook komen en dat iedereen in dit land zich ten volle bewust is van de sense of urgency om dergelijke hervormingen door te voeren. Dus ik vind het een goede zaak dat de Europese Unie heeft laten weten dat ze druk gaat zetten om die hervormingen op alle niveaus door te voeren.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik vind het een goede zaak dat u optimistisch en zelfs vastberaden blijft over de uitvoering van Vlaamse Veerkracht. Er zijn toch een aantal belangrijke projecten die daarin staan.

Los van de middelen, los van de Europese financiering, had ik een vraag over de timing. Want u weet al dat uit cijfers, die ik afgelopen zomer heb opgevraagd, blijkt dat nog maar de helft van de projecten op dat moment werden vastgelegd. Mijn vraag aan u is: ik begrijp dat u natuurlijk niet elk individueel project zelf kunt opvolgen – dat is ook een taak van alle ministers –, maar acht u het nog realistisch dat in deze 'last mile', de laatste maanden voor het einde van het jaar, al die projecten die nog niet vastgelegd zijn, ook nog tot uitvoering komen? Want als de helft van de projecten nog moet gebeuren of nog vastgelegd moet worden, dan komen we natuurlijk wel een beetje in tijdsnood. Mijn vraag is dus gewoon: acht u dat realistisch? En zijn er eventueel projecten waarvan u zegt: die hadden misschien destijds, een paar jaar geleden, nut, maar ondertussen is de wereld natuurlijk ook veranderd en sommige projecten gaan we misschien in mindere mate of helemaal niet uitvoeren?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Wat de vraag betreft over de 'spending reviews', wij hebben daar geen vragen over gekregen vanuit de Europese Commissie, dus we zitten daarmee wel degelijk op schema. Dat was trouwens ook

iets wat we sowieso hadden willen doen. Ons eerste spending review was over de dienstencheques en dat was ook samen met de Europese Commissie. Die hebben ons toen al begeleid. We hadden er dus al wat ervaring mee en we hebben het nu eigenlijk een beetje geüpscaled, zoals dat heet, in dit kader.

Mijnheer Van Rompuy, ik begrijp uw punt zeer goed en voor alle duidelijkheid, ik ben nog altijd zeer kritisch tegenover die middelen van de Europese Unie. Dat is niet veranderd. Maar het zou niet verstandig zijn, laat het mij zo uitdrukken, als daar iemand zegt: kijk, wij hebben hier een grote pot geld voor u, dat je zegt: nee, dank u, hou hem maar. Ik denk dat de Vlaming dat niet bepaald zou waarderen, mochten we dat doen. Dus ja, we gaan er alles aan doen om die centen naar Vlaanderen te halen, uit de vaste overtuiging dat we daar ook iets zeer nuttigs mee doen.

Nu, ik ben blij dat u dat zegt, dat we maar kunnen hopen dat iedereen in dit land – ik parafraseer u – de ernst inziet of de noodzaak inziet van die hervormingen en dat het goed is dat de Europese Unie daar druk op blijft zetten. Ik ben het daar helemaal mee eens. Tegelijkertijd betreur ik het ook wel een beetje dat we de Europese Unie daarvoor nodig hebben. Ik zou dat liever op eigen kracht doen, maar goed, ik denk dat we elkaar daar wel in kunnen vinden.

De laatste vraag met betrekking tot die timing is een terechte vraag. Wij volgen dat op. U kunt dat trouwens ook een beetje doen met de agenda van de regering, want daar is een apart luikje Vlaamse Veerkracht en dan zie je dat dat de laatste weken wel wat versnelt. We zullen zien hoever we geraken. Zoals u zelf aangeeft, zijn er ook wel administraties of bevoegde collega's die vragen of dit nog wel even opportuun is of niet. We zitten ondertussen ook met heel andere uitdagingen, waarvan inflatie er een is, en je moet er ook op toezien dat je die zelf niet al te veel aanblaast. Maar ik denk wel dat we nog heel hard in de buurt gaan geraken. Ik denk dat heel veel collega's de juiste voorbereidingen genomen hebben – en die projecten komen nu tot wasdom – om te gaan vastleggen. Dus ik denk dat we daar wel in de buurt gaan geraken, maar daar zal zeker een marge op zitten. We hebben dat trouwens altijd gezegd. We hebben eigenlijk een beetje ingeschat – het is met een grote slag om de arm dat ik het zeg – dat we minstens 10 procent onderbenutting zouden hebben. Dat is ook de idee. Dat is niet zo onlogisch. Maar ik denk wel dat we daar mooie vorderingen maken en zeker de laatste weken zie je dat ook.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, minister.

Het is goed dat Vlaanderen zijn huiswerk gemaakt heeft en des te jammer dat we mogelijk de factuur zullen moeten betalen als andere overheden dat niet dreigen te doen. Ik denk dat er een betere oplossing is dan Europese druk om die hervormingen door te voeren. Ik denk: laat Vlaanderen rechtstreeks aanschuiven aan de Europese tafel, laat Vlaanderen alleen afgerekend worden op de engagementen die we zelf nemen, en geef ons de instrumenten om die hervormingen zelf door te voeren. Daar hebben we geen druk van de Europese Unie voor nodig. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de plannen om asielzoekers onder te brengen in de voor Oekraïense vluchtelingen gebouwde nooddorpen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Diependaele.

De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, Vlaanderen dreigt opnieuw voor de zoveelste keer de dupe te worden van het failliete federale asielbeleid. Meer dan 24.000 asielaanvragen in dit land sinds begin dit jaar, dat betekent dat behalve Oostenrijk momenteel geen enkel land binnen Europa zoveel asielaanvragen ontvangt in verhouding tot de eigen bevolking als België.

We kennen de redenen: veel te lange asielprocedures, geen ontradingscampagnes, het feit dat er een bijzonder gulle sociale zekerheid is, dat er nauwelijks een repatriëringsbeleid bestaat enzovoort. Dat zijn allemaal thema's die ons vandaag helaas hier niet ter harte gaan omdat wij eenvoudigweg niet bevoegd zijn. Wij betalen alleen de rekening, samen met onze bevolking. Nochtans zijn er in dit land 31.000 opvangplaatsen, wordt er 680 miljoen euro besteed aan asiel en immigratie en telt het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) tegenwoordig meer dan 500 medewerkers. Er zijn dan nog eens 32 vreemdelingenrechtters om een en ander in goede banen te leiden, maar veel is niet genoeg.

In plaats van de asielkraan dicht te draaien wordt er op dit moment blijkbaar in allerijl naar meer emmers en dweilen gezocht. Daardoor komen onder andere ook de opvangdorpen voor Oekraïense vluchtelingen die in Mechelen en Antwerpen door de Vlaamse Regering werden gefinancierd, opnieuw in beeld als mogelijk alternatief.

Ik hoop in ieder geval dat de Vlaamse Regering niet zal toegeven aan de druk van de asiellobby en de federale Vivaldiregering om deze dorpen open te stellen voor andere vluchtelingen dan Oekraïners. Nooddorpen openstellen voor asielzoekers die geen tijdelijk ontheemden uit de eigen regio zijn, zou ingaan tegen alle met de betrokken stadsbesturen gemaakte afspraken, en zou ook de bevolking choqueren, denk ik, want die steden hebben reeds heel wat overlast te verwerken.

Minister, mijn vraag ligt in feite voor de hand. Wij hebben inderdaad niet meer opvangplaatsen nodig. We hebben minder asielzoekers nodig. Gaat de Vlaamse Regering mee in de stelling van Vivaldi, van de asiellobby, dat we vooral meer opvangplaatsen nodig hebben? Of zegt u `neen, daar doen we niet aan mee, we beperken dat, die opvangdorpen gaan niet ter beschikking worden gesteld, en daarmee geven we het duidelijke signaal dat een krachtig en kordaat beleid ter zake het enige alternatief is om de asielstroom af te remmen'? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Dewinter, dank u wel. Ik denk dat uw tussenkomst veeleer opgevat was als statement dan als echte vraag. We hebben dit eigenlijk al behandeld in de commissie. Daar heb ik al dezelfde vraag gekregen. Blijkbaar delen jullie die bezorgdheid van collega Vaneeckhout, met een ietwat andere invalshoek.

Het antwoord daar was echter wel heel duidelijk. Toen al, in het voorjaar, ik denk dat die vraag er in mei of juni is geweest, hebben we heel duidelijk gesteld dat de opvangplaatsen die wij vandaag creëren voor Oekraïense vluchtelingen, niet voor iets anders kunnen worden gebruikt, dus ook niet als terugvalpositie voor andere vluchtelingen. Dat is zeer duidelijk en heel gemakkelijk af te lijnen. Waardoor? Omdat Europa natuurlijk heeft beslist om Oekraïense vluchtelingen een afzonderlijk, uitzonderlijk statuut te geven, dat van tijdelijk ontheemde. Waarom heeft Europa dat gedaan? Omdat men de vaststelling heeft gedaan dat het gaat om opvang wegens een conflict in de regio. Daarom is er een bijzonder statuut aan Oekraïense vluchtelingen gegeven. Daarom doen wij die opvang nu.

De initiële bedoeling die wij hadden met het creëren van opvangplaatsen vanuit Vlaanderen, was natuurlijk om te vermijden dat die grote aantallen die op ons afkwamen – het ging toen om 120.000 mensen voor Vlaanderen alleen, in een worstcasescenario –, rechtstreeks op onze woningmarkt zouden terechtkomen en daar heel wat Vlamingen die vandaag al in de problemen zitten, zouden verdringen. Voor de rest is de opvang van vluchtelingen niet onze bevoegdheid. Het gaat ook om iets tijdelijks. Al die opvangplaatsen die wij hebben gecreëerd, hebben altijd een zeer tijdelijk statuut, dus niet voor de lange termijn.

Inderdaad, mochten we daar iets anders mee doen dan de opvang die we hadden beloofd voor Oekraïense vluchtelingen, dan zouden we daarmee de afspraken met de lokale besturen en met heel wat Vlamingen verbreken. Dat is dus niet de bedoeling. Ik heb dat ook zeer duidelijk geantwoord op de vraag van collega Vaneeckhout.

Trouwens, heel in het bijzonder, er zijn ook geen vrije plaatsen in de nooddorpen, die zijn wel degelijk allemaal bezet.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, ik ben me bewust dat dit het standpunt van de regering is. Mijn tussenkomst was inderdaad voor een stuk als statement bedoeld, om wat druk op de ketel van de regering te zetten. Er maken twee partijen deel van uit die aan de overkant ook het beleid enige kleur geven en daar natuurlijk een andere taal spreken.

Ik kan me best voorstellen dat er binnen de regering druk zal worden uitgeoefend naargelang de crisis alsmaar ingrijpender wordt om de faciliteiten zoals de nooddorpen voor de tijdelijk ontheemden ter beschikking te stellen. Daarom willen wij onze steun aan u toezeggen en duidelijk maken dat wij op geen enkel moment kunnen tolereren dat steden als Antwerpen, dat al de meeste vluchtelingen van allemaal opvangt, bijna een derde, nog eens bijkomende faciliteiten voor asielzoekers zouden ter beschikking stellen. Onder geen enkel beding mag dat het geval zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Dank u, minister, dat u niet zult toegeven aan de vraag van de federale overheid, van Fedasil, om eventueel andere asielzoekers toe te laten in de nooddorpen. Laten we niet vergeten dat het statuut van tijdelijk ontheemden ons is opgedrongen door dat federale niveau, door de vorige staatssecretaris van Asiel en Migratie. De huidige staatssecretaris moet nu het hoofd bieden aan de crisis die al bestond.

Het is inderdaad goed dat Vlaanderen, dat uw woonbeleid, niet bereid is om het Belgische probleem op te lossen.

U zegt dat er geen vrije plaatsen zijn in de nooddorpen, maar hebt u prognoses, cijfers, over vrije plaatsen in de steden en gemeenten, over de noodwoningen van de lokale besturen voor Oekraïners? Hebt u zicht op de mogelijke toestroom van Oekraïners deze winter? U hebt altijd gezegd dat u zich voorbereidde op het slechtste maar hoopte op het beste.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me helemaal aan bij de minister, laat daar geen misverstand over bestaan. Het zou geen goed idee zijn om de opvangplaatsen die voor Oekraïense vluchtelingen zijn opengesteld, te gaan gebruiken voor de opvang van andere asielzoekers. Daar zijn twee redenen voor.

Het gaat echt over een ander statuut. We hebben de Oekraïners een verblijfsstatuut gegeven. Asielzoekers moeten nog een statuut krijgen, er moet nog geoordeeld worden of ze in ons land mogen blijven. Eén op twee van hen krijgt geen vergunning. Die twee groepen samenbrengen, lijkt me al geen goed idee, maar vooral – zoals u zelf aangeeft, minister – het zou woordbreuk zijn ten aanzien van vele lokale besturen die enorme inspanningen hebben geleverd om opvangplaatsen te voorzien. Er is van bij het begin gezegd tegen hen: het is voor Oekraïense vluchtelingen. Het is goed om dat woord gestand te doen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): We kunnen de federale bevoegdheden moeilijk bediscussiëren. De Vlaamse nooddorpen zitten aan hun limiet. Er is een verdubbeling voorzien in Antwerpen; Mechelen kan niet worden uitgebreid. Er was sprake van twee bijkomende nooddorpen voor Oekraïners. Wat is de stand van zaken met betrekking tot die nooddorpen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: De stelling is duidelijk. Zoals de heer Ongena het heeft verwoord: we hebben dat bedoeld voor Oekraïners, zij hebben het statuut van tijdelijk ontheemden. Dat blijft zo. Dat is de afspraak die we gemaakt hebben. Daar gaan we het mee doen.

Men vroeg naar de toestroom. We zitten op een honderd mensen per dag. Ongeveer 18 procent vraagt om opvang, dat is voor België.

Dus die toestroom is wel degelijk stilgevallen. Maar het is, en ik geef grif toe dat dat wel degelijk het grote probleem is, zeer moeilijk om in te schatten hoe die oorlog evolueert. Niemand weet dat. Ik weet ook niet in welke mate de winter en de koude daar al dan niet effect zouden op hebben. Dat weet niemand. En dus is de vraag hoever je gaat in het, om het heel duidelijk uit te drukken, bijkomende kosten te maken om mensen op te vangen als je dat niet weet.

Maar we proberen zoveel mogelijk voor een marge te zorgen. Daarom, mevrouw Partyka, zijn we wel degelijk bezig met de voorbereidingen van een extra nooddorp in Gent. Maar ik heb altijd gezegd – en ik geef toe dat dat vanuit begrotingsstandpunt niet evident is –, dat het perfect mogelijk is dat we dat niet eens nodig zullen hebben. Maar dat is zeer moeilijk in te schatten. We zitten wel nog altijd met het feit dat er mensen uitstromen richting andere opvang-initiatieven zoals #plekvrij. Daarvoor is er zeker nog marge nodig, zeker in Gent. Maar dat is allemaal een beetje moeilijk in te schatten. Die voorbereidingen blijven wel lopen en daar zijn we mee bezig. Maar we proberen dat op een financieel verstandige manier te doen.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Dank u. Minister, ik ben blij dat u voet bij stuk houdt ondanks de druk die soms zeer groot is. Als ik de schrijnende beelden zie van kinderen die op straat moeten slapen in tenten die door de welwillende media worden verspreid met daarbij dan de boodschap dat er meer opvang moet komen ... Het antwoord is feitelijk niet dat er meer opvang nodig is. Neen, er is een strenger beleid nodig om ervoor te zorgen dat er minder asielzoekers naar hier komen.

Ik vind het een schandalige praktijk om die schrijnende toestanden van kinderen die op straat slapen, te misbruiken om het draagvlak bij de bevolking en ook in de politiek te vergroten om meer opvangplaatsen te creëren, en om nog meer asielzoekers naar hier te halen. Dat wilde ik, bij deze, hier toch nog maar eens aanklagen. Het recupereren van het leed van kinderen om uiteindelijk een politieke agenda te dienen, wat de pro-asielobby permanent doet, en waarin de Vivaldi-regering volgt, is een schandalige praktijk die wij, in ieder geval, nooit zullen tolereren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de moeizame activering van Oekraïense vluchtelingen in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Lieve collega's, lieve minister, het is ongeveer acht maanden geleden dat Russische troepen Oekraïne zijn binnengevallen op aangeven van Poetin. Heel veel Oekraïners zijn daarom hun land ontvlucht en ik moet zeggen dat Vlaanderen zich van in het begin heel solidaair getoond heeft. Heel veel mensen, heel veel lokale besturen hebben kosten noch moeite gespaard om die vluchtelingen, en dat zijn er ongeveer 30.000 nu in Vlaanderen, goed op te vangen. Natuurlijk waren de eerste noden zorgen voor goede opvang, goede huisvesting en zorgen voor de vele kinderen die erbij waren, zodat ze degelijk onderwijs konden krijgen.

Ondertussen zijn we 8 maanden verder en het lijkt er jammer genoeg toch heel sterk op dat het conflict nog langer gaat duren. Dan moeten we ook wel eens beginnen kijken of we die mensen ook aan een job kunnen helpen, vooral omdat we zelf ook heel veel openstaande vacatures hebben. Als ik dan kijk naar de cijfers in Nederland, blijkt dat 24.000 Oekraïense vluchtelingen daar aan het werk zijn. Als ik dan vraag hoeveel het er in Vlaanderen zijn, weet niemand het eigenlijk. Niemand weet eigenlijk hoeveel Oekraïense vluchtelingen vandaag aan het werk zijn. Het enige dat we weten is dat VDAB met de 21 extra bemiddelaars die ze hebben gekregen, er 945 aan de slag heeft geholpen. Dat lijkt niet veel te zijn en dat is ook niet veel.

Ik heb ook rond gehoord of er duizenden anderen via andere kanalen aan het werk zouden zijn maar dat is niet zo. Ik hoor dat nergens. Misschien een paar honderd nog. Dan denk ik dat we beter kunnen en moeten doen. Daarom mijn vraag aan u, minister. Denkt u eraan, met die Nederlandse aanpak in het achterhoofd, om andere nieuwe initiatieven te nemen om toch te proberen om meer van die Oekraïense vluchtelingen ook richting een job te helpen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Ongena, ik denk dat het inderdaad goed is om af en toe over het muurtje te kijken, in dit geval naar Nederland, en

van elkaar te leren. Dat is ook wat wij gedaan hebben. De taskforce Oekraïne is nog maar vorige week samen met VDAB op werkbezoek geweest en heeft daar inderdaad een aantal zaken geleerd, waaronder inderdaad dat de Nederlandse werkgever, wanneer hij een Oekraïense vluchteling tewerkstelt, een meldingsplicht heeft. Dus op vlak van cijfers is het inderdaad op dit ogenblik in Nederland beter gesteld.

Ze werken daar ook veel meer met interimkantoren samen. Het is meer centraal aangestuurd.

Wat de situatie in Vlaanderen betreft is het zo dat we hier vandaag 28.817 Oekraïense ontheemden hebben. Het is inderdaad zo dat enkel de federale overheid een totaalzicht heeft op die werkende Oekraïense vluchtelingen.

Volledigheidshalve wil ik meegeven dat er bij VDAB 5200 ingeschreven zijn en dat er daarvan 1681 al ooit hebben gewerkt. U zegt 945, maar ik heb hier 1055 Oekraïense vluchtelingen die aan de slag zijn. Maar dat zijn alleen diegenen die bekend zijn bij VDAB. Daarbuiten zijn er nog een aantal, maar we hebben geen totaalbeeld. Daarom is de vraag gesteld via VDAB aan de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid om een totaalbeeld te krijgen van het aantal werkende Oekraïense vluchtelingen in Vlaanderen. Zodra die cijfers bekend zijn, komen ze in uw richting.

Die Oekraïense vluchtelingen hebben recht op een leefloon en zijn via dat leefloon bekend bij het OCMW. Ik vind het belangrijk dat we met VDAB richting OCMW kijken omdat zij ideaal geplaatst zijn om die mensen naar VDAB toe te leiden. Dat is een oproep aan de OCMW's en aan al die Oekraïense vluchtelingen die kunnen werken, die in staat zijn om te werken. Ik heb er zelf van in het begin ook lokaal mee samengewerkt. Die mensen willen iets terugdoen, die willen werken. We kunnen ze via de OCMW's maximaal toeleiden naar de vele Vlaamse vacatures.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik kijk uit naar de cijfers. We weten dat er drempels zijn. Die mensen krijgen een leefloon en spreken vaak – meestal – geen Nederlands. Ze hebben vaak kleine kinderen. Natuurlijk zijn dat drempels die in Nederland evengoed tellen. Maar daar slaagt men er in om 24.000 van die mensen aan het werk te krijgen. Het is zoals u zegt: heel veel of een deel van die mensen – uiteraard niet allemaal – willen effectief wel aan de slag. Die willen iets doen, iets terugdoen voor de gastvrijheid die ze hier gekregen hebben. Alleen laten we hen, denk ik, vandaag in de steek. En daarom zou ik toch een oproep willen doen, minister.

Het is echt belangrijk dat u snel een initiatief neemt waarbij u, zoals u zelf zegt, alle betrokkenen mee rond de tafel brengt. VDAB is een belangrijke partner, zeker als regisseur, maar ook de lokale besturen, de interimsector, werkgeversorganisaties, misschien zelfs het agentschap Inburgering, zijn dat. Het is echt wel nodig dat u initiatief neemt om ze allemaal rond de tafel te brengen zodat we een tandje bij steken.

Er moet snel een actieplan komen waarin we nagaan hoe we dit beter kunnen doen. Het is goed dat u naar Nederland bent geweest zodat er al direct het een en het ander op tafel kan liggen op die conferentie, of wat u ook zult organiseren. *(Applaus van Maurits Vande Reyde, Bart Van Hulle en Steven Coenegrachts)*

De voorzitter: Mevrouw Genez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het niet aan het werk helpen van mensen die willen werken is altijd een ontzettende verspilling van menselijk kapitaal. Het is ook niet goed voor onze economie. We hebben samen al heel vaak vastgesteld, minister, dat bijvoorbeeld in de dienstenchequesector 8000 vacatures openstaan. In het publiek van Oekraïense vluchtelingen zijn er heel veel dames die misschien wel op korte termijn te activeren zijn met taalomkadering en een korte opleiding. Het is vooral belangrijk om VDAB te activeren, niet alleen de Oekraïense vluchtelingen.

Ten tweede is het ook zeer belangrijk om met de federale overheid, die wel zicht heeft op de exacte cijfers, in overleg te gaan en zo de data maximaal op elkaar af te stemmen. Wat ons betreft, moet iedereen die wil en kan werken echt aan de slag kunnen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Er zijn amper Oekraïners aan het werk, er zijn duizenden vacatures. Wie is eigenlijk verbaasd? Die Oekraïners leren natuurlijk ook al snel dat werken in dit land veel te weinig loont, dat de belastingen veel te hoog zijn en bovendien – en we hebben daarvoor gewaarschuwd – hebben ze allemaal recht op een leefloon. Wij hebben van in het begin gezegd: geef ze bed, bad, brood – humane opvang – maar geen leefloon. Want dan zal het gevolg zijn wat we vandaag zien: dat er veel te weinig Oekraïners de prikkel krijgen om effectief aan het werk te gaan.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Altijd weer dat riedeltje over het leefloon. Ik stel voor, collega's, dat jullie zelf een paar maanden proberen rond te komen met een leefloon. Ik denk jullie snel geïncentiveerd zullen zijn om een job te gaan zoeken. Ik ben het beu dat altijd dat beeld wordt opgehangen dat mensen daardoor in een hangmat zouden zitten. De realiteit bevestigt elke dag opnieuw het tegendeel.

Specifiek over wat collega Ongena zegt over Oekraïense vluchtelingen: er was vorige week een interessante studiedag vanuit het middenveld, minister, over arbeidsmigratie. Tot spijt van wie het benijdt: we zullen dat nodig hebben in de toekomst. Het ging ook over Oekraïeners. Daar stond in een van de cijfers die naar voren werden geschoven, dat 60 procent van die profielen hoogopgeleid zijn, en dat 70 procent van hen inderdaad geen Engels spreekt. Het probleem is dat die mensen nu het risico lopen om in kortgeschoolde jobs vast te zitten, dus ondergekwalificeerd. Daarom zouden ze dan een job zoeken die beter bij hen aansluit in het zwarte circuit. Dan verdwijnen die volledig van de radar.

Bent u op de hoogte van dat mogelijk risico? Bent u op de hoogte van die cijfers? Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat ze niet in de val trappen om daarin geluid te worden, zal ik maar zeggen, en meer kwetsbaar te zijn? Wat zult u doen om dat potentieel van die hoogopgeleiden te benutten in onze arbeidsmarkt, omdat we ze vandaag nodig hebben? (*Applaus bij Groen en van Kim De Witte*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega Van Rooy, uw uitspraken verdienen niet veel aandacht, maar toch bij deze: het is een schande hoe u mensen die van oorlog vluchten hier als profiteurs neerzet. Schande, mijnheer Van Rooy. (*Applaus bij cd&v, Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA*)

Dit geheel terzijde. Collega Ongena, u stelt een heel belangrijke vraag. U doet het voorstel om alle administratie samen te brengen van alle mensen die bezig

zijn om Oekraïeners te activeren richting de arbeidsmarkt. Ik denk dat die taskforce al bestaat. De vraag is vooral: wat kan die doen? En wat kan die nog meer doen? Minister, ik zou u willen vragen: hoever staan we met het aanbieden van taalopleidingen? Het ziet ernaar uit dat heel veel van die Oekraïense mensen hier langere tijd zullen verblijven, dus op een duurzame manier geïntegreerd moeten worden op onze arbeidsmarkt. De kennis van het Nederlands is daarbij essentieel. Hoever staan we met het aanbieden van taalopleidingen Nederlands aan deze mensen? En hoe kunnen we dat eventueel nog verbeteren?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Die moeizame activering verbaast me eigenlijk niet. En het zal u ook niet verbazen: in het federaal parlement hebben we voorgesteld om zakgeld te geven in plaats van een leefloon. Bed, bad, brood en een leefloon, geen inburgering, geen automatische toeleiding naar VDAB? Dat is het gevolg van de federale beslissingen, en die federale beslissingen hebben hier natuurlijk ook een grote impact op.

Minister Brouns, we hebben het er in de commissie al verschillende keren over gehad. Ik had in de zomer ook een aantal voorstellen naar u toe gedaan. Ten eerste: als er correcte cijfers zijn in Nederland, dan kunnen wij dat ook. Ik ben blij dat we daar nu voor zullen zorgen. Ten tweede: er moeten extra inspanningen komen van VDAB, want die cijfers kunnen beter. En er moeten ook extra inspanningen komen om die mensen Nederlandse lessen te geven. En ten derde: betrek de privé-actoren, de uitzendsector, de OCMW's, maar ook de steden en gemeenten. Ik had u al gevraagd om te overleggen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Vandaar de vraag: is dat overleg onder-tussen gebeurd?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, voor de vele goede suggesties, te beginnen met collega Ongena. Ik denk inderdaad dat we – in de schoot van de taskforce – die problematiek ter harte moeten nemen, om de Oekraïense vluchtelingen die willen werken meer dan vandaag toe te leiden naar de vele jobs.

Ik kijk ook uit naar de cijfers, om te kijken in welke mate die verschillen van die van VDAB. Het is zeker zo dat er vandaag heel veel partners zijn buiten VDAB, die ons bij dat traject kunnen steunen.

Ik heb een heel mooi voorbeeld gezien in Antwerpen. Er werd verwezen naar de dienstenchequesector, waar dus een Oekraïense coach aan de slag ging met Oekraïense vluchtelingen. Zij was zelf geen vluchteling, ze was Oekraïense, en ze had natuurlijk veel sneller en gemakkelijker toegang tot de doelgroep die we vandaag in Vlaanderen opvangen.

Wat dat betreft: ja, mevrouw Gennez, ik kijk uit naar de cijfers van de federale overheid. Ik hoor ook bij sommigen dat VDAB meer moet activeren. Ik denk dat we dat kunnen doen door VDAB meer te stimuleren om met lokale besturen jobbeurzen te organiseren, specifiek gericht op de doelgroep van de Oekraïense vluchtelingen.

Wat de hoogopgeleiden specifiek betreft: dat is inderdaad een vrij grote groep binnen de Oekraïense vluchtelingen. Mijn ervaring is dat de OCMW's en zij die bij de opvang verantwoordelijkheid hebben opgenomen, een goed zicht hebben om samen met hen te kijken hoe we die mensen beter kunnen toeleiden naar de jobs van vandaag, om ook te vermijden dat het zou leiden tot zwartwerk of andere

vormen van misbruik, omdat ze in een eerste fase de neiging hebben om naar die kortgeschoolde jobs te gaan.

Wat de taal betreft, stellen we inderdaad samen vast dat een hele grote groep de taal niet machtig is. Het gaat over ongeveer 1 procent, wat voor zich spreekt. 30 procent zou Engels spreken. Voor 90 procent van de vacatures die er zijn, is een goede kennis van het Nederlands vereist.

Op dit ogenblik zijn er drieduizend Oekraïners die via VDAB in een taaltraject zitten of er een hebben gevolgd. Op de taal leren 'on the job' kan ook voor deze doelgroep nog worden ingezet, meer nog dan vandaag.

Collega De Vreese, ik denk dat u een terecht punt hebt aangehaald. De VVSG is ook betrokken partij.

Ik wil afronden met het voorstel van collega Ongena om ook binnen de schoot van de taskforce na te gaan welke partners we nog mee in het bad kunnen nemen om al de Oekraïners die willen werken – en ik denk dat dat er heel veel zijn – beter en meer toe te leiden naar de vele vacatures in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, in Nederland zijn er 80.000 Oekraïners. 24.000 van hen zijn aan het werk, dat is grosso modo 1 op de 3.

Wij hebben er dertigduizend. Ik denk dat er een potentieel is van tienduizend Oekraïense vluchtelingen om aan de slag te gaan. Vandaag gebruiken we dat potentieel niet en dat is dom. Dom voor die mensen zelf, want een deel van hen wil aan de slag. Maar natuurlijk ook dom voor onszelf, want we hebben een tekort aan mensen voor dienstenchequebedrijven, maar ook aan hoogopgeleiden. We hebben overal tekorten en dat potentieel gebruiken we veel te weinig.

Minister, heel goed dat we binnen de taskforce eerst hebben gefocust op huisvesting, want dat is belangrijk, en op onderwijs voor de kinderen. Heel belangrijk is dat we nu ook een focus leggen op werk. Ik denk dat we daarmee heel veel mensen een plezier kunnen doen. *(Applaus bij Open Vld en van Caroline Gennez)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, ik wil al aankondigen dat we nu de twee geagendeerde ontwerpen van decreet zullen behandelen. Daarna zal ik de vergadering schorsen en zal ik alle fractieleiders, inclusief de heer D'Haese, even tot bij mij roepen in de Bureauzaal.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoelage – 1279 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoelage.

De algemene bespreking is geopend.

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Het gaat over het basisondersteuningsbudget dat verdwijnt uit de Vlaamse sociale bescherming en wordt toegevoegd aan het groeipakket als een ondersteuningstoeslag. Het voordeel is dat het automatisch kan worden toegekend. Dat is in de rechtentoekenning een belangrijk punt.

Er was in de commissie nog een onduidelijkheid over de indexatie van het bedrag. Ik kan daarover het volgende bevestigen. Vanaf 1 januari 2023 volgt het bedrag de indexatie van de sociale toeslagen, dus met 2 procent.

Ik kan ook bevestigen dat er een retroactieve indexatie plaatsvindt voor de jaren 2020, 2021 en 2022. Dat volgt uit artikel 4 van het Groeipakketdecreet. Het betekent dat op 1 januari het bedrag 318 euro zal bedragen.

– *Nadia Sminate, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, dank u wel. Ik had er u opmerkzaam op gemaakt in de commissie dat het bedrag al sinds 2016 niet was geïndexeerd. Ik vind het heel fijn om te horen dat jullie deze stap zullen zetten.

Het tweede punt is, dat heeft de collega van Vooruit ook gezegd, dat het gaat over de minderjarigen. Voor de meerderjarigen die vroeger ook het basisondersteuningsbudget kregen, moeten we in de toekomst toch ook een oplossing vinden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik hou het zeer kort want we hebben inderdaad in de commissie de bespreking al gedaan. Ik licht nog even toe dat wij ons net als in de commissie ook hier zullen onthouden, niet omdat we tegen deze operatie zijn want ik denk dat het inderdaad voor minderjarigen een goede oplossing is om dat via het groeipakket toe te kennen, maar wel wegens het bredere verhaal waarbij het basisondersteuningsbudget voor meerderjarigen verdwijnt en daar nog geen oplossing is. Voor al de mensen die zo lang op de wachtlijst staan, was dat basisondersteuningsbudget een heel belangrijk iets. Daarom onthouden wij ons op dit ontwerp van decreet.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1279/1)*

– *Artikel 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft – 1349 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1349/1)

– *Artikel 1 tot en met 29 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, zoals daarnet aangekondigd, schors ik de vergadering en roep ik de fractieleiders en collega D'Haese samen in de Bureauzaal.

– *De vergadering wordt geschorst om 19.17 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 19.34 uur.*

ONDERZOEK VAN EEN VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHENDBAARHEID VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER

Besloten vergadering

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u alstublieft vragen om plaats te nemen? Ik heb net een korte vergadering gehad met de fractieleiders, aangevuld met collega D'Haese, die eigenlijk fractieleider is van een niet-erkende fractie.

We hebben unaniem met de zeven fractieleiders beslist om het volgende punt, het onderzoek van een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van een Vlaams volksvertegenwoordiger, achter gesloten deuren te doen.

Ik schors dus de vergadering gedurende twintig minuten, om alle mensen die hier niet moeten zijn, zachtjes uit de zaal te laten verwijderen. Ik schors de vergadering tot 19.55 uur.

– *De vergadering wordt geschorst om 19.35 uur.*

– De vergadering wordt in het openbaar hervat om 20.47 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering wordt bij dezen hervat en is opnieuw openbaar.

Stemming over het verzoek

De voorzitter: Wij stemmen, op basis van het advies van de Commissie voor de Vervolgingen, over het verzoek van de heer Luc De Mot, eerste advocaat-generaal, namens de procureur-generaal bij het hof van beroep van Antwerpen, om de parlementaire onschendbaarheid van Vlaams volksvertegenwoordiger Sihame El Kaouakibi op te heffen, teneinde voor de raadkamer van Antwerpen haar verwijzing te kunnen vorderen naar de correctionele rechtbank wegens valsheid in handels- of bank-geschriften of private geschriften en het gebruik ervan, en wegens subsidiefraude.

We stemmen bij zitten en opstaan.

De volksvertegenwoordigers die het verzoek wensen in te willigen, wordt verzocht op te staan.

Dat lijkt me redelijk duidelijk, maar voor de zekerheid zullen we de tegenproef doen.

Bij dezen is het verzoek ingewilligd.

Ik zal de eerste advocaat-generaal hiervan in kennis stellen. (*Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang*)

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaike De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaike De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, om het hoofd te bieden aan deze koopkrachtcrisis en de stijgende inflatie wensen we de regeling van de jobbonus aan te passen en die jobbonus te versterken. Vermits die uitbetaling nog dit jaar in november wordt opgestart, vragen wij bij hoogdringendheid de behandeling van dit voorstel van decreet om die aanpassing te kunnen doorvoeren en de uitbetaling nog dit jaar te kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, er moet mij toch iets van het hart. Het is nu de zoveelste keer dat wij vanuit de oppositie, of toch vanuit de Vooruitfractie, een spoedbehandeling zullen steunen van een voorstel van decreet waarmee jullie op korte termijn iets willen doen aan een crisis, in dit geval de koopkrachtcrisis, met de jobbonus. We zullen die aanpassing ook steunen.

Maar ik wilde dat wij op zoveel constructiviteit konden rekenen van andere partijen, ook in het federale forum. Het stoort mij mateloos dat de N-VA daar allerhande politieke spelletjes speelt om die energiepremie te blokkeren. *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Nee, collega's, nee, dat mag hier eens worden gezegd.

Wij zullen de spoed steunen. En dan komt het argument van juridisch broddelwerk. Collega's, ik wil niet téllen hoe vaak deze meerderheid last minute decreten heeft voorgelegd die moeten worden geamendeerd en gerepareerd.

We zullen het steunen, maar ik hoop dat ik in de toekomst in tijden van crisis op evenveel constructiviteit mag rekenen van álle partijen van de meerderheid in het Vlaams Parlement. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord, over de spoed.

Axel Ronse (N-VA): Puur over de spoed. Alleen nog maar de massale persaanwezigheid hier toont al de spoed voor dit voorstel van decreet aan. *(Applaus bij de meerderheid)*

Misschien moet ik nog wat trager spreken, zodat u het goed kunt opnemen?

Verder heb ik nog een boodschap aan collega Goeman.

De voorzitter: Neen, over de spoed.

Axel Ronse (N-VA): Ja, over de spoed.

U hebt het over broddelwerk. Als er op het federale niveau ooit een netto loonsverhoging voor werknemers en meer koopkracht voorligt, dan zullen we dat met plezier met spoed goedkeuren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, ook ernstig parlementair werk kan soms wel wat aandacht verdienen. Dat geldt zeker ook voor dit voorstel van decreet over de jobbonus. Collega's, we zitten midden in een economische en koopkrachtcrisis en tegelijkertijd worden we geconfronteerd met immer structurele arbeidskrapte op onze arbeidsmarkt. Werken lonend maken is dus belangrijker dan ooit. Daarom willen we de jobbonus uitbreiden en versterken en willen we dat ook snel doen. Daarom leggen we een voorstel van decreet op tafel.

De jobbonus is een bijzonder belangrijk instrument om meer mensen aan te zetten om een job te zoeken en te behouden en zo ook hun koopkracht te versterken. Om naar een werkzaamheidsgraad van 80 procent te gaan, moeten mensen worden geactiveerd. Daarvoor hebben we uiteraard VDAB en de partners van VDAB als bijzonder belangrijke hefboom van het Vlaams beleid. Maar een andere manier om die activering waar te maken, is uiteraard door werken lonender te maken. Door de jobbonus levert werken meer op en wordt de werkloosheidsval verminderd.

Naast het activerende aspect is de jobbonus natuurlijk ook een koopkrachtmaatregel. In het licht van de huidige energiecrisis is het belangrijk om de koopkracht van de werknemers met de laagste lonen te gaan ondersteunen. Daarom stellen wij voor dat werknemers met een laag loon die recht hebben op een jobbonus op basis van hun geleverde prestaties in 2021, een eenmalige verhoging van die jobbonus krijgen van 100 euro, bovenop het al voorziene premiebedrag.

Door de torenhoge inflatie en de daaraan gekoppelde automatische indexering van de lonen, dreigde de jobbonus ook minder mensen te bereiken omdat veel mensen plots te veel zouden gaan verdienen binnen de normen die oorspronkelijk werden gesteld. Daarom worden de grenzen van wie in aanmerking komt voor de jobbonus het best aangepast. Wat ons betreft, moet die ondergrens verhoogd worden van 1800 euro bruto maandloon naar 1950 euro en de bovengrens van 2500 euro naar 2900 euro. Op die manier zullen naar schatting bijna 900.000 werkenden in Vlaanderen de verruimde jobbonus kunnen krijgen. De uitbreiding gaat in vanaf het inkomstenjaar 2022. De regering wordt met dit voorstel van decreet daartoe gemachtigd.

Werken moet dus lonen. De jobbonus is er om mensen die werken aan een laag loon koopkracht te geven. Ook deze werknemers worden bijzonder getroffen door de huidige energiecrisis. Wiens inkomen niet hoger is dan de ondergrens, krijgt nu 600 euro per jaar. Hoe hoger het loon, hoe lager de premie die de werknemer ontvangt als jobbonus. Voor de lonen aan de bovenkant van de inkomensvork wordt het minimumbedrag het best opgetrokken. Hier stellen wij voor om dit op te trekken van 20 euro naar 50 euro volgend jaar.

Het verschil tussen werken en niet werken wordt zo opnieuw groter voor meer mensen. Dat is en blijft een bijzonder belangrijke stimulans om meer mensen aan de slag te krijgen en te houden.

Dus, collega's, dit voorstel van decreet is weer een belangrijke stap om met de Vlaamse bevoegdheden het verschil te maken op de Vlaamse arbeidsmarkt. Het is geen dure symboolmaatregel, zoals sommige leden van de oppositie hebben verklaard, maar het is een daadwerkelijke steun van 700 euro netto extra voor de laagste inkomens die dat inkomen verwerven door te werken in soms weinig evidente jobs.

Collega's, samenwerkingsfederalisme bestaat echt. Dinsdag is in de commissie Financiën van de Kamer de fiscale behandeling van deze jobbonus behandeld en is het belastingvrij statuut van deze jobbonus ook verworven. Bijzonder belangrijk: meer netto voor meer mensen die werken in Vlaanderen. Dus wij rekenen op uw kamerbrede steun hiervoor. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mijnheer Ronse, u gaat ervan uit dat het uw beurt is? Dat klopt. *(Gelach)*

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, dank u wel. Sympathiek om mij meteen het woord te geven. Dank u wel, collega Bothuyne, om de technische details toe te lichten. Ik neem de politieke lijnen even met u door.

Deze Vlaamse Regering gaat hier echt wel over de rand van haar bevoegdheden. We doen er alles aan om werken lonend te maken en dat is bijzonder nodig in dit land.

De werkzaamheidsgraad richting 80 procent is de rode draad doorheen ons regeerakkoord. Heel de namiddag is er gedebatteerd geweest over kinderarmoede. Ik heb vanuit de kant van de oppositie heel weinig horen spreken over werk en het feit dat werken lonend maken, dat mensen activeren ertoe leidt dat we meer middelen hebben om te herverdelen. Die jobbonus is dus in eerste instantie een zeer sociale maatregel, waarmee we de laagste lonen stimuleren om het verschil tussen werken en niet werken effectief te vergroten.

De Septemberverklaring heeft bovenop de jobbonus een extra ambitie neergelegd, namelijk de 100 euro netto extra op jaarbasis, wat op 700 euro uitkomt, en bovendien wordt de groep die voor de jobbonus in aanmerking komt fors uitgebreid tot 2900 euro bruto en de ondergrens vanaf 1950 euro bruto.

Collega Goeman, u vindt het spijtig dat we hier zo snel mee komen, maar ik vind dat eigenlijk een beetje raar. U zit zelf constant te vragen dat we snel met maatregelen komen om koopkracht te versterken. Nu doen we het supersnel, op de snelst mogelijke manier, dus ik hoop dat u dit hier toch ook met zeer veel enthousiasme voluit zult steunen en dat u zult zeggen: deze Vlaamse meerderheid, ik steun die om de koopkracht van wie ervoor kiest om te werken aan lage lonen, te versterken.

Ik hoop, collega's, dat men aan de overkant van de straat ook zal inzien dat werken en mensen stimuleren om te werken de sleutel is om ons uit die crisis te halen, dat dat de sleutel is om aan sociaal beleid te doen, om armoede uit de wereld te helpen. Dus, collega's, ik besluit met een groot woord van dank aan al wie voor dit decreet stemt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Heel kort, mijnheer Ronse.

Bon, ik ga mevrouw Gennez straks de tussenkomst laten doen voor onze fractie, maar ik laat mij hier niet zeggen dat wij dat niet gaan steunen. Wij gaan dat wel steunen. Wat mij stoort, is de manier waarop jullie zelf het spelletje spelen op het federale niveau. Als het gaat over de koopkracht van mensen, gaan wij nooit saboteren. Eigenlijk zou ik willen dat van de N-VA hetzelfde gezegd kon worden. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, ik neem jullie allemaal terug mee naar het Vlaams Parlement.

Collega's, eind dit jaar gaan ongeveer 730.000 hardwerkende Vlamingen voor de eerste keer een jobbonus krijgen. Dat is, zeker voor onze fractie, een heel belangrijk iets dat we gaan doen, om op die manier die mensen beter te belonen voor de inspanningen die ze elke dag leveren om aan de slag te gaan. We hebben het hier heel vaak over de enorme krapte op onze arbeidsmarkt, over heel veel vacatures die openstaan, in de zorg, in de kinderopvang. En dan denk ik dat deze jobbonus een heel belangrijk instrument zal zijn om mensen die twijfelen of het wel nut heeft om te gaan werken, over de streep te trekken. En het gaat over veel geld. Het gaat over 6 tot 600 euro voor zij die tegen de laagste lonen gaan werken. Dat decreet van de jobbonus waarover we een tijdje geleden hebben gestemd, is, wat ons betreft, een heel belangrijk signaal dat we geven aan die mensen, dat we hen willen belonen voor zoveel inzet.

En door die jobbonus hebben we nu ook de kans gekregen om meteen 'een tweede vlieg in één klap te slaan'. Want door deze energiecrisis, die heel hard vreet aan de koopkracht van mensen – en zeker deze mensen, met een laag loon, die misschien nog meer dan vroeger aan het twifelen zijn geslagen of het wel nut heeft om te gaan werken – willen we die mensen nu 100 euro extra geven. Want dat is voor die mensen ook belangrijk, het is 'een slok op een borrel'. Met dit decreet zorgen we er dus voor dat we alvast dat bedrag tot 700 euro optrekken en dat iedereen die een jobbonus krijgt 100 euro extra zal krijgen. In deze tijden van hoge energieprijzen, van zware aantasting op koopkracht, is dat, denk ik, een heel belangrijk signaal dat we geven.

Maar we doen nog meer. Collega's hebben het al gezegd, we zorgen er ook voor dat we vanaf volgend jaar de groep van mensen die een jobbonus gaan krijgen, uitbreiden, van 730.000 naar 890.000. Ik hoorde collega Bothuyne 900.000 zeggen, dat is des te beter. We gaan ze gevoelig uitbreiden, zodat er dus nog meer mensen vanaf volgend jaar ook van die jobbonus zullen genieten. En we rekenen daarvoor op de Vlaamse Regering, dat ze die bedragen optrekt, en we zorgen er ook voor dat iedereen minstens 50 euro gaat krijgen.

Ik denk dus dat we met dit decreet, collega's, een heel belangrijk signaal geven aan al die mensen die tegen een laag loon toch de moeite doen om elke dag 's morgens vroeg op te staan, naar hun werk te gaan en op die manier bij te dragen aan onze samenleving, bij te dragen aan het opvullen van al die leegstaande vacatures. Ik denk dat we die mensen vandaag een heel duidelijk signaal geven en een hart onder de riem steken. Dus ik hoop ook, samen met de collega's die ik dank voor dit decreet, dat we hier straks massaal op dat groen knopje gaan duwen voor al die mensen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, in tegenstelling tot wat soms wordt beweerd, zijn wij dus wel een zeer constructieve oppositiepartij, die dan ook goede voorstellen mee steunt. Wij zullen dus ook deze maatregel mee goedkeuren van 100 euro die extra wordt gegeven aan mensen met een lager inkomen die aan het werk zijn. U mag zeker noteren dat dat voor onze partij nog hoger had mogen zijn.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, wij hebben een stevig debat gevoerd over het oorspronkelijke mechanisme van de jobbonus. Collega Ongena, u weet dat wij een heel koele minnaar zijn van het systeem, nog altijd met recht en reden, denk ik. Dit, wat hier op tafel ligt, gaat echter niet over het systeem. Waarover het hier gaat, is eigenlijk een verhoging, het optrekken van de drempels. We hebben het debat gehad over het systeem. We zullen zien of het inderdaad werkt. Ik en mijn fractie, en trouwens ook een aantal mensen in het middenveld en een aantal specialisten, betwijfelen nog altijd of het wel nuttig is en of het wel zijn effect zal bereiken, wat wordt gezegd. We gaan ons echter niet verzetten tegen de verhoging van de drempels. We zullen dit voorstel dus mee goedkeuren. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega's, als het aankomt op het versterken van de koopkracht van mensen die werken, dan kan ik u geen constructievere bondgenoot dan Vooruit aanbevelen. Wij hopen evenwel dat dat in alle parlementen het geval zal zijn, maar ten gronde gaan wij voor het voorstel van decreet stemmen omdat wij elke maatregel ter versterking van de koopkracht in deze inflatiecrisis, in deze energiecrisis van harte steunen en aanmoedigen.

Collega Ronse heeft het ooit gezegd: de jobbonus was ooit bedoeld als een activeringsmaatregel. Ondertussen is hij toch een beetje verveld tot een koopkrachtmaatregel tot verhoging van het nettoloon. Inderdaad, ook federaal bestaat er zoiets als een werkbonus. Ik hoop dat men daar dan ook consequent en constructief de versterking daarvan zal ondersteunen. Tot op vandaag heeft immers nog geen enkele Vlaming, geen enkele werkende mens van die jobbonus kunnen profiteren, omdat die niet automatisch wordt toegekend, omdat mensen hem moeten aanvragen, omdat het administratief heel omslachtig is. Wij hopen dus dat met die 100 euro binnen de jobbonus – laten we het een energiepremie noemen – heel veel mensen dat nu daadwerkelijk heel snel zullen doen.

Als ik het goed begrijp, valt één categorie mensen evenwel wederom buiten de maatregel: mensen die daadwerkelijk wilden werken tijdens de covidcrisis, maar tijdelijk werkloos zijn gemaakt. Ik versta dat niet. We hebben dit pleidooi hier al een aantal keren gehouden, en eigenlijk kan niemand de logica uitleggen: waarom zouden mensen met een arbeidscontract en een laag loon die men tegen hun wil tijdelijk werkloos heeft gemaakt, niet in aanmerking komen voor die jobbonus? Ik doe dus een laatste, warme oproep om ook voor mensen die tijdelijk werkloos waren of dat eventueel zullen worden door de energiecrisis, de koopkracht te versterken. Dit is een uitgestoken hand aan het hele parlement om dit voorstel van decreet te versterken, met goedkeuring van Vooruit. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, collega's, ook wij gaan deze 100 euro extra steunen, omdat dat inderdaad heel belangrijk is in deze crisis, de grootste koopkrachtcrisis van de eeuw. Die steun neemt echter niet weg dat wij ons blijven verzetten tegen het systeem van de jobbonus – ik ga het hele debat niet hernemen –, maar ook tegen de hypocrisie van partijen zoals de N-VA, Open Vld en cd&v. Zij benadrukken hier hoe belangrijk het is om een loonsverhoging te krijgen voor mensen die het momenteel moeilijk hebben, en federaal blijven ze de loonblokkeringswet steunen. Ook nog in deze crisis zijn er bedrijven die heel veel winst maken. Ik vind het absurd dat jullie blijven weigeren dat een deeltje van die winst naar hun werknemers gaat.

Dus ja, wij steunen die 100 euro extra voor de mensen, maar we hopen dat u het verhaal dat u hier met zoveel bombast brengt, ook in de federale Kamer brengt als het debat daar hervat. Op 9 november is er opnieuw een staking van de vakbonden over de opheffing van de loonblokkeringswet. Er zijn nieuwe debatten in de Kamer. Ik hoop dat u dan een beetje consequent bent en ook in de bedrijven die veel winst maken, toelaat dat de winst gedeeld wordt met de werknemers, en niet alleen via een jobbonus, die – voor alle duidelijkheid – gedragen wordt door alle Vlamingen. Dat blijven wij absurd vinden. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik wil eerst en vooral alle collega's bedanken voor de steun voor dit voorstel van decreet.

Collega's van de PVDA, het is wat vreemd om ons hypocrisie te verwijten en tegelijk te zeggen dat u het systeem van de jobbonus niet steunt, maar wel die 100 euro extra. U kunt het ene niet doen zonder het andere. Dankzij het systeem van de jobbonus maken we deze 100 euro extra mogelijk. Over hypocrisie gesproken.

Collega Rzoska, ik ben blij met uw steun voor het voorstel van decreet. Ook hier geldt dat dit voorstel van decreet alleen mogelijk is door het systeem van de jobbonus waar u kritiek op hebt geuit bij de initiële bespreking. Een aantal bezwaren

zijn intussen weggenomen. U had bezwaar of vragen bij de fiscale behandeling. Er is intussen op het federale niveau duidelijkheid over verschaft in de commissie en binnenkort ook plenair. Ik denk dat het duidelijk is dat de 600 of 700 euro voor wie een laag inkomen heeft, geen dure symboolmaatregel is.

U hebt bij de bespreking van de Septemberverklaring over het groeipakket of andere inkomensondersteunende maatregelen gewezen op het belang om die ten volle te gebruiken om gezinnen te ondersteunen. Ik denk dat 600 en nu 700 euro meer is dan een dure symbolische maatregel en dat u het best die woorden inslikt en niet meer herhaalt. Ik ben blij met uw steun.

Collega Gennez, ik ben ook blij met uw steun voor dit voorstel van decreet.

Wie tijdelijk werkloos is geweest tijdens corona wordt dus niet uitgesloten van de jobbonus. Wat wel gebeurt, is dat de dagen dat men een uitkering heeft ontvangen als tijdelijke werkloosheid, niet worden meegeteld in de prestatiebreuk. Dat zal een heel beperkte impact hebben voor een heel beperkte groep. Laat ons vooral hopen dat we dit in de toekomst niet opnieuw moeten meemaken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1447/1)

– *Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoeslag – 1279 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de invoering van de ondersteuningstoeslag.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft – 1349 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1447 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes tot wijziging van artikel 5 en 6 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Hannes Anaf en Björn Rzoska tot besluit van het op 19 oktober 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1454 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Hannes Anaf en Björn Rzoska tot besluit van het op 19 oktober 2022 gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Heel kort, voorzitter. Na het debat van zo-even hadden we toch heel duidelijk het gevoel dat er in het parlement een zeker draagvlak bestaat voor die gezonde, betaalbare schoolmaaltijden. Daarom vind ik dat we als parlement het heft in handen moeten nemen om een plan van aanpak op te stellen en aan de Vlaamse Regering te vragen om daar inderdaad ook een aantal scenario's voor op tafel te leggen. Ik ben dus heel benieuwd hoe de meerderheid daarover denkt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Begin van de stemming.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
83 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

Reden voor onthouding?

De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik heb een stemafpraak met iemand van de meerderheid die afwezig is.

De voorzitter: Dat is heel vriendelijk van u. *(Applaus bij de meerderheid)*

MOTIE van Jos D'Haese, Kim De Witte en Lise Vandecasteele tot besluit van het op 19 oktober 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen – 1455 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele tot besluit van het op 19 oktober 2022 gehouden actualiteitsdebat over de strijd tegen kinderarmoede in Vlaanderen.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 26 oktober 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.17 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobbacq, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Klaas Slootmans: ambtsverplichtingen;

Adeline Blancquaert, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Bart Claes: geboorteverlof;

Roosmarijn Beckers, Cathy Coudyser, Tom De Meester, An Moerenhout: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Katia Segers

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke

De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel,

Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeyns, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters